VINCENT NEMURITORUL

Bogdan Suceavă

Bogdan Suceavă

Vincent nemuritorul

Roman

EDITURA CURTEA VECHE PUBLISHING
2013, 2014

BOGDAN SUCEAVĂ
Vincent nemuritorul

© CURTEA VECHE PUBLISHING, 2008, 2014
pentru prezenta ediție

CURTEA VECHE PUBLISHING
str. Aurel Vlaicu, nr. 35, Bucureşti
tel.: (021)260 22 87, (021)222 57 26
redacŁŁie: 0744 55 47 63
fax: (021)223 16 88
distribuție: (021)222 25 36
e-mail: redactie@curteaveche.ro
internet: www.curteaveche.ro

ISBN ePUB: 978-606-588-739-8
ISBN PDF: 978-606-588-740-4
ISBN Print: 978-973-669-658-9

Editor: Grigore Arsene
Redactor: Răzvan Petrescu
Coperta: Griffon and Swans / www.griffon.ro

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată,

revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale şi se pedepseşte penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

BOGDAN SUCEAVĂ – născut la 27 septembrie 1969, la Curtea de Argeş. Studii în matematică la Universitatea Bucureşti şi la Michigan State University. Doctorat în matematică la Michigan State University, East Lansing (2002). În prezent, *associate professor*, California State University, Fullerton, SUA. Membru al Uniunii Scriitorilor din România (din 2002) şi al Pen Club West USA (din 2005). Distincții literare: Premiul I Nemira, în 1993, pentru nuvela *Imperiul generalilor târzii*; Premiul CopyRo, în 2002, pentru volumul *Imperiul generalilor târzii şi alte istorii*. Autor al volumelor *Teama de amurg*, Topaz, Bucureşti, 1990; *Sub semnul Orionului*, roman, Artprint, Bucureşti, 1992; *Legende şi eresuri*, poeme, Magic Art Design, Bucureşti, 1995; *Năluci*

şi portrete, poeme, cu grafică de Andrei Mănescu, Nemira, 2001; ediția a II-a, ASALT, 2001; *Imperiul generalilor târzii şi alte istorii*, nuvele, Dacia, 2002; ediția a II-a, LiterNet, 2003; *Bunicul s-a întors la franceză*, istorii, Editura T (Fundația Timpul), Iaşi, 2003; ediția a II-a, LiterNet, 2008; *Venea din timpul diez*, roman, Polirom, Iaşi, 2004; *Bătălii şi mesagii*, poeme, grafică de Dinu Lazăr, LiterNet, 2005; *Miruna, o poveste*, Curtea Veche Publishing, 2007; ediția a II-a, 2008; *Distanțe, demoni, aventuri*, Tritonic, 2007.

1
Programul de Seară

Studioul de televiziune e aranjat ca de obicei: la dreapta, pupitrul realizatorului, în fața lui, canapeaua gri pe care se aşază invitații, în fața lor, o masă transparentă, pe care în seara asta nu se află nimic. În colțul din dreapta al imaginii apare data, 17 aprilie 2036. Realizatorul priveşte spre cameră şi vorbeşte cu un uşor accent britanic.

— Ne bucurăm să-l avem în seara aceasta ca invitat pe Excelența sa, monseniorul Francisc, cardinal al Los Angelesului. Vă mulțumim, Excelență, pentru participarea la emisiune. Ştim cât de ocupată vă este agenda şi de aceea ne bucurăm că vă avem alături de noi. Care sunt principalele probleme cu care se confruntă biserica catolică astăzi în Los Angeles, în California, în general?

— Sunt aceleaşi probleme ca peste tot în lume: cele legate de credință.

Mâna dreaptă a monseniorului atârnă peste brațul fotoliului, spre camera de luat vederi. Roba purpurie îşi aruncă faldurile pe podea. Cardinalul nu priveşte spre cameră, ci spre gazda emisiunii. Telespectatorii văd un profil

acvilin, o bărbie voluntară. Cealaltă cameră surprinde ochii cu o privire intensă.

— Ştiu că vă interesează foarte mult aspectele etice ale noilor cercetări asupra structurii creierului şi ale programului *Spring After Winter.*

Cardinalul oftează, ca şi cum l-ar apăsa o mare greutate. Spune:

— Da, aşa este. Mă interesează şi ca om, nu doar în calitatea mea de prelat. Mai exact spus, mă interesează şi mă îngrijorează. E o preocupare continuă.

Chipul monseniorului e înnobilat de nişte ochelari cu rame argintii. Obrazul proaspăt ras subliniază conturul delicat al feţei.

— Dar de ce? La vremea respectivă, aceste cercetări au fost considerate cea mai importantă invenţie din ultima sută de ani. Anul 2029 va rămâne pentru totdeauna în istorie drept anul când a fost făcută descoperirea modulelor şi a aşa-numitelor fluxuri electromagnetice Phi, care permit funcţionarea modulelor. După numai doi ani, în 2031, Senatul a aprobat legea care permitea funcţionarea programului *Spring After Winter,* sub autoritatea administraţiei. Atunci a fost stabilită Agenţia Naţională care administrează programul şi au avut loc primele transformări.

Moderatorul se apleacă puţin înainte, un gest tipic pentru el. Posterele aşa îl înfăţişează, uşor aplecat înainte, zâmbind, cu un aer prietenos, de deasupra semnăturii lui, cu litere cursive, citeţe: Fred. Pentru el e o chestiune de imagine, Programul de Seară este Fred. În emisiunea lui, niciun subiect nu e prea complicat pentru a fi disecat.

Acum, în emisiune, parcă zâmbeşte uşor, amuzat de subiect, dacă nu cumva de situaţie. În contrast cu atitudinea lui, invitatul pare rigid şi uşor stânjenit.

— Încă de atunci Biserica s-a pronunțat ferm asupra chestiunilor etice legate de aşa-numitele module şi de aşa-numitele transformări pe care noi le-am considerat dintotdeauna drept nişte crime mascate. Biserica s-a declarat de la început împotrivă.

— Dar de ce? Nu este oare aceasta o îmbunătățire a alternativelor pe care le are omul? Nu este oare momentul crucial al istoriei, când omenirea scapă de teama de moarte? Nu este oare un lucru cât se poate de pozitiv că am scăpat de neliniştea dinaintea morții, de ideea că odată ce murim nu mai ştim ce se întâmplă cu familia, cu cei dragi, cu prietenii?

— Dacă cineva inventează un nou tip de maşină de cafea care să facă o băutură mai bună, atunci este vorba de o îmbunătățire a alternativelor şi e o invenție demnă de aprecierea noastră. Dar aici nu este vorba despre o maşină pentru cafea, ci despre ceea ce se întâmplă cu ființa umană. A fost inventată o maşină care face ceva foarte grav şi periculos cu creierul uman şi, realmente, oamenii au mers prea departe. Acesta e aspectul asupra căreia Biserica este chemată să se pronunțe. Arhidioceza Los Angelesului s-a pronunțat, aşa cum au arătat şi explicat credincioşilor noştri poziția oficială a Bisericii şi alți cardinali şi episcopi, în întreaga lume. Poziția oficială a Vaticanului este bine cunoscută. Cu toții ne-am exprimat întreaga grijă pentru panta pe care au alunecat lucrurile şi pentru aceste opțiuni. Sunt oameni de ştiință care participă la aceste activități, şi noi am anunțat încă din 2029 că orice participant la activitățile programului *Spring After Winter* riscă să fie excomunicat de Biserica Catolică. Asta este singura putere pe care o are Biserica, şi nu va ezita să o folosească. Au trecut de atunci şapte ani, un interval foarte mare, şi Biserica nu a avut nici cea mai mică ezitare în tot acest timp.

— Da, aşa este... Au trecut de atunci şapte ani... Nu credeți că a venit timpul ca Biserica să îşi revizuiască poziția?

Cardinalul îşi aranjă ochelarii. Apoi răspunse, cu aerul că dezvăluie un secret:

— După cum ştiți, luna viitoare va avea loc la Vatican un conciliu pentru a dezbate din nou această problemă şi pentru a adopta un act fundamental în acest sens. Biserica răspunde provocărilor lumii de azi. Şi pentru noi, şi pentru credincioşii altor culte, întrebarea esențială e următoarea: ce este omul? Poate năzui omul să fie nemuritor, poate el să-şi prelungească viața în această formă tehnologică, devenită de acum accesibilă?

Fred clătină din cap. Întreabă:

— Există o legătură între poziția Bisericii asupra programului *Spring After Winter* şi poziția asupra renunțării la sarcină?

— Fireşte. E respectul fundamental pentru viața umană.

— Vă rog, ați putea detalia, pentru telespectatorii noştri... Cum se leagă viziunea Bisericii de soluția medicală a modulelor *SAW*? Să încercăm să înțelegem împreună tot raționamentul.

— Da. Sigur... Să discutăm detaliile. Să presupunem că ființa umană optează pentru acest program. În sala de operație intră un om întreg, cu liber arbitru, cu sentimente, cu amintiri şi cu întreaga lui capacitate intelectuală. Omul acesta e supus respectivei operații, după care pe masa de operație rămâne un cadavru. Asta este: din punct de vedere legal, e un cadavru. Şi iată că o agenție națională ne garantează că maşina la care a fost conectat omul respectiv îi *păstrează* întregul intelect. Noi nu ştim asta cu certitudine. Dar cercetătorii ne garantează că intelectul se păstrează în totalitate. Să-i credem? Sau să ne gândim la

ceea ce spune Sfântul Apostol Pavel, care în prima Epistolă către Corinteni, 6: 19, spune că *Trupul nostru e templul Sfântului Spirit dinlăuntrul nostru.* Iar din Levitic, ajunge cuvântul Domnului în a doua scrisoare către Corinteni, 6:16, unde Domnul spune: *Mă voi cufunda în ei şi voi merge în ei.* Iar acum cercetătorii la care vă referiți vor ca noi să credem că intelectul uman poate fi separat de trup şi poate fi pus într-o conservă, pe acel circuit cibernetic numit modul *SAW*. Este cea mai mare absurditate cu care s-a confruntat vreodată specia umană. Pentru că pe modulul *SAW* nu trece intelectul uman, aşa cum suntem asigurați, ci o copie a lui, o copie care nu mai este omul intrat în sala de operație. Omul acela nu mai este, a fost ucis printr-o operație care pretinde că i-a păstrat intelectul.

Moderatorul dădu din cap, ca şi cum ar fi spus, da, sigur, de acord, Scripturile. Întreabă:

— Sunt sigur că ştiți că s-au făcut experimente: după transfer, oamenii păstrează toate amintirile pe care le-au avut din viața dinainte. E un adevărat test de fidelitate. Păstrează aceleaşi convingeri, aceleaşi opțiuni politice, aceleaşi gusturi pentru echipele de baschet sau pentru filmele ori cărțile care le-au plăcut. Practic, sunt aceiaşi oameni, şi acum intelectul lor se află pe un suport electronic. Modulele folosite în *Spring After Winter* păstrează intelectul uman. S-au scris multe lucrări ştiințifice despre asta, s-au făcut studii, nimeni nu mai are nicio îndoială: sunt aceiaşi oameni.

— Acesta este exact punctul asupra căruia Biserica nu este de acord. Noi nu credem că este vorba despre *acelaşi* intelect uman, ci despre o copie tehnologică a unor seturi de informații. Nu poate fi o copie întreagă, ci o copie cu pierderi, şi încă o copie lipsită de atribute esențiale ale vieții. O copie palidă, cu mari pierderi ale unor date din creier. Iar aşa-zisul transfer, sau transformare, cum în mod cinic a fost

numită, este o crimă împotriva ființei umane şi împotriva speciei umane, tocmai pentru că sărăceşte ființa umană, o schimonoseşte şi o urâțeşte. Acest program atrage omul către o formă mascată de eutanasie, şi o face amăgindu-l că la capătul acestui drum s-ar afla o opțiune cibernetică pentru viața veşnică.

Monseniorul a spus lucrurile acestea cu calm şi cu hotărâre, ca un om care ştie foarte bine ceva şi arată răbdător ceea ce ştie.

— Şi, dacă ar fi aşa, de ce atât de mulți oameni aleg programul *SAW*? Biserica îşi prezintă poziția, dar chiar şi unii dintre credincioşii catolici optează pentru această operație.

— Să analizăm acest argument încă o dată şi, te rog, Fred, spune-mi dacă ți se pare că ar fi vreo greşeală aici. Înainte de operație, acolo se află o maşină conectată la un om viu. Are loc operația. Omul moare, iar maşina ajunge să ştie unele lucruri personale pe care omul le ştia şi le aflase în viața lui de dinainte, în singura lui viață pământească. Oare nu e clar? Maşina a preluat din ceea ce omul ştia sau era. E ca şi cum maşina ar fi furat ceea ce era omul, inclusiv viața lui, lăsând pe masa de operație un trup inert, golit de spirit... Unde e templul Sfântului Spirit despre care scrie Sfântul Apostol Pavel? Unde e respectul față de viața omenească despre care stă scris în legile statelor, cele care trec prin Senat sau prin alte corpuri legiuitoare din întreaga lume?

— Dar nu este aici, şi vă rog să mă credeți, Excelență, nu aş dori să fiu nepoliticos, nu vedem oare aici o străveche teamă că sufletele ar putea fi furate de un aparat? Nu regăsim aici, în poziția pe care dumneavoastră o argumentați atât de bine, teama acelor oameni primitivi care credeau că îşi pierd sufletele dacă se lasă fotografiați?

— Nu, pentru că nu există niciun aparat fotografic care să fure sufletele, dar modulele agenției *SAW* există. Te rog să nu coborâm discuția şi să nu prezentăm lucruri diferite!... Cât cinism şi în numele pe care l-au ales, *SAW*, pentru un aparat care aduce tăcerea, orbirea, crima. Aceste module există şi ele *fură* sufletele, pentru că preiau o parte din datele personale pentru a le arunca într-o arhivă. Acesta este adevărul, asta e tot ce se întâmplă. O agenție guvernamentală preia datele din creier, iar cetățenii, sperând că acced la imortalitate, îşi donează singuri experiența întregii vieți. Şi mai e ceva, mult mai profund, o nuanță pe care Biserica a explicat-o la vremea respectivă.

Fred îl întrerupe:

— Discutăm şi despre viziunea contemporană asupra nemuririi?

— Ajungem şi acolo. Da, îi puteți spune şi aşa, deşi noi preferăm să vorbim despre perspectiva salvării sufletului. Pentru că omul a fost creat din dragoste, şi a fost trimis pe pământ pentru a alege şi pentru a descoperi, printre toate ispitele şi încercările, calea care să-l ducă la Domnul nostru Iisus Hristos. Pentru omul credincios, moartea nu este o stingere, ci o topire în lumina dumnezeirii. Dar în loc să se preocupe de virtuțile care să-i deschidă drumul către această lumină, contemporanii noştri sunt preocupați de tehnologia actuală şi de cum anume o anumită maşină, acest modul, ar putea să păstreze viața veşnică. Iar viața veşnică nu ar mai fi ceva petrecut alături de Iisus Hristos, ci iluzia că intelectul a fost transferat pe o maşină. Dar părinții Bisericii, citându-l pe Aristotel, au subliniat că viața omenească, aşa cum o cunoaştem noi şi cum a fost concepută de Creator, există în prezența căldurii trupului. Observația aceasta esențială vine de la Aristotel şi a fost analizată şi acceptată de viziunea Bisericii. Dacă nu avem căldura trupului, nu avem viață. Iar dacă cineva ar pretinde

că există viață în afara existenței căldurii corpului, oare nu ne aflăm în categoria monstruosului? Nu am zis în categoria demonicului, pentru că nu doresc să stârnesc ironii, deşi îmi rezerv dreptul de a gândi asta. Pentru că numai demonii îşi plătesc slujitorii cu prelungirea vieții pământeşti. Dar să acceptăm contribuția tehnologiei la aşa-zisa prelungire a vieții intelectuale mi se pare ceva monstruos.

Deodată, moderatorul ridică degetul în sus, ca şi cum ar fi vrut să sublinieze ceva extrem de important. Spuse, zâmbind politicos:

— Aici, monseniore, cu tot respectul, cred că vă contraziceți. Iată de ce: fie vă situați pe o poziție de pe care acceptați că intelectul se poate transfera pe un modul *SAW*, şi atunci puteți să vă puneți întrebarea ce este viața veşnică. Fie, în a doua alternativă, nu credeți că intelectul se poate transfera, şi atunci nu are sens să fiți îngrijorat.

Monseniorul zâmbi:

— Dragă prietene, ne putem îngrijora de pe acum: în ambele situații e foarte rău. Eu am discutat ambele alternative şi niciuna nu mi se pare fericită. Biserica nu crede că intelectul uman poate fi transferat pe un modul *SAW*, şi mai crede că apelând la această procedură, ființa umană îşi periclitează şansele de salvare, de mântuire şi de iluminare. Noi ştim că acesta este rostul Judecății de Apoi: ființa umană vine cu toate faptele ei înaintea Judecătorului ceresc şi acolo faptele sunt puse în balanță. Dar, dacă ființa umană este de acum preocupată să îşi transfere intelectul pe un soi de aparat care promite păstrarea veşnică a intelectului, cum mai poate acea ființă să adere şi să urmeze valorile credinței? De ce ar mai dori omul viață veşnică, alături de Domnul nostru Iisus Hristos, dacă ar putea-o obține printr-o operație? Ființa umană e pusă la încercare de existența acestei alternative. Ea e întrebată: vrei să vii alături de Iisus Hristos, în viața veşnică despre care se scrie

în Noul Testament, sau vrei să te duci în acel purgatoriu tehnologic, în acea mlaştină dintre fiinţă şi nefiinţă? Unde vrei să mergi?

— Să înţeleg, Monseniore, că nu vreţi deloc să luaţi în considerare opţiunea de a participa dumneavoastră înşivă la programul *Spring After Winter*?

Fred îşi ascunde zâmbetul, cu aerul că tocmai a spus o prostie.

— Asta e, fireşte, o glumă, dragă Fred, şi încă una foarte bună, dintre acelea care v-au adus atâta audienţă. Categoric nu. Atunci când Domnul mă va chema la El, îmi voi încredinţa bucuros sufletul în mâinile Lui. Aşa cum atâtea generaţii au făcut-o înaintea noastră, de la venirea Fiului pe Pământ. Să avem încredere în Lumină, asta e ceea ce aleg eu.

— Sper că nu vă supăraţi, Excelenţă, dacă vă spun că eu voi alege participarea în programul *SAW*, atunci când va fi cazul. Pur şi simplu, apariţia acestei opţiuni mă face să-mi fie mai puţin frică de moarte.

— Dar de ce îţi e frică de moarte?

— Pentru că moartea era privită înainte ca un fel de tunel întunecos la capătul căruia s-ar putea să nu se afle nimic.

— Îţi e frică de moarte numai dacă nu ai credinţă. Doar credinţa te poate face să nu-ţi fie frică de moarte. Şi să ştiţi că şi înainte de venirea lui Iisus Hristos au existat oameni cărora nu le-a fost frică de moarte. Ştii povestea lui Socrate şi felul neînfricat cu care şi-a înfruntat condamnarea? Şi atunci, ţie, un om educat, un om din secolul XXI, cum de ţi-e mai multă teamă de moarte decât unui om care ştia mult mai puţine despre biologie şi viaţă?

— Da, dar marea problemă e că noi nu ştim ce se află de partea cealaltă. Există o frică instinctivă de necunoscut. Şi această frică ne motivează să căutăm certitudini, să

căutăm o soluție în care să avem încredere, să fim siguri că ajungem să trăim mai mult decât ne permite trupul nostru.

— Ba într-un fel ştim, pentru că Lazăr a fost ridicat din morți de Domnul nostru Iisus Hristos. Ştim că El poate aduce viața şi ştim că prin El putem ajunge la viața veşnică. Oare v-ați gândit la faptul că există mărturiile lumii creştine?

— Lazăr a trăit acum două mii de ani, Excelență. Eu trăiesc acum, am nevoie de garanții acum, iar programul *SAW* este o certitudine. Modulele există, ştim deja că există milioane de intelecte în grija administrației federale. Fluxul Phi există, se vorbeşte de această descoperire miraculoasă. Avem mii şi mii de dovezi că transferurile *Spring After Winter* funcționează. Avem de pe acum perspectiva să stăm de vorbă cu bunicii noştri după ce ei nu vor mai fi. Deja sunt nepoți care stau de vorbă cu bunicii lor, când în versiunea clasică a vieții ei nu s-ar fi putut întâlni. Dar acum pot, şi asta e ceva extraordinar. Moartea nu mai e ceva care separă.

— Prietene, iartă-mă că trebuie să-ți spun: asta e o iluzie şi o minciună, e una dintre cele mai îngrozitoare dintre minciunile lumii noastre, mai îngrozitoare decât tehnologiile care produc alimente pe bază de clonare şi inginerie genetică.

— Asta veți susține dumneavoastră luna viitoare, la Conciliul de la Vatican?

— Categoric da. Şi mă aştept ca punctul meu de vedere să fie împărtăşit şi de alți ierarhi ai Bisericii. Ne vom întâlni şi vom descoperi că viziunea noastră asupra modulelor *SAW* este aceeaşi.

— Vă mulțumesc, Excelență, şi vă aşteptăm cu mult interes şi în viitor în emisiunea noastră.

*

De când medicul i-a comunicat diagnosticul, Vincent stă îngropat între cele două perne de pe canapea. Elsa îi aduce acolo ceaiul. Vorbesc puțin. Îl întreabă:

— Vinny, totul e în regulă?

El ridică din umeri. Ce-ar fi de răspuns? Nu, nu e. Nimic nu mai e în regulă.

Emisiunea pe care o urmăreşte cel mai des e un talk-show filmat în Los Angeles şi intitulat *Programul de Seară*, precedat de reluări ale ediţiilor precedente ale aceleiaşi emisiuni. Vinny poate accesa arhiva cu emisiunile precedente. Sunt multe pe aceeaşi temă. Fără să-i zică Elsei nimic, parcă şi-ar fi propus să le urmărească pe toate. În seara aceea Vinny a urmărit Programul de Seară în direct. Ca de obicei, în dreapta lui, lăsa ceaiul să se răcească.

Elsa nu este obosită, deşi a avut o zi lungă. Se aşază lângă Vincent, pe canapea. Îi pune mâna pe frunte. El îi răspunde:

— Da, am în continuare febră. Şi mă simt mizerabil.

Ea îl priveşte şi el simte că încearcă să-şi ascundă îngrijorarea. Nu răspunde nimic. Îi zâmbeşte. Parcă ar mai avea speranţă, deşi după discuţia de azi cu medicul lucrurile au devenit clare. Vincent spune:

— Febra aceasta nu va trece cu medicamente. Nu va răspunde la antibiotice.

Atunci ea spune:

— Abia aştept să începi chimioterapia. Au inventat atât de multe lucruri extraordinare în ultimii ani, nu se poate să nu existe ceva.

Vincent nu spune nimic. Se ridică în capul oaselor, cu oarecare efort, şi întinde mâna spre ceaşca cu ceai. Ea îi spune:

— Te uiți prea mult la televizor. Şi nu ştiu ce efect ar putea avea talk-show-urile astea cu pretenții metafizice. N-aş vrea să te deprime...

— Să ştii că Fred ăsta nu e un idiot, zise Vincent.

— Fireşte, trebuie să ai nişte calități ca să reuşeşti în mass-media. Ştie să facă spectacol din nişte teme de interes pentru toată lumea.

— Serios, emisiunile lui spun ceva. Programul de Seară nu e rău deloc. Are invitați ciudați, oameni interesanți, pe care nu-i vezi în fiecare zi. Te pune pe gânduri.

Elsa îi trecu mâna prin păr.

*

În seara aceasta, Fred e îmbrăcat într-un costum impecabil, cu o cămaşă galbenă şi o cravată dublă gri, ultima modă. Camera îl cuprinde mai întâi pe moderator, apoi perspectiva începe să includă ecranul transparent din fața lui Fred şi canapeaua pe care se aşază invitații.

În seara aceasta invitatul e un bărbat cu păr grizonat, îmbrăcat într-un costum negru, cu o helancă bleumarin, pe gât. Rareori s-a văzut în Programul de Seară ceva mai sobru.

— Bine ați venit în Programul de Seară, domnule reverend. Deşi sunteți bine cunoscut telespectatorilor noşti, dați-mi voie să fac prezentările. Avem alături de noi, în seara aceasta, pe reverendul Michael Kolk, a cărui biserică, afiliată Bisericii Episcopale, pare a fi parohia cu cei mai mulți membri din întreaga America de Nord. E adevărat? Ați spus într-un interviu că sunteți un pastor simplu, care slujeşte într-o catedrală?

— Da, aşa este. Avem bucuria de a avea alături de noi mulți frați, care ne împărtăşesc credința în Domnul nostru, Iisus Hristos. Mulțumesc pentru invitația de a fi în emisiune şi vă îmbrățişez întru Domnul.

— Am citit că Biserica voastră, domnule reverend, a afirmat recent că nu este niciun fel de contradicție între ideea salvării sufletului şi programul *Spring After Winter,* administrat în prezent de Agenția Națională cu acelaşi nume. Credeți că ne-ați putea spune mai multe despre poziția dumneavoastră în această problemă?

— Da, aşa este, şi am făcut parte din Consiliul Bisericii noastre atunci când a fost redactat acel document. Noi am citit Scripturile, am reflectat şi spunem adevărul. Nu este prima oară când Biserica noastră spune adevărul şi îşi declară înțelegerea față de cuceririle tehnologice de ultimă oră. Ne bucurăm că ştiința complementează tehnologia în efortul nostru, al tuturor, de a înțelege mai bine rostul omului pe pământ. Nu credem că programul *Spring After Winter* contravine învățăturilor biblice.

Se aud aplauze venite din partea spectatorilor din studio. Pastorul se uită spre cameră şi zâmbeşte cu bunăvoință.

— E adevărat că unii dintre cercetătorii care au lucrat la stabilirea programului *SAW* sunt membri ai Bisericii Episcopale?

— Ştiți că noi nu discutăm aceste lucruri în public, dar pentru că frații noştri întru credință au scris sau mărturisit deja aceasta, cred că aş putea menționa aici că profesorii Engel şi Pressley sunt membri ai Bisericii Episcopale şi că sunt cunoscute contribuțiile lor ştiințifice în domeniul construcției modulelor *SAW*. Cu toate acestea, faptul că cineva semnează o scrisoare de adeziune la un cult religios e o chestiune privată care nu ar trebui discutată public. Fiecare e chemat să mărturisească pentru sine.

— Aşa este, profesorul Engel este, de altfel, laureat Nobel pentru fizică, pentru contribuţia lui din 2025 în domeniul studiului fluxurilor Phi şi a legăturii dintre aceste fluxuri şi formele de stocare a bazelor de date. Ştiţi că există opinii diferite faţă de a dumneavoastră. Sunt oameni ai credinţei, ai bisericii, care afirmă că ceva nu e în regulă cu aspiraţia către imortalitate pe care proiectul *SAW* o propune.

— Da, am auzit. Au existat voci care şi-au declarat surprinderea faţă de poziţia şi argumentaţia Bisericii noastre.

— Şi noi suntem la curent cu opiniile lor. Încercăm, de altfel, în emisiunea noastră, să discutăm toate punctele de vedere asupra acestei probleme esenţiale. Ce spun documentele Bisericii Episcopale despre acest subiect?

— Noi lucrăm cu o distincţie importantă. Credem că este posibil ca fiinţa umană să aibă un suflet etern, nemuritor, care poate aspira la lumina veşnică a Mântuitorului, în timp ce intelectul uman, conştiinţa sa, să poată fi copiată de un modul cibernetic. Admitem distincţia aceasta şi o înţelegem.

— Dar cum e posibil, domnule reverend?

— E un mister, nu-i aşa? Şi nu e singurul mister al fiinţei umane. Fiinţa umană are un trup şi un suflet. Ele sunt două lucruri diferite. Tot astfel, fiinţa umană are intelect şi are suflet, şi ele sunt diferite. Mixajul dintre ele e misterios şi cuprinderea lor dă totalitatea condiţiei umane. Nu cred că tehnologia de ultimă oră poate ajuta la salvarea sufletului, dar cred că poate ajuta la păstrarea capacităţii intelectuale, a capacităţii de a vedea, de a citi, de a calcula, de a raţiona. E foarte important să înţelegem această distincţie. Nu pricep rezervele exprimate de alte biserici. Nu mai suntem în Evul Mediu, lucrurile s-au schimbat demult. Oamenii bisericii ar trebui să coboare printre oamenii de azi

cu Scripturile deschise, şi să înţeleagă cum se vede viaţa de azi prin spiritul şi litera Legii.

— Şi atunci, ce este sufletul? Are Biserica dumneavoastră un răspuns?

— Cred că este acea parte a fiinţei umane care seamănă cel mai mult cu Dumnezeu. Cred că atunci când se spune că omul a fost creat după chipul şi asemănarea Sa, mai întâi de toate e vorba despre suflet.

Din nou aplauze din studioul de televiziune.

— Deci nu despre trup, şi nici despre intelect? Aceasta e distincţia pe care o vedeţi dumneavoastră?

— Da. Trupul nostru e slab, cunoaşte boala, şi uneori oamenii mor din pricina bolii. Domnul nu moare din pricina bolii. Intelectul nostru poate face calcule rapide, dar nu poate calcula ceea ce Domnul a calculat, atunci când a incorporat în ADN-ul uman miliarde de date. Hai să fim serioşi, trupul şi intelectul nostru nici nu se apropie de ceea ce este Divinitatea. În schimb, ştiinţa de azi, ştiinţa creată de intelectul uman limitat, a izbutit să facă ceva foarte util: să salveze intelectul uman şi să-i dea şansa de a lucra, de a învăţa şi de a munci dincolo de timpul la care cadrul biologic îl limita. Asta e foarte important.

— O întrebare personală: veţi alege programul *Spring After Winter*?

— Pentru mine? Categoric da.

Se auzirăă din nou aplauze din studio.

— Vă mulţumesc, domnule reverend, pentru că ne-aţi spus toate acestea. Vă mai aşteptăm în emisiunea noastră, ne bucurăm de fiecare dată de câte ori vă ascultăm.

*

În seara aceasta a fost anunțat la Programul de Seară un interviu cu profesorul James O'Shea, recunoscut şi celebrat azi în întreaga lume drept inventatorul aşa-numitului tipar pentru modulele *SAW*.

— Omul ăsta e la fel de important ca Newton şi Einstein, spune Vinny, aşezându-şi perna sub cap.

Elsa îl priveşte şi pleacă din sufragerie. Nu mai putea urmări emisiunile acestea alături de el. Devenise prea apăsător. Poate că tot ce e prea mult strică. Vinny le urmărea, însă, cu toată pasiunea.

— Bună seara, din nou, la emisiunea Programul de Seară. Transmitem din centrul Los Angelesului, e o vreme superbă afară, parcă ar fi primăverile de altădată. Ne bucurăm să avem în seara aceasta, alături de noi, pe profesorul James O'Shea, supranumit *părintele nemuririi,* inventatorul procedurii prin care structura creierului uman a putut fi replicată de un complex tehnologic. E adevărat, domnule profesor? Cine v-a numit *părintele nemuririi?*

— Asta e invenția voastră, a jurnaliştilor. Vouă vă plac expresiile care sugerează măreția. Pentru noi, însă, e ceva mult mai simplu, noi suntem nişte cercetători care petrec mult timp în laborator.

— Dar cum vă simțiți? Nu vi se pare că ați reuşit ceva extraordinar, de mare importanță pentru întreaga umanitate? Fireşte, un merit uriaş îl au fizicienii care au descoperit procedura, cei care au înțeles şi decriptat arhitectura creierului, dar pasul esențial l-a făcut cel care a arătat cum anume cibernetica şi chirurgia se pot întâlni.

— Fred, am mai spus asta cu mai multe ocazii, invenția modulelor nu poate fi atribuită unui singur om. Dacă ar fi să dăm credit cuiva, cred că ar trebui să amintim aici cel puțin douăzeci de oameni, începând cu Feynmann şi Richardson, care au descoperit legătura între fluxul Phi şi electricitate. Fără acea extraordinară descoperire nu am fi

avut niciodată modulele *SAW*. Eu nu am făcut altceva decât să pun cap la cap cercetările multor oameni şi să mă gândesc la sinteza acestor contribuții în termeni practici.

— Sunt contribuții foarte diferite unele de altele. Din câte domenii?

— O, să vedem... Văd că vrei să le priveşti drept componente distincte, deşi eu, la vremea respectivă, vedeam un singur proiect. Putem spune că e vorba de studiul contemporan al electromagnetismului, de inginerie, dar şi de biologie, anatomie, cibernetică, structuri ale bazelor de date, sisteme informatice cu geometrie variabilă şi, deloc în cele din urmă, psihiatrie şi chirurgie. Era o problemă aflată la intersecția mai multor domenii, o problemă esențială, care interesa pe toată lumea. Nu a fost nevoie decât de cineva care să aibă răbdarea să adune rezultatele existente şi să le conecteze.

— Dar a existat un anume moment în trecut când ați strigat Evrika! Asta este! Eventual când v-ați dat seama că modulele vor fi funcționale?

Zâmbeşte, când răspunde:

— Nu mai ştiu. Au fost zece ani de căutări. Fiecare zi a avut un moment de Evrika, un moment de cotitură, o concluzie, o izbândă sau poate o nereuşită din care, fireşte, am învățat.

— Ați avut mulți colaboratori?

— Da, fireşte, şi n-aş fi putut realiza nimic fără ei. Lucrările de cercetare pe care le-am scris în perioada aceea au avut şaisprezece coautori. Unii dintre ei mi-au fost doctoranzi, alții colegi, iar cu doi dintre ei, care se află în Japonia, nu mă întâlnisem încă la vremea respectivă: am colaborat şi am scris lucrări prin corespondență. A fost un efort foarte intens, pentru că în fiecare zi ne străduiam să înțelegem, să pătrundem în labirintul problemei.

— De la început v-ați propus să puteți reproduce tehnologic structura creierului uman?

— Da.

— Cu ce scop?

— Inițial a fost dorința de a înțelege cum e structurat creierul. E o temă veche de decenii a cercetătorilor. Foarte multă muncă se află la temelia acestei cercetări. Apoi, ca o viziune îndepărtată, am simțit că modulele ar putea fi soluția cea mai bună spre care ne-am putea îndrepta.

— Când ați avut această intuiție?

— Probabil în perioada când a fost înțeles complet şi fluxul Phi, prin 2024. Acela a fost deceniul înțelegerii creierului. Uşor nu a fost, la acea parte a teoriei au lucrat sute de cercetători, de-a lungul mai multor generații. În plus, contribuția comunității medicale nu a fost deloc minoră. Doctorii ne-au ajutat foarte mult, ei ne-au spus precis de ce ar avea nevoie pentru ca operația să aibă loc şi să fim siguri că intelectul uman va fi prezervat de transformare.

— Când anume a început să existe speranța că intelectul uman poate fi transferat pe un suport cibernetic?

— Prima intenție a fost să salvăm oamenii care erau în pragul morții clinice. Asta am vrut să facem mai întâi. În perioada când am formulat problema aşa, am înțeles că există o legătură între fluxurile Phi şi aşa-numitele sisteme cibernetice configurabile. Am descoperit că putem reproduce un întreg creier uman. Mai târziu, am descoperit că putem face asta pentru prețul de cost al unui computer performant. Nici măcar nu e mult. Nu pentru prețul unei maşini, ci pentru prețul unui computer. Asta a fost o idee importantă la vremea respectivă, pentru că ne-a arătat că putem implementa o soluție viabilă care va revoluționa întreaga noastră viziune asupra condiției umane.

— Adevărul e că la vremea respectivă ştirile au făcut înconjurul lumii.

— Da, atunci s-a scris, între altele, că echipa profesorului O'Shea a inventat nemurirea, ceea ce nu e chiar acelaşi lucru.

— Bine, dar dacă eu sunt de acum sigur că voi vedea finala Campionatului Mondial de baschet din 2100, pe care altfel nu aş avea cum să o prind altfel, asta nu înseamnă nemurirea?

— Dacă vizionarea unui meci de baschet e ceea ce îți dorești, da, putem spune că problema e complet rezolvată. Vei fi aici...

— ... într-o cutie cibernetică! Mă voi conecta şi voi vedea meciul!

— Da, vei fi într-un modul, dacă doreşti asta, şi îți vei putea alege canalul de sport pe care să urmăreşti meciul. Asta e garantat.

Din studio, un val de aplauze. Înainte ca aplauzele să contenească, moderatorul continuă:

— Fireşte, în afară de cazul extrem de nefericit în care aş muri într-adevăr într-un accident de maşină sau de avion şi nu ar fi vreme să mi se aplice procedura aceea, cum se numeşte...?

— Numele pe care l-au dat unii cercetători este transformarea Feynmann-Richardson, după numele a doi dintre coautorii mei, cei care au scris primul studiu despre posibilitatea teoretică a unei astfel de proceduri chirurgicale. Da, ai dreptate, aşa e. Trebuie să ai timp ca să ți se facă procedura şi creierul tău trebuie să fie în bună stare pentru ca procedura să fie încununată de succes.

— Deci, nemurirea e aproape sigură. Ştiți ceva? Vă mulțumesc, profesore O'Shea. Vi s-a mai spus asta?

— Da, şi de fiecare dată am răspuns la fel: eu nu am fost decât o rotiță într-un angrenaj. Nu a fost mare lucru,

am avut norocul unor colaboratori de geniu şi am mai avut norocul că am putut răspunde unor întrebări practice pe care neurochirurgii mi le-au adresat.

— Spuneţi-ne, vă rog, cum se fabrică un modul? Dacă profesorul O'Shea a inventat principiul, cine ne-ar putea explica mai bine?

Se încruntă puţin, ca şi cum s-ar gândi cum să nu transforme discuţia într-un dialog excesiv de tehnic. Spuse:

— Da, ideea e următoarea: noi ştim foarte bine care sunt părţile creierului, dar nu ştim ce e în el. Fireşte, structura creierului este aceeaşi pentru fiecare fiinţă umană, dar nu ne putem hazarda să anticipăm conexiunile, unele paradoxale, pe care creierul le face, şi acestea sunt partea de individualitate a fiecărui creier în parte. Astăzi ştim că putem să copiem structura acestor conexiuni. Sistemul cibernetic cu geometrie variabilă e o astfel de copie. Procesul de transfer durează destul de mult, în unele cazuri pot fi şi douăzeci şi patru de ore. De o parte, se află un fel de computer încă neformatat. De cealaltă parte, creierul pacientului, pe care îl scanăm. Nu e vorba de o scanare obişnuită, ca o radiografie, ci de o operaţiune în prezenţa fluxului Phi, care începe să asigure funcţionarea în paralel a modulului. Acest proces se numeşte *formatare.* Aşadar, câmpul Phi operează ca un liant între creier şi modul. Pentru o perioadă de câteva ore, creierul şi modulul funcţionează în simbioză şi, astfel, informaţiile de pe suportul biologic se transferă pe cel cibernetic. E ca şi cum am copia documentele de pe un computer pe altul. În final, atunci când datele sunt salvate pe modul şi prezenţa lor acolo poate fi verificată, această copiere este urmată de ştergerea documentelor-sursă de pe computerul unde au fost create. Creierul rămâne ca o tablă ştearsă, ceea ce echivalează cu moartea. Dar intelectul se „trezeşte" pe modul, e un proces de activare care nu durează mult şi

despre care cei care au trecut prin el ni-l descriu ca o ieşire din labirint. E un proces pe care azi îl înţelegem foarte bine.

Un moment de linişte în studio. Se văzu cum Fred înghite în sec.

— Care a fost cel mai dificil pas în stabilirea elementelor acestui proces?

— Dacă aş vrea să insist aici asupra unui singur aspect, aş spune că cel mai greu a fost reproducerea cibernetică la nivel microlocal a suportului pentru informaţia cuprinsă într-un singur axon. Să ne imaginăm că avem aici o celulă umană, care conţine un anumit timp de informaţie, şi dincolo un produs cibernetic, de structură esenţial diferită. Nu are ADN, nu are aceleaşi elemente constitutive, dar le va înmagazina ca să opereze cu acelaşi tip de informaţie. Nu e o simplă operaţiune de copiere biologică, nu e clonare, ci este o altă formă de a plasa şi organiza informaţia, folosind unităţi microlocale diferite, care se conectează între ele într-o formă similară unui organism viu. Marele pas înainte a fost înţelegerea acestei analogii structurale, apoi conceperea unităţii cibernetice care să facă asta. Şi nu oricum, ci a trebuit să găsim diverse formule care să permită crearea unor unităţi care să se preteze producţiei în serie, pentru că ne-am fi dorit ca mulţi oameni să beneficieze de această procedură. Un alt pas important a fost stabilirea procedurii chirurgicale propriu-zise, mai precis, cum anume să se *mute* informaţia de pe suportul biologic pe acel compus cibernetic conceput ca să-l substituie. Aceasta a fost cheia stabilirii procesului aşa-numitei transformări Feynmann-Richardson, pusă la cale teoretic în 2026, şi apoi studiată de mulţi cercetători. Atunci când invenţia a fost publicată şi când am putut demonstra teoretic că acest lucru e posibil, chestiunea a fost tratată drept urgenţă şi implementată numaidecât de sistemele medicale ale tuturor naţiunilor avansate. Principiul de bază

e că în prezența unui anumit ambient electromagnetic, care trebuie să fie foarte exact, similar cu undele pe care le emite creierul, informația se poate transfera. Fără acesta, procesul nu ar fi fost posibil. Acesta este aşa-numitul efect Phi. Dacă nu izbuteşti să transferi tot, se poate întâmpla ca duplicatul creierului operat să se comporte la fel ca un creier real care a suferit un atac cerebral. Şi nu mai ai cum rectifica, pentru că sursa informației a fost distrusă.

Fred oftă şi privi în pământ atunci când spuse:

— Au fost şi erori la început.

Profesorul O'Shea clatină din cap.

— Da. Puține, dar au fost. Cu ceea ce ştim acum, ne simțim vinovați pentru fiecare dintre ele. E o procedură foarte complexă, şi medicii au încercat să o aplice înainte ca procesul să fie bine înțeles.

— Cât de greu a fost la început pentru echipele de cercetători şi de medici?

— Uşor nu a fost. Şi ştiți de ce? Pentru că atunci când e vorba despre această chestiune, întotdeauna există o presiune foarte mare. Simți că dacă procesul nu ți-ar reuşi, eşti un criminal care privează un semen de accesul la viață eternă. Şi, mai mult, că participi la un proces care ar putea duce la crimă. Chiar dacă pare doar o eroare medicală, faptul că pacientul îți moare pe masa de operație, când familia îl aşteaptă, ce este? O crimă.

— Sunteți credincios, domnule profesor?

— Nu văd care este legătura.

— Întreb din pură curiozitate.

— Cred că astfel de lucruri sunt strict personale şi probabil că unii dintre noi nu doresc să le discute.

Fred îl priveşte în ochi fără a clipi.

— Sigur, înțeleg asta... Dar aş dori să vă întreb altfel... Sunteți practicant al unei credințe? Mergeți la biserică sau

la orice altă formă de întrunire religioasă? Sunteți înscris pe lista de membri a vreunui cult?

— Răspunsul scurt ar fi: nu. Dar problema e mult mai complexă de atât şi nu poate fi explicată în două cuvinte, de aceea nu mi-aş propune să o fac acum. Am întrebările mele, reflecțiile mele, opiniile şi opțiunile mele. Probabil am să scriu despre ele cândva, dar deocamdată nu sunt pregătit să o fac.

— Sigur, înțeleg... Şi iată o întrebare care ține mai degrabă de actualitatea curentă. Ştiți că Vaticanul e pe cale de a condamna procesul de transformare *Spring After Winter.* Comentarii pe marginea acestei teme au apărut în întreaga presă. Timp de aproape un deceniu, Vaticanul a explicat de ce nu susține acest proces, dar acum e vorba despre un întreg Conciliu care va emite un edict.

Profesorul O'Shea clătină din cap:

— E doar opinia unor oameni, nu opinia lui Dumnezeu. În ceea ce mă priveşte, cred că modulele *SAW* sunt singura formă de prelungire a vieții biologice a ființei umane şi mă bazez în această concluzie pe decenii de cercetare în domeniu. Nu cred că există o altă viață după moarte şi, chiar dacă ar exista, nu ştiu dacă Vaticanul ar avea vreo legătură cu asta.

Se auzi cineva râzând în studioul de televiziune. Fred privi într-acolo, dincolo de cameră.

— Familia dumneavoastră este prin tradiție catolică?

— Parte a ei da, prin tradiție. Dar, aşa cum am spus, religia ține de opțiunile personale ale fiecăruia dintre noi şi nu cred că ar trebui discutată în public. Nu trebuie să mă justific în fața Bisericii pentru cercetarea pe care o fac.

— O întrebare importantă: de ce s-a considerat de la început util ca acest întreg program să fie sub controlul administrației? Ce treabă au guvernele cu păstrarea intelectului uman? De ce nu a trecut pachetul de legi prin

Senat, aşa încât să fie permise şi transformări de către, să zicem, clinici independente?

Profesorul O'Shea se aşază mai bine în scaun. Răspunde:

— Riscurile ar fi fost prea mari. Am explicat lucrurile acestea şi atunci când a trebuit să apar în faţa Comisiei senatoriale care a analizat această problemă, înainte de a aduce proiectul de lege în faţa Senatului. E vorba mai întâi de toate de precizia şi calitatea procesului, pentru că aici nu te poţi juca. Apoi, mai e şi chestiunea securităţii informaţiei. Să presupunem că cineva ar avea acces la memoria acestor persoane care, de acum, se află pe module, şi că ar găsi o formă de a extrage de la ei informaţii. E vorba despre foşti militari, foşti industriaşi care deţin secrete economice, foşti cercetători care deţin informaţie ştiinţifică cu un caracter secret. Nu poţi lăsa această uriaşă bază de date în mâna oricui.

— Mai e ceva. Putem fabrica azi tot soiul de maşini. De ce nu montăm noi aceste module în interiorul unor roboţi, ai unor cyborgi care să fie liberi să călătorească unde vor? De ce vrem să păstrăm aceste cutii, modulele, într-un loc închis, sub control?

— E mai bine pentru ei, Fred. Modulele nu pot fi distruse, acolo unde sunt. Dar sunt sigur că atunci când mi-ai pus întrebarea asta ai avut în vedere dezbaterea viguroasă din Senat, de acum şapte ani. Oamenii şi-ar fi dorit nu doar nemurirea, ci şi eternă libertate de mişcare.

Fred ridică din umeri ca şi cum s-ar justifica.

— E un vis vechi, o dorinţă omenească veche de când lumea. Întrebarea e naturală şi eu văd acest lucru posibil, cândva. Poate că în viitor se va permite modulelor să se deplaseze.

— Da... Aşa este, atunci am explicat ce poate face un modul. Şi am afirmat că un modul poate, fără nicio îndoială,

coordona două picioare, două brațe, exact ca un creier uman. Pentru că, până la urmă, asta e modulul *SAW*, o copie fidelă a creierului uman. Şi îți aduci aminte foarte bine că opinia care a prevalat a fost următoarea: pe Pământ sunt deja douăsprezece miliarde de suflete. Am putea repede adăuga miliarde de roboți locuind împreună cu noi. Nu ar mai fi loc de trăit pe planeta asta. În al doilea rând, de ce ar fi nevoie de un robot care să poarte cutia, când modulul *SAW* poate fi foarte bine păstrat în siguranță de o agenție guvernamentală, iar robotul să poată fi accesat, la nevoie, oriunde e cazul, de la distanță? E o simplă operațiune de conectare.

— Da, dar pentru asta ar fi nevoie de o aprobare, pe care Agenția nu a fost dispusă să o acorde de prea multe ori. Modulele nu se conectează la nimic mobil, se pare. E un fapt. Greşesc oare?

Profesorul O'Shea confirmă:

— Da, modulele stau frumos în sertăraşele lor păzite de Agenție.

— Chiar arată ca nişte sertare?

— Da, modulele stau precum cărțile în raft. O arhivă *SAW* arată ca o bibliotecă, aflată sub pază de maximă securitate... Legea prevede toate detaliile, inclusiv cum trebuie păstrate modulele. Totul e foarte bine definit.

— Există riscul ca cineva, femeia de serviciu, de pildă, să verse o cană de cafea peste unul dintre ele?

— O, nu, zise profesorul O'Shea, râzând. Dacă putem să prevenim asemenea accidente într-o bibliotecă de cartier, unde ne protejăm cărțile, cum de n-am putea avea grijă de baza de date cu modulele *SAW*?

— După ce ați luat parte la această descoperire epocală, ce vă mai doriți, domnule profesor?

Un moment de ezitare, apoi răspunsul, însoțit de un zâmbet politicos:

— Mi-aş dori ca invenţia aceasta să nu fie folosită niciodată în vreun scop malefic, agresiv, războinic, criminal sau distructiv. În decursul istoriei, omenirea a aranjat lucrurile întotdeauna în aşa fel încât fiecare invenţie a avut o faţetă civilă şi una militară. Ei bine, sper ca potenţiala imortalitate a minţilor noastre, aşa cum e ea asigurată de modulele *SAW*, să nu fie deturnată spre scopuri maligne. Sper ca umanitatea din noi să fie mai puternică decât instinctele distructive. Aş fi fericit dacă s-ar întâmpla aşa.

*

Deşi epuizat de chimioterapie, Vinny se află la ora nouă seara pe canapea, gata să urmărească noua dezbatere a lui Fred. Elsa îl ajută să îşi ridice picioarele pe pat. Din dreptul uşii, fiul lui Vincent, Robert, se uită la el. Şi-a sprijinit capul pe uşă. Vincent îi zâmbeşte, dar Robert îşi fereşte privirea.

— Hei, totul e în regulă? întreabă.

Încearcă să zâmbească, dar nu-i reuşeşte. O grimasă.

— Da, tată, totul e în regulă.

Vinny se gândeşte că îi va lăsa copilului o amintire neplăcută. E mai uşor să pretinzi că eşti ocupat decât să încerci să comunici cu Robert în astfel de momente.

Vinny se uită spre televizor. Pare a fi absorbit. Parcă toată realitatea i s-ar concentra într-acolo. Robert se întoarce în camera lui.

— Bună seara, domnule profesor Maximilian Latta, mă bucur că vă aflaţi alături de noi în studioul emisiunii Programul de Seară. Am citit cu interes în urmă cu trei ani cartea dumneavoastră *Către o istorie a sufletului*, şi mi-am dorit să vă cunosc. Emisiunea aceasta e un extraordinar prilej. Cred că e prima oară când în emisiunea noastră e

invitat un specialist în disciplinele clasice. Ce părere aveți despre impactul pe care îl are azi domeniul dumneavoastră la marile audiențe?

Profesorul poartă un costum negru, de seară, pe care se vede că îl îmbracă rar. Pare a fi stânjenit. Priveşte deseori către cameră, cu oarecare stângăcie.

— Disciplinele clasice nu mai sunt la mare preț... Nu se mai bucură de cinstirea de altădată... E un semn al vremurilor noastre...

— Vă referiți la faptul că disciplinele clasice, în particular filozofia, sunt considerate de mulți dintre contemporanii noştri drept lucruri de care vremurile noastre au nevoie tot mai puțin?

— Bineînțeles că da... Oamenii zilei de azi gândesc în termenii unui utilitarism accentuat. Fiecare dintre ei e întrebat în fiecare zi la locul său de muncă: ce poți să faci pentru mine azi? Iar studiile clasice au nevoie de mult timp de reflecție, de elaborare, de îndelungată pregătire. Nu e puțin lucru să discuți pe texte vechi de două mii cinci sute de ani, de pildă, să ai acces la reflecții vechi de sute de ani, pe baza experiențelor altor vremuri... Mie mi se pare că omenirea nu ar mai fi acelaşi lucru dacă n-ar exista eforturile celor puțini de a descifra şi sintetiza ceea ce s-a gândit şi s-a scris în vechime...

— Aveți dreptate, fără îndoială. De aceea ne-am dorit să vă invităm alături de noi, şi vă mulțumim că ați dat curs invitației noastre. Aşadar, să punem întrebarea esențială: care e istoria sufletului? Care e istoria ideii de suflet, din cele mai vechi timpuri şi până la noi?

— Istoria consemnată începe cu filozofii presocratici, dar putem fi siguri că fiecare formă de spiritualitate, chiar şi cele care au precedat lumea Greciei antice, şi-a pus această problemă şi a încercat să răspundă întrebării: ce este sufletul?... În fond, aceasta este una dintre întrebările

esențiale ale filozofiei... Vorbim azi despre o istorie a ideii de suflet, a felului cum fiecare epocă a reflectat asupra sufletului... Şi, de multe ori, s-a considerat că esența ființei umane este sufletul, mai degrabă decât creierul sau inima... Aşadar, în vechime s-a considerat că esența ființei umane este spirituală, că există o natură eternă, care depăşeşte limitările trupului şi precede naşterea sau incarnarea...

— Câte de vechi sunt aceste credințe?

— E vorba de mii de ani... Există credințe ancestrale pe care diverse religii sau culte le-au păstrat şi incorporat în sisteme religioase de gândire. Fiecare dintre ele a condus spre o viziune distinctă asupra lumii, şi o istorie completă a ideii de suflet ar trebui să țină seama de toate.

— Erau aceste credințe obținute pe baza experienței sau erau mai degrabă nişte prejudecăți?

— Asta nu e rostul filozofiei să răspundă... Întrebarea pe care mi-ați pus-o a fost care e istoria ideii de suflet, şi despre asta putem discuta... Dar care au fost experiențele precise care au făcut, de pildă, ca în cultura hindusă să se ajungă la o anumită concluzie despre esența sufletului şi despre felul cum sufletul se incarnează, asta e greu de stabilit.

— Sigur, sigur, vă rog, continuați.

— Pentru Platon, sufletul are trei părți: logos, thimos şi eros. Dacă logosul este mintea, sau rațiunea, thimosul corespunde emoțiilor. Iar erosul conține poftele, dorințele... Raționamentele care se făceau pe atunci erau de felul următor: putem să separăm dorințele de rațiune? Dar emoțiile de rațiune? Interesant e că la Aristotel se spune foarte clar, în cartea a doua din *De anima,* că sufletul nu poate fi despărțit de trup, sau că cel puțin părți ale lui nu pot fi despărțite de trup. El scrie asta explicit. Pe de altă parte, dacă avem răbdare şi-l citim pe Aristotel până la sfârşit, vedem că pentru el intelectul e descris ca o unitate

aparte, care ar putea fi eventual despărțită de trup. Fireşte, toate aceste concepte au fost reluate şi regândite mai târziu de gânditorii creştini, care şi-au făcut din aceste reflecții o ocupație centrală. La Toma de Aquino, găsim în *Summa Theologica* un amplu comentariu pe marginea distincției că omul are o componentă corporală şi una spirituală. Pentru Toma, sufletul este un corp, chiar aşa spune, un corp care nu se mută dacă nu este mutat. Dar corpul este întâiul principiu al vieții. Pe de altă parte, sufletul nu este ceva subzistent, spune Toma. Sufletul nu poate subzista în afara corpului.

— Asta o spune un gânditor catolic?

— Da, Toma de Aquino, unul dintre părinții bisericii. Sufletul nu poate subzista în afara corpului. Mai mult încă, el preia un argument de la Aristotel atunci când spune că sufletul nu simte şi nu înțelege. Pentru că simțim cu o componentă emotivă a ființei, şi înțelegem cu intelectul. Or, sufletul e altceva, e acea parte care rămâne ataşată de trup. Sufletul omenesc este substanță, o substanță care nu e universală, ci particulară, adică o individualitate, şi nu o individualitate animală, ci neapărat umană.

Fred duce mâna la frunte şi se freacă uşor. În studio e linişte. Fred spune:

— Vă întrerup numai pentru a reaminti telespectatorilor noştri că imediat după această emisiune vom transmite în direct de la Arena din Phoenix meciul de baschet dintre Phoenix Suns şi Los Angeles Lakers, întâlnirea atât de mult aşteptată de telespectatorii noştri. Da, domnule profesor, vă rugăm să continuați.

— Aşadar, la Toma de Aquino, sufletul nu e compus din materie, dar are formă şi, oricât de paradoxal ar suna, acest suflet are aceeaşi natură ca şi îngerii.

— Ce interesant! E o metaforă de acum un mileniu?

— Nu, pentru Toma de Aquino descrierea aceasta nu era o metaforă, ci ceva extrem de precis. De acum opt sute de ani.

— Aceasta e şi azi viziunea Bisericii Catolice?

— Da, şi în prezent, în măsura în care aş fi calificat să apreciez ceva în chestiunile doctrinale, ar fi de aşteptat ca poziția Vaticanului să se situeze în continuarea acestor reflecții. Dar ceea ce aş vrea să spun e că ideea imortalității a fost născută şi rafinată în decursul celor mai întunecate dintre veacurile istoriei umanității. Ne amintim cum Boetius, în timp ce-şi aşteaptă execuția, priveşte cu încredere spre paradisul pe care-l considera dincolo de timp, dincolo de durere. Boetius chiar se aştepta să trăiască o experiență plenară, în care temporalitatea să nu joace niciun rol. Filozofii creştini au cochetat mult în Evul Mediu pe marginea temelor despre imortalitate moştenite de la Platon şi de la Aristotel. Ne gândim la Sfântul Augustin, la Bonaventura, la Toma de Aquino, pe care l-am mai amintit şi înainte, care au scris enorm despre natura sufletului şi despre legăturile acestuia cu trupul, şi care au prezentat argumente pentru a considera că natura sufletului este nemuritoare. Speculații similare pot fi găsite şi în filozofia evreiască, la Maimonides, care a adăugat imaginarului nostru perspectiva unui liman spiritual spre care se duce intelectul după moarte, precum şi în cea musulmană, la autori ca Al-Ghazali. Era spiritul acelor vremuri. Era epoca în care filozofia se îndeletnicea cu explorarea paradisului şi broda pe marginea ideii eternității, fără a se teme că această problemă nu poate fi tranşată ori clarificată imediat. Se poate spune că, deşi s-a murit de la începuturile lumii, abia din Evul Mediu problema morții a devenit o rană deschisă a filozofiei, pe care filozofii şi-au tratat-o singuri. Noi am moştenit o parte din imaginarul lor, şi i-am adăugat capacitatea tehnologică şi cibernetică. Ce putea oare să iasă

din acest mixaj? A ieşit ce se vede, viaţa de după viaţă, când ne implantăm de bună voie creierul pe o maşinărie pusă la dispoziţia noastră de către administraţie. E mai puţin spectaculos decât procesul mumificării pe care-l foloseau vechii egipteni, frământaţi de aceeaşi problemă a morţii, dar măcar noi avem o certitudine: se pare ca principiul nostru este funcţional.

Din studio, se aud doi sau trei spectatori râzând. A fost o reacţie izolată. Fred zâmbeşte. Face un gest cuprinzător cu mâna şi întreabă:

— Asta despre Occident. Dar cum vede gândirea orientală chestiunea sufletului?

— Să ne referim numai la Bhagavad Gita, unde moartea e definită drept părăsirea corpului de către suflet. Şi ce se întâmplă cu sufletul? Poate trece într-un alt corp, transmigrează, deci iată că în viziunea lor sufletul nu este deloc legat de trup.

— Pe vremea aceea ei nu aveau module *SAW*, zice Fred.

Nu zâmbeşte nimeni.

— Nu, în schimb ei au avut această viziune, că sufletul ar fi capabil să se mute într-un alt corp. E o viziune foarte spirituală, aflată la antipodul materialităţii vremurilor noastre.

— Şi, în toate aceste viziuni ale culturilor clasice, unde e localizat sufletul? Adică, în ce parte precisă a corpului este localizat sufletul?

— O, numai întrebarea aceasta ar avea nevoie de un amplu răspuns, pentru că e cel puţin la fel de complexă ca şi precedenta, de la care am pornit discuţia... Ar trebui să prezentăm multe puncte de vedere... Să nu uităm că sufletul a fost considerat într-o vreme ca fiind în legătură cu aşezarea constelaţiilor sau cu armoniile celeste. Unde să fie situat acest obiect de natură ideală, sufletul, astfel încât să fie în legătură cu aşezarea stelelor pe cer? În lumea clasică,

Aristotel a conchis că inima este lăcaşul intelectului, dar unii dintre predecesorii săi ajunseseră deja la altă concluzie, că de fapt creierul ar fi locul unde este situat intelectul. E vorba de opinia lui Pitagora, a lui Hipocrate şi a lui Platon... Dar clasicii nu au ajuns cu discuţia la un nivel atât de detaliat încât să speculeze în ce parte a creierului ar fi situat sufletul.

— Cred că a venit momentul să abordăm tema care pare să intereseze cel mai mult publicul nostru spectator. Ce părere aveţi despre programul *SAW*? Care e opinia dumneavoastră personală?

Profesorul se foieşte pe scaun.

— Mda... E foarte interesant că am văzut această dezvoltare a tehnologiei, a ciberneticii, dar totodată şi a medicinii, în vremurile noastre. Invenţia asta ne-a făcut să ne punem tot felul de întrebări. Cred că n-am fi ştiut despre condiţia umană atâtea câte ştim azi dacă n-ar fi existat programul acesta, întregul experiment şi toată evoluţia, pe care eu, personal, o găsesc halucinantă... Acum, *SAW* există şi e interesant din punct de vedere sociologic cât de mult a schimbat existenţa acestui program atitudinea oamenilor...

— Chiar aşa? În ce sens?

— A redus angoasa unora... Cărora li se pare că toate problemele lor s-au rezolvat... Că dacă pot să-şi „vadă” a cincea generaţie de nepoţi, asta ar schimba datele problemei şi ale condiţiei umane... Şi mai e ceva: ne-am asigurat ca sistemul nostru legal să interzică ferm eutanasia voluntară. Un bolnav incurabil nu îşi poate pune capăt zilelor, chiar dacă asta e opţiunea lui. Pe de altă parte, vine guvernul şi zice: stai că te omor eu, cu ajutorul tehnologiei. Am să-ţi iau eu toate informaţiile personale, pe care le voi încărca într-o superbază de date, care va ajunge să ştie tot ceea ce ştiau persoanele defuncte ale generaţiilor precedente. Un computer în loc de un cimitir, nu e asta oare ceva

monstruos şi criminal totodată? V-aţi imaginat vreodată, înainte ca *SAW* să apară, că dorinţa noastră de a atinge nemurirea poate căpăta înfăţişări monstruoase? Iată aici cea mai mare monstruozitate a istoriei umane, asasinarea de către administraţie a voluntarilor, a celor care depun o cerere în acest sens.

— Înţeleg punctul dumneavoastră de vedere. O întrebare personală: veţi opta pentru *SAW*?

— Categoric nu! Pentru că apariţia acestei idei a schimbat perspectivele condiţiei umane, nu şi datele ei fundamentale... Pentru mine, fiinţa umană nu poate fi gândită în afara corpului, în afara acestei realităţi prezente. Nu cred în surogate tehnologice concepute să ţină locul realităţii.

— Chiar nu vă interesează *Spring After Winter*?

— Nu e pentru mine, ceea ce nu înseamnă că am vreo opinie despre ce fac ceilalţi. Fiecare alege pentru el. Aş putea spune că mă interesează ca o curiozitate, ca ştirile despre recordurile sportive, care nu mă afectează direct, pentru că stabilirea unui record în atletism nu mă face pe mine să merg mai repede.

*

Fred priveşte către cameră şi se adresează telespectatorilor pe un ton personal. Camera e adusă în prim-plan. Spune:

— Stimaţi telespectatori, în seara aceasta avem ocazia să vă prilejuim o întâlnire emoţionantă. Nu s-a mai făcut aşa ceva până acum, din câte ştim noi. De ce oare televiziunea a aşteptat atât de mult ca să includă un asemenea material în direct? Probabil din stânjeneală, o

stânjeneală ciudată pentru vremurile noastre. Ne e frică de moarte. Trăim într-o perioadă în care nimic nu înspăimântă mai mult decât aneantizarea, şi oamenii de ştiinţă au făcut tot ce se poate ca să găsească leac acestei temeri. Vrem să fugim de anihilarea absolută, şi pentru asta suntem gata să găsim surogate ale vieţii reale. Iar atunci când miracolul se întâmplă, nu discutăm despre el, ci îl ascundem, ca şi cum ar fi stânjenitor. Iată, au trecut şapte ani de când programul *Spring After Winter* a fost lansat de administraţia Statelor Unite. Şi abia acum îl avem ca invitat în emisiune pe dl Mark Robertson, care a devenit parte a acestui program acum trei ani. Iată, aici, pe fotoliul unde de obicei iau loc invitaţii noştri şi unde săptămâna trecută a luat loc profesorul Latta, vedeţi un portret al lui Mark. E o imagine de acum trei ani, dacă am înţeles eu bine. Pe atunci, Mark avea ochii albaştri. Bună seara, Mark.

— Bună seara, Fred, mă bucur să fiu alături de tine.

— Ceea e auzim noi în difuzor e vocea ta? E timbrul ei originar?

— Da, medicii mi-au spus că vocea e cel mai uşor de replicat.

Se aude ca şi cum cineva ar vorbi la un telefon de bună calitate.

— Şi cum ajunge vocea la noi?

— E simplu, prin computer, doar că se aude mai clar. Probabil voi aveţi difuzoare foarte bune.

— Ai mai urmărit emisiunea noastră?

— Da, o urmăresc cu interes.

— Şi cum se vede? Se văd culorile?

— Da, bineînţeles. Se vede totul ca şi cum m-aş uita la televizor.

— Dar sunetul, cum se aude?

— Ca şi cum aş avea nişte căşti foarte bune la ureche. Excelentă fidelitate. Cât am trăit, nu am ascultat atâta muzică câtă ascult *aici*.

— Îți place muzica?

— Da, enorm. Aş asculta tot timpul.

— Ce asculți?

— În ultima vreme am început să ascult tot mai multă muzică clasică. Am acces la o bază de date uriaşă, şi am început să ascult muzică pe care la douăzeci de ani n-aş fi ascultat-o.

— Deci, să vedem, Mark, care este povestea ta?

— E o poveste obişnuită. Cu ce vrei să încep?

— Unde te-ai născut, unde ai crescut...

— M-am născut şi am crescut în Lawrence, Kansas, şi la sfârşitul liceului m-am angajat la serviciile poştale. După patru ani, am preferat să mă mut la compania FedEx. Am lucrat pentru ei vreme de şaisprezece ani, apoi a trebuit să mă pensionez.

— De ce?

— Mi-a fost identificată o maladie a sistemului limfatic. Practic, a fost cancer limfatic. A trebuit să mă ocup de tratament, a fost dificil.

— Ai fost căsătorit?

— Da, am doi băieți care, probabil, în seara aceasta ne ascultă.

— Aşadar, ce vârstă aveai când ți s-a descoperit boala?

— Patruzeci şi doi de ani. Urmam tratamentul de vreo câteva luni când am realizat că nu am cum câştiga această bătălie. Am discutat cu medicii, am analizat toate alternativele, şi apoi am optat pentru programul *Spring After Winter.* Când să împlinesc patruzeci şi trei de ani, mi-am sărbătorit aniversarea pe modul. Nu mă mai durea nimic, fireşte, a fost o aniversare fericită.

— Cum îți petreci zilele? Ce program ai?

— Niciun program. Din punctul ăsta de vedere e excelent. E ca o vacanță pe o insulă de vis.

Fred zâmbeşte.

— Vorbeşti serios?

— Da, fireşte. Am acces la sute de canale de televiziune, pot călători, adică pot să mă conectez la camere video care sunt deschise în punctele cheie ale celor cinci continente, pot să văd orice şi oricând. Nu am dureri de cap, nu mă doare stomacul, nu am nevoie la toaletă, nu obosesc niciodată.

— Nu oboseşti?

— Nu, pe modulele *SAW* nu există oboseală. Nu există somn.

— Am auzit asta şi mi se pare absolut incredibil.

— Fred, sunt câteva lucruri pe care ar trebui să le ştie toată lumea, pentru că, până la urmă, majoritatea dintre noi vom ajunge aici. Somnul e nevoia noastră biologică de regenerare, de oxigenare a creierului. Aici, câtă vreme mintea ta e susținută de nişte circuite sofisticate, n-ai nevoie de aşa ceva. Eşti tot timpul treaz.

— Şi nu e asta cam obositor?

— Nu, mie nu mi se pare. Am mereu ceva interesant de făcut, îmi place.

— Spune-ne ce faci.

— Azi, de pildă, am văzut două filme, am stat de vorbă cu soția, şi prin viu grai şi prin poşta electronică, m-am uitat pe nişte camere video instalate la Paris, unde era un concert, iar spre seară m-am pregătit să intru în legătură cu voi. Băieții tăi de la serviciul tehnic au fost foarte drăguți, am rulat câteva teste ca să fim siguri că vocea se aude bine în studio.

— Ştii ceva, Mark? Mă gândeam, ascultându-te... Tu ai fost dintotdeauna un tip optimist?

— Da, aş putea spune asta. Am văzut mereu partea plină a paharului.

— Ai fost fericit?

— Nu întotdeauna. Nu în ultimii ani, când am avut probleme majore de sănătate.

— Ai fost vesel?

— Da, de ce nu? Aş putea spune că am fost vesel. Cu excepția perioadei când am fost foarte bolnav.

— Dar e impresionant faptul că tu descrii dintr-un unghi pozitiv experiența ta prezentă.

— Ştii cum e... Dacă nu ar fi fost suportul cibernetic, acum aş fi fost îngropat la şase picioare sub pământ. Asta e situația, mai bine nu are cum să fie vreodată.

— Dar nu-ți lipseşte nimic?

— O, ba da!!!

— Povesteşte-ne...

— Uneori mi-e dor de mirosul de portocale. Îmi aduc aminte cum era, îmi plăcea... Şi mi-e dor de o bere. Mi-e dor de senzația aceea de amețeală plăcută pe care ți-o dă berea. Mi-e dor să joc biliard într-un bar. Mi-e dor să miros aerul sărat al mării. Mi-e dor să transpir. Am muncit mult, e dorința cuiva căruia i-a plăcut să stea în aer liber, să muncească.

— Şi, cu toate acestea, îți găseşti resurse ca să fii fericit şi în situația prezentă.

— Fred dragă, îți vine şi ție rândul. Ascultă sfatul meu: când ieşi din emisiune, du-te şi ia o bere cu prietenii tăi în bar. Strânge-ți în brațe soția şi spune-i c-o iubeşti. Şi dacă nici asta nu te emoționează, pune mâna pe tăblia fierbinte a maşinii de gătit, pentru că şi durerea e un soi de bucurie.

Fred zâmbeşte din nou.

— Cum aşa?

— E o bucurie pentru că *este.*

— Mulțumesc pentru sfat, Mark, aşa am să fac. Şi, în chip de încheiere, dă-mi voie să te întreb: ce ai să faci diseară, după finalul emisiunii noastre?

— Am să vorbesc cu soția mea, ca să văd cum i-a plăcut emisiunea. Şi după aceea cred că am să-mi pun un film.

— Ce film?

— Unul cu zombies, ceva horror. Ha, ha.

— Te mai sperie aşa ceva?

— Nu mă sperie, dar mă amuză. Mă uit la filmele horror ca la comedii.

*

Vincent alege din baza de date o emisiune de acum două luni. Judecând după titlu, subiectul pare a fi acelaşi, o nouă discuție despre modulele *SAW*. Apasă pe buton. Până ce documentul se încarcă, Vinny bea din paharul cu apă, apoi îl pune înapoi pe măsuță.

În emisiunea aceasta, Fred apare îmbrăcat într-un costum bleumarin, cu o cămaşă galbenă, şi una dintre cravatele lui duble, care se potrivesc la culoare. Lui Vinny, gusturile lui Fred i se par discutabile.

— Bine ați venit în studioul emisiunii Programul de Seară. Cel mai probabil este că telespectatorii noştri nu vă cunosc, pentru că dumneavoastră, domnule doctor Cahill, sunteți unul dintre acei oameni importanți ale căror eforturi nu se văd, dar sunt esențiale. Aşa este?

Invitatul arată ca un om de afaceri, zâmbeşte spre cameră şi priveşte fără a clipi:

— Bună seara... Nu, n-aş spune chiar aşa... Tu, Fred, eşti o gazdă politicoasă...

— Aşadar, domnul doctor Cahill, care are trei decenii de experienţă în domeniul psihiatriei, şi a cărui muncă, în ultimii şapte ani, este aceea de a discuta cu pacienţii al căror intelect a fost transferat pe modulele *Spring After Winter.* Invitatul nostru din această seară este un psihiatru al lumii de dincolo, putem spune aşa?

— Da, dar cu amendamentul că e vorba despre aceiaşi oameni, despre noi. Pentru că şi noi vom ajunge acolo.

— Sună ca o poveste fantastică din copilăria noastră, nu-i aşa? V-aţi fi gândit, pe vremea când v-aţi făcut specializarea, că veţi lucra cu oameni care, tehnic vorbind, au trecut de experienţa morţii şi sunt *dincolo*?

Clatină din cap şi răspunde:

— Nu, nu m-aş fi aşteptat. Cine s-ar fi aşteptat, de fapt? Invenţiile acestea, din ultimul deceniu, au fost surprinzătoare.

— Şi ce aţi învăţat de la sufletele de *dincolo*?

— Iniţial s-a crezut că ceea ce transferăm pe modulele *SAW* este numai intelectul şi memoria, adică toată capacitatea cuiva de a raţiona, de a calcula, de a-şi aminti, de a rezolva probleme.

— Şi nu e aşa?

Priveşte cu subînţeles spre Fred şi răspunde:

— Cred că transferăm mult mai mult. Nici noi nu înţelegem ce facem atunci când copiem structura creierului cuiva într-un modul *SAW*. Pentru că nu preluăm doar componentele raţionale ale fiinţei umane, ci şi pe cele emotive, şi pe cele erotice.

— Au dorinţe sexuale oamenii al căror intelect a fost despărţit de trup?

— Nu în sensul carnal, aproape trivial, al termenului. Nu în sensul acesta. Am descoperit că momentul transferului pe modulul *SAW* produce un fel de îngheţare a sentimentelor şi dorinţelor cuiva. După acel moment

dorințele, sentimentele, preferințele rămân înscrise în modul ca nişte constante. Nu se mai pierd. Dacă cineva e preluat pe modul cu iubirea lui pentru Los Angeles Lakers, putem fi siguri că şi peste două mii de ani acest sentiment tot acolo va fi.

— Deci intelectul nu mai evoluează deloc?

— Ba poate evolua, poți să fii pe modul şi să înveți ceva nou. Asta se poate. Dar se conservă pasiunile, iubirile, simpatiile. Asta e ceva ce noi nu credeam că trece pe modulul *SAW*. Ne aşteptam ca ființa umană redusă doar la intelect să fie mult mai lucidă şi mai rece. Unii psihologi au spus asta, acum un deceniu. Dar acum ştim că nu e aşa. Oamenilor le lipseşte *dincolo* un lucru familiar, ca de exemplu un miros care să le aducă aminte de copilărie, o strângere de mână, le lipsesc tot felul de lucruri care țin de nostalgie, de emotivitate.

— Cum v-ați dat seama de asta?

— Eu asta fac toată ziua, Fred. Stau de vorbă cu ei, cu semenii noştri care s-au îmbarcat într-o călătorie spre viața eternă. De la ei am aflat, de la ei am învățat. Ştii că psihiatrii şi psihologii lucrează intens cu fiecare dintre cei transferați pe modulele *SAW.* E o componentă importantă a muncii noastre, să verificăm că totul e în regulă cu cei de *dincolo.* Verificăm ceea ce gândesc ei, cum se simt, ce planuri au, cum îşi petrec timpul, ce ar dori. E foarte important să se analizeze asta. Atunci când vorbim despre stabilitatea intelectului mutat pe modul, trebuie să avem în vedere un complex de factori.

Ajuns aici cu vizionarea, Vinny luă telecomanda şi se mută la documentul următor din baza de date cu emisiuni.

De dincolo de uşă, Elsa îl priveşte.

2

Vinny

Lumina lămpii face dosarul să strălucească. Vinny poartă o cămaşă albă şi blue jeans. Stă în faţa medicului, care îi vorbeşte rar, cu o răbdare căutată.

— Domnule Vincent Carsley, am primit ieri dosarul medical care îţi descrie situaţia şi l-am studiat. Am înţeles că ai avut discuţii detaliate cu medicii oncologi. E o situaţie de mare complexitate, formaţiunea tumorală care revine şi a cărei evoluţie e extrem de greu de stopat. Înţeleg că acum revine a treia oară.

Din spatele biroului din imitaţie de lemn de stejar, doctorul îl priveşte cu o expresie imobilă. Un halat alb, sub care se vede gulerul unei cămăşi albastre, cu aer demodat. Patru riduri adânci îi marchează fruntea. Ochelari cu rame subţiri, argintii.

— Am citit despre cele trei operaţii pe care le-ai făcut în ultimul an şi despre prognoza medicală privind evoluţia bolii. Îmi dau seama cât de dificilă este situaţia. Am mai văzut pacienţi cu diagnostice similare, dar mărturisesc că nici acum nu m-am obişnuit. Mă revoltă şi mă întristează cât de puţin poate medicina să facă. S-au depus multe eforturi, dar cu câtă eficienţă?... Îmi pare sincer rău...

Mâna dreapta a medicului se joacă leneş cu colţul dosarului.

— E traumatizant că după decenii şi decenii de investigaţie şi de cercetare, medicina nu a putut produce niciun leac pentru a trata anumite forme ale cancerului. Ce poate face un psihiatru în aceste condiţii? Poate, cel mult, să discute cu pacientul său care-i sunt opţiunile. Şi să ne bucurăm că moartea nu mai este azi, în 2036, ce era acum câţiva ani. Azi nu mai murim. Azi, mai rămâne ceva din noi.

Ridică din umeri.

— Acesta este rolul meu, ca psihiatru. Să discut cu pacientul aceste opţiuni.

Vinny întreabă:

— Dar cum e, de fapt, doctore, acest proces? E ceva sigur? Ce simt cei care trec *dincolo*?

Medicul îşi lăsă ochelarii pe masă şi îşi trece mâna pe la colţul ochiului drept. Pare obosit. În dreptul lui, pe birou, stătea scris: Dennis McMahon, Medic Psihiatru. Vincent se află în faţa lui, la rândul lui palid şi obosit. Medicul răspunde:

— Fireşte, cele mai utile informaţii numai cei de *dincolo* ţi le pot da. Şi pentru asta ar trebui să discuţi prin e-mail sau prin *voice messenger* cu unii dintre ei.

— Am ascultat pe cineva la o emisiune TV...

Medicul ridică din umeri, ca şi cum asta ar fi irelevant. Continuă:

— Dar pentru că mă întrebi pe mine, am să-ţi spun părerea mea. Programul guvernamental a demarat acum şapte ani şi a devenit din ce în ce mai solid. În sensul că, la început, au avut un număr destul de mare de erori la realizarea transformării. Nu se prea vorbeşte despre asta. A fost la fel de catastrofal ca primele transplanturi de cord. Specialiştii eşuau, pentru că procesul e complicat şi dificil. Dar acum a devenit mult mai sigur, are un procent de reuşită uriaş, şi asta datorită acumulării de experienţă. În cele mai multe situaţii, medicii pot prevedea dinainte când transformarea nu va reuşi, când există leziuni semnificative ale creierului, de pildă. Şi nu se angajează să facă ceea ce nu pot garanta că le iese perfect.

— Chiar aşa, când nu ar reuşi? întreabă Vinny, cu o voce tremurată. Pentru cineva ca mine, în ce condiţii nu ar reuşi?

Medicul îşi deschide larg ochii, ca şi cum atunci s-ar fi trezit brusc din somn.

— Da, sigur, e o întrebare importantă. Când ceva e afectat. Când există afecţiuni la nivel cortical, când pericolul unei malfuncţii de natură biologică poate afecta transferul.

Când intelectul e deja afectat pe suportul biologic, cum vrei să-l transferi într-o lume ideală pe suport cibernetic? Să faci dintr-o maşinuţă stricată altă maşinuţă stricată? Dar nu cred că ar fi vorba de aşa ceva în cazul tău. M-am uitat pe rezultatele testelor medicale. În cazul tău, cred că transferul va fi reuşit.

— Şi nu se pot remedia problemele acestea? Adică, la cât de avansată este ştiinţa azi, nu se poate face nimic astfel încât să fim siguri că procesul de transfer izbuteşte în procent de 100%?

McMahon lasă dosarul deoparte. Acum, ridică de pe birou un mic glob pământesc, de dimensiunea unei mandarine. Îl strânge. Obiectul pare să fie făcut din cauciuc.

— Sunt cazuri în care nu se poate. Să ne fie clar: niciun proces care depinde de suportul nostru biologic nu va izbuti vreodată în procent de 100%. Să nu ne facem iluzii: suntem un produs al biologiei, şi oricât am încerca noi să reparăm şi să atenuăm această dependenţă, nu facem decât s-o descoperim tot mai mult.

— Da, fireşte, doctore... Dar sunt şi modulele *SAW* un lucru bun.

Spune asta cu un aer plin de speranţă, cu tot tremurul din glas. Medicul îi răspunde:

— Oare nu e imortalitatea visul de dintotdeauna al omului?

Vinny nu răspunde nimic. Îl priveşte tăcut. Medicul continuă:

— Aşadar, trebuie să cădem de acord asupra unui principiu: situaţia de acum nu este o tragedie. În urmă cu o sută de ani ar fi fost o tragedie, pentru că pe atunci soluţia *SAW* nu exista. Dar azi nu mai este o tragedie, pentru că, deşi mai există boli incurabile, intelectul pacientului nu va dispărea, nu va fi anihilat. Asta e foarte important şi

schimbă viziunea noastră asupra morții. Nu se mai moare pur şi simplu. Sunt şi modulele *SAW* un lucru bun.

Vinny e palid. Un chip livid, luminat de ochi albaştri. Un păr blond, şi o barbă nerasă de trei sau patru zile.

— Aşadar, pentru mine sunt şanse mari să reuşească transformarea?

— Sunt multe şanse să fii un caz fericit.

Vinny zâmbeşte, ca şi cum ar fi venit acolo pentru speranță.

— Ce am să văd, doctore?

— La ce te referi?

— Ce am să văd atunci când mă voi trezi după operația de transfer pe un suport cibernetic?

— Vei vedea tot ce vei dori, avem camere la care te poți conecta oriunde în lume. Există un întreg sistem digital care susține accesul la bazele de date din *lumea de dincolo.* Vei putea urmări emisiunile la televizor la fel ca şi acum, vei putea citi, audia, privi natura, vei putea exista aproape la fel de mult ca şi acum.

— Nu, adică... aş vrea să întreb, cum se vede exact de *acolo...* Când am să deschid ochii, ce am să văd? Există vedere aşa cum este vederea noastră de aici? Există percepții ca acestea de aici?

— Chiar nu ştiu cum arată interfața reală a percepțiilor. Fireşte, nu ştiu pe baza experienței proprii. Nu am trăit transformarea. Dar am citit studii, am auzit şi am discutat cu oameni transferați *dincolo* şi toți îmi spun că e mai bine decât se aşteptau. Fiecare descrie altfel. Pentru că intelectul primeşte stimuli care sunt echivalenți din punct de vedere medical cu semnalele transmise prin nervii optici, pe care creierul le primeşte de la ochi. Sau cu cele auditive. Asta se poate replica în mediul cibernetic.

Vinny se ridică în picioare, parcă pentru a se dezmorți. Gestul e încet, foarte încet. Apoi se așază la loc pe fotoliu, schimbându-și poziția.

— Da, doctore, dar eu trebuie să știu înainte să ajung *acolo.* Trebuie să aflu, ca să mă pregătesc. Dacă va fi prea multă lumină sau prea puțină. Dacă voi mai și ce înseamnă lumina. Dacă o voi mai înțelege. Am nevoie să știu, ca să mai sting din frica asta îngrozitoare.

Medicul dă din cap, ca și cum ar fi vrea să spună că înțelege. Spune:

— Dar senzorii noștri, precum și mărturiile existente, ne asigură că percepția luminii există. În sensul acesta, da, vei vedea așa cum vezi acum, pentru că s-a lucrat mult la elaborarea tehnologiei care să asigure percepția luminii.

— De acord, dar cum arată această interfață?

— Eu mi-o imaginez ca un desktop de computer, doar că e tridimensională, și tu te miști printre obiectele situate acolo, și le poți apuca, deschide, evita... După cum dorești... Așa cred că arată...

— Are fundalul albastru?

— Sincer, Vinny, nu am idee. Și nici nu știu ce înseamnă albastru *acolo.*

Vinny dă din cap. Spune:

— Dar cum le izbutește operația de transfer? În ce constă operația de transfer? Vă rog, mai explicați-mi o dată. Am auzit mai multe descrieri, dar aș dori să mai aud o dată.

— Pacientul e anesteziat, dar această anestezie trebuie făcută în așa fel încât să nu reducă activitatea cerebrală. Apoi, se inserează senzorii, și acesta e un proces extrem de complicat, pentru că fiecare dintre conexiuni trebuie să acopere una dintre acele regiuni importante din creier. E o operație pe creier, practic. Pas cu pas, fiecare regiune din creier e pusă în legătură cu o unitate cibernetică încă neconfigurată, viitorul modul. Atunci când toate conexiunile

sunt făcute, un curent electric de mică tensiune începe să alimenteze modulul, iar creierul este stimulat cu ajutorul unui câmp electromagnetic, dozat cu mare precizie, pentru obținerea așa-numitului efect Phi. Rezultatul este că în momentul central al operației, creierul ajunge să funcționeze în simbioză cu această extensie cibernetică. Atunci începe modulul să se formateze, să imite complexul biologic cu care lucrează în tandem. Legăturile încep să se facă la nivel microcibernetic similar cu legăturile axonilor din creierul-sursă. Informația tinde să se așeze în același loc. Totul este copiat, bit cu bit, axon cu axon, neuron cu neuron, grație unui fenomen absolut miraculos. Suntem norocoși că există așa ceva și că știm cum se poate realiza acest proces. Pentru ore în șir, creierul e dublat și preluat treptat de unitatea *SAW*. Și, când procesul e încheiat, se rulează niște teste, prin care medicii se asigură că modulul *SAW* a copiat tot ce trebuia. După ce și perioada de testare e încheiată, se poate închide creierul original, cel biologic, în timp ce modulul *SAW* este activat să funcționeze independent. Această etapă trebuie făcută într-o anumită ordine, pentru a nu pierde informație tocmai în acest moment. În ultima parte a procesului, modulul *SAW* e deschis ca unitate independentă, și atunci ființa umană, intelectul ei sau, cum spun alții, spiritul, se trezește pe copia cibernetică, de unde vede lumea grație unor senzori care conectează acest creier artificial la o rețea de informații reale cât se poate de complete. Acestea sunt etapele operației.

Mâna dreaptă a lui Vinny tremură ușor.

— Deși am citit mult despre asta, deși mi s-a explicat, mi se pare în continuare uimitor. Uimitor spre incredibil.

— Cred că ar fi cel mai bine pentru tine dacă ai discuta prin viu grai cu cineva de *dincolo*. Nu e mare lucru. Nu ai niciun membru al familiei în programul Agenției?

— Adică pe *SAW*? Nu.

— Ai nevoie să întrebi, să discuți cu cineva care vede de *acolo.* Asta te-ar asigura şi te-ar linişti.

— Mi-e frică de un singur lucru. Să nu fie un soi de jumătate moarte, jumătate viață, o stare mizerabilă din care să nu te mai poți extrage niciodată. O mizerie în care sinuciderea să nu fie o opțiune.

Medicul încuviințează. Apoi, după o clipă de reflecție, spune:

— Nu le-a fost greu să reproducă cibernetic transmiterea percepției vizuale, şi nici a sunetului. Totul a început cu operațiile care au putut corecta cibernetic atrofia nervilor auditivi şi optici. Ăsta a fost primul pas. Or, dacă poți vedea şi auzi, dacă poți citi şi scrie, dacă poți asculta muzică şi poți vedea filme şi ştiri şi baschet şi hochei, numai asta şi e suficient ca viața de pe modul să nu fie neplăcută. Nu are cum fi o situație mizerabilă, cum spui tu. Cred că mult mai îngrijorător ar fi să ştii că mergi cu certitudine spre aneantizare. Înainte de descoperirea aceasta, când medicul te anunța că ai cancer, ştiai că asta e singura opțiune, moartea fără niciun fel de nuanțe.

Medicul îl priveşte din nou cu acel aer de tristețe care părea să fie a doua lui natură. Deodată îl întreabă:

— Dar, spune-mi, ce-ți place ție cel mai mult?

— O, îmi plac foarte mult lucruri. Îmi plac toate lucrurile amintite aici. Am să ascult muzică şi am să văd filme. Asta e cert. Dar cel mai mult mi-ar plăcea să fiu cu familia mea. Doctore, sunt îndrăgostit de soția mea şi îmi ador băiețelul.

— O să poți vorbi cu ei când doreşti. Ar fi ca şi cum ai fi la Dallas şi ei ar fi în Los Angeles.

— Dar nu e totuna cu a fi aici.

— Aşa este. Nu e totuna. Dar e mai bine decât să nu ştii de ei, să nu mai fii aici deloc.

Vinny priveşte spre podea şi îşi vede perechea de pantofi noi pe care o purta. Şi deodată se gândeşte că, deşi va mai putea vedea, nu va ajunge să vadă pantofii aceia uzându-se.

*

Aparatul de pe coridor semnală ora prânzului. Tratamentul s-a terminat. Vinny se mai uită o dată pe formulare. Nu, nu a uitat nimic. Se poate duce acasă. Gata pentru azi. Orele de terapie sunt epuizante şi macină nervii. Simte că e târziu, deşi înainte vreme, când era sănătos, n-ar fi simțit asta în miezul zilei.

Se gândeşte că ceea ce simte acum în vene e otravă. Se gândeşte că tratamentul acesta e otravă curată. Cum de nu au inventat altceva, la fel de eficient? Cum de medicina nu a putut rezolva problema aceasta?

Deodată îl vede pe acel funcționar. Se apropiase de el. Apoi se apleacă spre scaunul cu rotile şi îl întrebă:

— Domnul Vincent Carsley?

Cu un efort, Vinny răspunde:

— Nu ştiu dacă este momentul să stăm de vorbă acum. Vin de la terapie.

Vinny îl măsoară încă o dată pe bărbatul îmbrăcat în costum, cu cravată roşie, prea stridentă. O fi ştiind ce înseamnă să vii de la terapie?

— Cum ați spus că vă numiți?

Bărbatul se prezintă. Un nume comun. Nu-l mai auzise niciodată.

— De la serviciul de muncă, lucrăm în cadrul spitalului, pentru programul *SAW*. Avem aici dosarul dumneavoastră.

— Nu ştiu despre ce este vorba, spuse Vincent. Eu nu mai pot lucra. Am completat formularele pentru pensionare pe caz de boală. Credeam că decizia oficială s-a luat de luna trecută.

— Nu, nu este pentru *acum*, domnule. E vorba de statutul pentru care optați acum pentru *dincolo.* Eu procesez dosarul dumneavoastră şi mi-am dat seama că am omis să vă trimitem unul dintre formulare. E vorba dacă veți opta în următoarele optsprezece luni pentru un loc de muncă de pe modulul *SAW* şi cum anume ați dori să vă fie retribuită munca. Dacă veți opta acum pentru acest lucru, aveți o reducere inițială la taxele federale de 50% pentru primii doi ani. Apoi, după douăzeci şi patru de luni, orice câştig intră sub incidența opțiunilor obişnuite pentru taxe.

Vinny se uită la el cu aerul că nu pricepe nimic.

— Dar nu îmi arde de asta acum. Ştiți ce înseamnă să fii sub chimioterapie, cea de felul pe care o fac eu acum? Ştiți cum mă simt? Ați fost vreodată aici?

Îşi adună puterile şi spune:

— Nu-mi arde de aceste lucruri.

— Este în avantajul dumneavoastră şi al familiei. Nu îmi fac decât datoria de a vă informa asupra avantajelor financiare de care puteți beneficia dacă optați acum. Şi nu mi-aş fi îngăduit să vă deranjez dacă dosarul acesta nu ar avea pe el mențiunea *extrem de urgent.*

Un gând îi trece prin minte: cine a pus oare o asemenea mențiune pe dosar?

Vinny se află într-un scaun mobil. Asistenta a plecat după formularele care trebuie completate după procedura de azi. Vinny se poate cu greu concentra. Întreabă:

— Despre ce fel de muncă este vorba? Care muncă? Eu trebuie să fac terapie până voi fi programat pentru transformare.

— Iată, de pildă, guvernul federal a invitat persoanele al căror intelect a fost transferat pe suport cibernetic să ne ajute în verificarea formularelor de taxe, a declarațiilor anuale de venituri. Practic, s-a descoperit că persoanele al căror intelect a fost transferat pe suport cibernetic sunt excelenți contabili, oficiali de finanțe, supervizori fiscali. Dacă v-ar interesa o astfel de muncă, noi am fi bucuroşi să vă oferim un contract încă de pe acum.

Vinny zâmbeşte.

— Şi când ar trebui să mă prezint la muncă?

Bărbatul cu cravată roşie ia întrebarea în serios şi răspunde:

— La o lună de la transfer, atunci când situația pe modulul *SAW* ar fi considerată drept stabilă.

— Se spune despre câte un lucru inevitabil că e inevitabil ca moartea şi ca taxele, nu-i aşa?

Abia atunci funcționarul îşi ridică ochii de pe dosar. Îi răspunde, cu un aer serios:

— Aceste cuvinte sunt o glumă, domnule.

— Da, da, o glumă. Dar adevărul e că nici nu se poate muri liniştit din pricina voastră.

Vinny a spus asta zâmbind. Celălalt e tot serios.

— E doar politica taxelor şi a locurilor de muncă a guvernului federal. Vă rog să primiți scuzele mele dacă nu am prezentat corect oportunitățile dumneavoastră de angajare. Dacă doriți, pot să mai explic o dată, sau pot să revin mâine cu alte date.

— Nu, prietene, eu aş dori să fiu lăsat în pace.

Vinny nu mai zâmbeşte. Îşi lasă capul pe umărul drept.

— Ați putea face bani pentru soția dumneavoastră.

— Lasă-mă în pace.

— Atunci ați fi de acord să semnați aici că renunțați de bunăvoie şi având informațiile necesare la aceste facilități financiare?

— Da. Dacă asta vă face să mă lăsați în pace, semnez bucuros.

— Sigur, vă rog, aici. Trebuie semnat în două locuri. Şi inițialele pe verso. Vă mulțumesc.

Mâna îi tremură. Semnează şi spune:

— Bravo şi o mie de ani pace. Cine mai trebuie să vină?

— La ce vă referiți?

— Mai e vreun serviciu federal care ar putea veni să se îngrijoreze de posteritatea mea?

— Nu ştiu, domnule, eu mă refer numai la aspectele legate de taxe. Dosarul acesta avea mențiunea *extrem de urgent.* Vă mulțumesc pentru timpul dumneavoastră.

Şi se retrage fără niciun alt gest, fără nicio altă remarcă. Asistenta trebuie să vină, pentru a împinge scaunul către ieşire, acolo unde Vinny va fi preluat de Elsa.

*

Vinny stă pe canapea în sufragerie şi schimbă canalele televizorului. Simte că-i este somn, dar asta nu e altceva decât efectul terapiei intensive. A stat azi patru ore la clinică. Are o senzație de oboseală care îl face să se întrebe ce rost are totul.

Canalul cu starea vremii. Însorit în sudul Californiei, 72 de grade Fahrenheit, un weekend plăcut înaintea noastră. Schimbă programul cu un gest plictisit.

O emisiune de ştiri. Actualitatea în lume. Da, de ce nu. Lasă telecomanda pe brațul canapelei şi înclină capul într-o parte. Crainicul citeşte ştirile, în timp ce pe ecran sunt prezentate imaginile:

— Revolta populară din Dacca, Bangladesh, a ajuns în cea de-a zecea zi a confruntărilor de stradă. Până acum, în

această enclavă săracă situată în apropierea prosperei Indii, nu s-a găsit nicio soluție pentru multe revendicări sociale pe care liderii revoltei le cer.

— Au fost date publicității datele statistice ale Uniunii Economice Internaționale. Moneda cel mai des folosită în tranzacțiile internaționale este yuanul, urmată de euro şi de yen. Economia Chinei, care de un deceniu este cea mai mare economie a lumii, este considerată motivul stabilității unei monede care atrage interesul tuturor celor care vor să investească sau să economisească.

— Lucrările pentru stabilizarea insulei artificiale Camelot, situată la patru mile în largul coastelor Angliei, în dreptul gurii de vărsare a Tamisei în Marea Nordului, s-au încheiat. Această insulă va prelua o parte din activitățile comerciale ale Londrei, dar şi o mulțime de spații de birouri, precum şi multe apartamente. Această soluție de habitat urban a fost inspirată de multe lucrări similare în alte colțuri ale globului şi reprezintă cea mai îndrăzneață structură artificială făcută până acum de om. Inspirată după arhitectura naturală a insulelor vulcanice, Camelot e considerată o viitoare capitală financiară a Marii Britanii, ca şi a bursei europene.

— Preşedintele Republicii Quebec a fost primit astăzi la Casa Albă, într-o primă rundă de consultări asupra aşa-numitei zone comerciale libere a Atlanticului de Nord. În prezent, Quebecul se confruntă cu o ridicată rată a inflației de 26%, ceea ce creează dificultăți în relațiile comerciale bilaterale cu Statele Unite.

— Astăzi, a început primul tur al Turneului de tenis de la Wimbledon. După primele şase meciuri de pe tabloul principal, putem spune că nu s-a înregistrat nicio surpriză, capii de serie s-au calificat. Rezultatele vor fi afişate pe banda de informații de pe ecran.

— Conducta petrolieră care lega Baku de estul Turciei a fost fragmentată în decursul unui cutremur care a avut loc în sudul Caucazului ieri, înainte de miezul nopții. Seismul a avut magnitudinea de 5,9 pe scala Richter şi s-a petrecut relativ aproape de suprafață, la o adâncime de 16 km.

— Majestatea Sa regele Henry va vizita mâine Kingston, în Jamaica, în ceea ce va fi ultima vizită protocolară a unui monarh al Marii Britanii în Jamaica, înainte ca această insulă să se desprindă din Commonwealthul Britanic. Alegerile generale pentru funcția de preşedinte al Jamaicăi sunt programate să aibă loc peste patru luni, şi patru milioane de cetățeni cu drept de vot sunt aşteptați la urne pentru aceste alegeri istorice, care ar trebui să aducă stabilitate într-o insulă afectată nu doar de explozie demografică, dar şi de majore probleme sociale.

— Statul Nunavut, din cadrul federației canadiene, a dat în folosință Autostrada Nordului, care duce către noua salbă de stațiuni de vacanță de la Oceanul Arctic. În afară de plăcutele temperaturi ale verii polare, superbele valuri ale Oceanului Arctic sunt apreciate de surferii din întreaga lume. Renumitul lanț hotelier Steaua Nordului a fost dat în folosință primăvara trecută şi poate deservi simultan 36 000 de turişti. Autostrada duce de la Calgary direct către New Louisville, şi de acolo se ramifică spre Lawrencetown şi Lafayette, cele două porturi care primesc croazierele turistice.

Vinny schimbă canalul. Undeva la întâmplare. Un canal de muzică clasică. Nu, nu, la ora asta e prea greu. Mai târziu, va asculta mai târziu.

Există mai târziu. Din fericire.

Alt canal. *National Geographic.* Despre valurile mării. Imagini din largul oceanului.

Vinny lasă telecomanda deoparte. Da, aici da. Aici se poate privi.

De undeva, din uşă, Robert îl priveşte din nou. Vinny e prea epuizat pentru a vorbi cu el.

*

Vinny se află în faţa computerului. A accesat una dintre legăturile de la o adresă la întâmplare, portalul intitulat *Lumea de dincolo.* Un om necunoscut. Un personaj necunoscut aflat *acolo*. Ştie cum se numeşte. I-a cerut să se mute din modul text în modul voce. Îl poate auzi. Are boxele date la nivel mediu, aşa încât sonorul să nu deranjeze. Microfonul îi e aproape de buze. Vinny se simte mai bine de vreo oră. Durerile au dispărut. E ameţit, din pricina calmantelor. Omul acela îi spune:

— Mă întrebi cum se vede? E ca o cameră, ca şi cum ar fi camera ta de acasă, doar că te-ai mutat aici. Nu există sus şi jos, pentru că nu mai ai aceste percepţii. Pluteşti într-un material dens, ca şi cum ai înota. Camera ta nu are pereţi. Ţi se pare că poţi vedea prin ea marginile universului, până departe, şi la marginile ei e un întuneric apos, în care dacă priveşti îndelung parcă vezi stelele. Sau poate e o iluzie. Nu mai ştiu. Dar nu mergi până acolo. Nu mergi decât până foarte aproape, într-un anumit colţ al camerei, acolo unde ceva îţi atrage atenţia şi unde ai treabă. Aici e lumină, în sensul unei prezenţe perceptibile, a unui interior explorat şi desţelenit, şi acolo te afli tu. Locuieşti singur în acest interior care *eşti* tu. Lumina eşti tu, şi din tine vine, şi spre tine se duce, şi cuprinderea ta nu este nesfârşită, aşa cum ai fi putut crede, dacă nu ai fi văzut margini. Iar în colţurile acestei lumini sunt porţi, scurtături către locurile unde vrei să te duci.

— Şi tu unde te duci? întreabă Vincent.

— De când sunt *aici* am călătorit mai mult decât în viața reală. Azi am văzut noul baraj pe care l-au dat în folosință pe coasta de nord a Groenlandei. Am stat acolo mai bine de două ceasuri, cred că am schimbat vreo zece camere de luat vederi, dintre cele pe care le au de-a lungul lacului. Una dintre camere aluneca pe un cablu de-a lungul țărmului, şi cred că sunt vreo douăzeci de kilometri. E un peisaj fascinant, înghețat, dar plăcut, al naibii de plăcut... Noroc cu încălzirea asta globală, din pricina ei au putut face un astfel de proiect atât de frumos în Groenlanda... Au dat la iveală stânci necălcate înainte de om... Priveşti toată apa asta captată la mare înălțime de baraj, un lac de dimensiunea unei mări interioare, la altitudine. E o imagine de vis... Vrei să-ți dau coordonatele? Poți să vezi şi tu!

Vinny nu are chef de aşa ceva. Spune:

— Ştii, e foarte bizar. Am ascultat ce spun oamenii care trec *dincolo* aşa cum ai trecut tu, şi mi se pare foarte ciudat cât de mult sunt folosite aceste camere de luat vederi. E ca şi cum odată ajunşi *dincolo* oamenii ar începe brusc să facă pasiune pentru drumeții.

— He, he, e adevărat, morții folosesc camerele de luat vederi. Dar la cât munceam noi în viața reală, la cât stres şi câtă presiune suportam, când crezi că mai aveam timp să călătorim *înainte*? Aşa că *acum* e momentul. Şi mai e ceva. *Acum* e mai plăcut ca la pensie. Avem timp, nu ne doare nimic, cum să nu umbli să vezi lumea? Sunt milioane de puncte video în direct pe toată suprafața globului, ba mai mult, NASA şi centrul spațial chinez ne pun la dispoziție câteva camere din spațiu. Îți dai seama?

— În spațiu? făcu Vinny, cu oarecare interes.

— Da, firește, pe Stația Internațională, pe satelitul K-360, nici nu ştiu ce face ăsta, dar la coadă are o mică celulă care ia imagini şi care ne permite legătura în direct. Cred că

sunt mii de accesări din partea celor de *dincoace* ca să vadă lumea de pe brațul exterior al acelui satelit.

— Cred că e frumos. Pot accesa şi eu de aici?

— Da, cred că da. Nu e mare lucru. E foarte simplu.

— Am să caut. Mulțumesc pentru idee!

— Dar de ce mă întrebi despre asta?

— Situația e cam aşa. Am fost diagnosticat cu o formă de cancer care nu poate fi stopată pe cale chirurgicală. S-ar putea să fie o treabă moştenită din familie. Tratamentul actual nu face decât să cumpere ceva timp, nu va rezolva problema. Agenția mi-a aprobat cererea. Voi trece pe un modul *SAW* în curând. Vorba aceea, e loc pentru toată lumea. Nu va trece mult şi ne putem vorbi din două cutii de la acelaşi etaj.

— Am înțeles. Ți-e frică?

— Da, puțin.

— N-ai de ce. O să te amuze. E o situație întrucâtva amuzantă.

— Am un copil în clasa a treia.

— O să-ți faci temele cu el prin computer în fiecare seară. Nu vei lipsi deloc. Poți să-l cerți în direct. Nu te îngrijora. Totul va fi bine.

Vinny se uită spre camera video a computerului ca şi cum l-ar privi în ochi.

*

Nu, acum nimic nu e clar. Ochii văd ceață, deşi nu este ceață. Mintea nu este clară, nu se poate raționa, nu se poate face o evaluare a situației. Vincent îşi dă seama de asta. E efectul medicamentelor, i s-a spus. E ca şi cum întâi ar trebui să fii otrăvit, ca apoi să te simți mai bine. E cel mai

bun tratament împotriva acestui tip de cancer. E ceva care te ameţeşte şi te hipnotizează, înainte de a-ţi da speranţe.

Elsa e aici, îl ţine de braţ. E prea devreme. Au ajuns prea devreme. Biroul e acolo. Vede anticamera. Se aşază pe scaun. Un scaun gri. Ceaţa din jurul scaunului e cenuşie, totul e neclar şi are miros de ars. Medicamentele schimbă gustul şi mirosul şi transformă totul în altceva. Nimicul devine semnificativ, pentru că ajunge să vadă lucruri care nu există şi să nu înţeleagă lucruri care până mai ieri îi erau la fel de clare ca unu plus unu.

Secretara îi invită înăuntru. Vincent Carsley. Da, este numele lui. Se ridică în picioare. Intră pe uşă fără a vedea prea bine pe unde, Elsa l-a ajutat cu direcţionarea. E ceva bizar în prezenţa lor aici. Nu se simte bine deloc, nu vede clar, nu înţelege ce i se spune.

Au venit să vadă un avocat. Privirea neclară se fixează pe desenul din covor. Un fel de romburi. Avocatul le va explica drepturile lor şi care sunt consecinţele legale ale *transformării.* Când rosteşte cuvântul transformare, avocatul îşi roteşte buzele într-un fel straniu, care completează faţa lui rotundă, înconjurată de o barbă deasă.

— Da, chiar aşa, spune Vinny. Ce drepturi mai am eu?

Nu a făcut decât să repete nişte cuvinte pe care le-a auzit. Cine le-a rostit? Elsa, cel mai probabil ea. Probabil că ea a explicat că Vinny e acum sub efectul calmantelor. Avocatul explică şi el ceva. Mai întâi de toate, din punct de vedere legal, orice persoană care trece prin *transformare* este declarată în mod oficial decedată. Se emite un certificat de deces. Are loc înmormântarea. Apoi, în baza legii, succesiunea. Bunurile imobiliare trec în posesia succesorilor. Pe de altă parte, persoana legal decedată continuă să aibă nişte drepturi, şi aceste noi aspecte ale legislaţiei sunt mai puţin cunoscute de nespecialişti. Aşadar, persoana trecută pe modulul *SAW* mai poate face bani, dacă

munceşte, deci trebuie să aibă acces la un cont la bancă. De aceea i se păstrează numărul de securitate socială şi continuă să plătească taxe. Există un pachet legislativ care tratează amănunţit fiecare detaliu. E adevărat că mai poate ocupa şi unele funcţii. Dar acestea ţin de limitările definite de fiecare statut în parte, de legislaţia aferentă fiecărei profesiuni. De exemplu, municipalitatea din Los Angeles a stabilit că o persoană *transformată* nu poate fi ofiţer de poliţie în serviciu activ.

În plan personal, conturile la bancă devin separate de conturile soţiei. E ca şi cum contractul de căsătorie ar înceta să se mai aplice, sau ca şi cum o nouă persoană s-ar naşte, o persoană localizată pe modulul *SAW,* care preia numărul de securitate socială al persoanei decedate.

— Am putea opta să păstrăm un cont comun? întreabă Elsa.

Avocatul spune că legea cere ca asupra contului comun să se aplice regulile succesiunii, urmând ca persoana *transformată* să beneficieze de avantajele deschiderii unui nou cont, care este activat numai în momentul în care există dovada legală că *transformarea* a avut loc. În faţa legii, după operaţie, va exista o evaluare a psihologului, care va face un raport cu valoare legală dacă modulul *SAW* e funcţional. Dacă ulterior va exista interes din partea ambelor părţi, se poate redeschide un cont bancar comun. Bineînţeles, toate acestea sunt foarte bine definite legal.

Vinny nu-l mai poate urmări. Chimioterapia îl apasă. Se apleacă spre Elsa şi spune:

— Eu nu mai am întrebări.

Elsa întinde mâna spre avocat şi îi mulţumeşte pentru consultaţie. Atunci Vinny spune:

— Chestia asta e ca un fel de divorţ.

Nu, nu e un divorț, începe să explice avocatul, pentru că din punct de vedere legal nu se realizează un partaj, ci o succesiune, adică în cazul de față soția îl va moşteni pe soț.

— E o despărțire, am vrut să zic, se corectează Vinny.

Aici avocatul nu mai zice nimic. Remarca aceasta fusese de ordin personal, iar nu legal. Îl priveşte numai pe client. Avocatul rămâne cu degetul în aer, cu chip imobil şi dintr-odată, surprinzător, Vinny îi vede imaginea cu mare claritate, ca şi cum ar fi o hologramă digitală aplicată pe posterul realității.

*

Elsa îl ține în brațe. Vincent îi simte umărul, brațul, atât de familiare. El spune:

— Aici e o anomalie, o mare discrepanță de natură tehnologică... Iată că omenirea a izbutit să înțeleagă arhitectura creierului uman, să o detalieze şi să inventeze tehnologia care să o copieze. Mai mult decât atât, această tehnologie izbuteşte să mențină vie capacitatea intelectuală a minții omeneşti mult timp după ce trupul a murit. Pe de altă parte, medicina contemporană nu a reuşit să găsească un tratament eficient pentru atâtea boli, între care leucemia, cancerul şi SIDA. Aici e o mare discrepanță. Cum de nu s-a întâmplat pe dos?

Se opreşte pentru o clipă. Se simte mai bine. Nu-l mai doare nimic şi parcă nici febră nu mai are. Se întoarce către Elsa şi o priveşte:

— Cum de nu s-a întâmplat să fie vindecat întâi cancerul, şi abia apoi să se înțeleagă arhitectura creierului? Acum aş fi fost sănătos şi nu am mai fi urmărit atâtea talk-

show-uri cu oameni ai bisericii, filozofi, medici şi fizicieni. Trăim vremuri ciudate.

Atunci când Vinny nu mai spune nimic, Elsa îl strânge încă şi mai mult în braţe şi îi spune:

— Cât mi-aş dori să fie altfel.

El îi răspunde:

— Ştiu. E aberant ce ni se întâmplă. E o anomalie. O văd şi nu ştiu cum să scap din încercuirea ei. Aş vrea să ies, aş vrea să o evit, aş vrea să nu fiu bolnav şi să nu trebuiască să merg pe un modul *SAW*, aş vrea o viaţă normală, fără artificii tehnologice şi fără găselniţe salvatoare.

Elsa oftează, fără a mai spune nimic.

Vinny ia telecomanda televizorului de pe măsuţa de cafea. Urmăreşte emisiunile acestea ca şi cum ele i-ar putea aduce împăcarea.

*

— Programul de Seară se bucură din nou să vă întâlnească. Transmitem din însoritul Los Angeles, e o seară extraordinară, şi ne pregătim din nou de un dialog pe marginea utilului, dar totodată şi al controversatului program *Spring After Winter.* E vorba de acel program demarat acum şapte ani de administraţia Statelor Unite, prin care intelectul persoanelor care se sting poate fi păstrat pe un modul cibernetic, de a cărui întreţinere se îngrijeşte o Agenţie naţională abilitată în acest sens. Aşadar, programul a fost conceput iniţial pentru a răspunde nevoilor muribunzilor. A fost, la început, scump. Apoi, s-au descoperit facilităţi tehnologice care au permis realmente oricui să-şi cumpere locul pentru eternitate, pe un modul de

dimensiunea unei cărți mai mari. Modulele sunt păstrate în condiții ideale de umiditate şi ambianță la diverse centre aflate pe teritoriul S.U.A. În California sunt opt astfel de locații, cea mai apropiată de noi în momentul acesta se află chiar în centrul Los Angelesului, pe Wilshire Boulevard. Invitatul din seara asta este un tânăr de douăzeci şi trei de ani care şi-a depus cererea pentru a intra în programul *SAW*. Este un caz realmente neobişnuit. Bună seara, George.

— Bună seara, Fred.

Camera se îndreaptă acum asupra invitatului. Arată foarte tânăr, aproape ca un copil.

— Când ți-ai depus cererea pentru a te transfera pe un modul *SAW*?

— Acum şase luni.

— Împliniseşi douăzeci şi trei de ani pe atunci?

— Da.

— Erai bolnav? Sufereai de ceva?

— Nu, de nimic. Nimic de care să ştiu.

— Şi atunci, care au fost motivele tale?

— Am avut motive personale foarte întemeiate.

— Bine, atunci nu vom discuta asta deocamdată. Să te întreb, pentru început, care a fost reacția Agenției.

— Agenția mi-a răspuns numaidecât că-mi refuză cererea.

— Cum şi-au justificat decizia?

— Nu au considerat că am motive medicale ca să cer transformarea.

— Adevărul e că şi mie mi-e greu să-ți înțeleg opțiunea, dar fireşte, sunt pregătit să te ascult şi să ți-o respect. Ce scria în răspunsul lor?

— Exact ce ți-am spus: că, deoarece nu am motive medicale ca să cer transformarea, ei nu mi-o aprobă.

— Şi ce ai făcut?

— I-am dat în judecată.

— Ai avut avocat?

— Nu. Am completat cererea singur şi am depus-o la tribunal. M-am reprezentat singur şi am argumentat în faţa judecătorului că este dreptul meu, în baza legii aprobate în 2029, să pot opta pentru transformarea pe un modul *SAW*.

— O atenţionare pentru publicul nostru fidel: acest caz şi această decizie judecătorească va face istorie. Această hotărâre a stabilit un precedent şi devine o referinţă juridică fundamentală pentru legea din California. Aşadar, George, ce a spus judecătorul?

— Judecătorul a fost de acord în totalitate cu argumentaţia mea, a anulat decizia Agenţiei, a obligat Agenţia la plata cheltuielilor de judecată şi a dat o hotărâre prin care Agenţia e obligată să dea curs cererii mele.

— Aşadar, poţi de acum să te transferi pe un modul *SAW*?

— Da.

— Şi o vei face?

— Categoric da.

— Nu ţi se pare că e prea devreme să optezi pentru asta? Nu ai trecut încă prin viaţă. Nu ştii încă ce este viaţa. Uite, când îmi aduc aminte cum eram eu la vârsta ta, acum douăzeci de ani, oho... Nu ştiam nimic.

— Fred, te rog să mă crezi că viaţa e mult mai simplă pe modulele *SAW* decât în realitate. M-am săturat de problemele vieţii reale, de dificultăţile prin care trece un tânăr azi, m-am săturat de toată această rezistenţă a societăţii faţă de cei care abia intră în sistem, faţă de nou-veniţi, de presiunea extraordinară. E o presiune oribilă acolo, afară.

Arată către dreapta platoului de filmare.

— Adică ce e aşa de greu?

— Colegiul, plata taxelor, să-ți găsești o slujbă potrivită, să îți cumperi o casă, relațiile interumane, totul marcat de tensiune, competiție, goană, presiune. Și pentru ce? Pentru ca la șaizeci de ani să ajungi pe un modul *SAW*? Dar poți ajunge acolo de pe acum, și creierul tău ar putea fi în mai bună stare decât mai târziu. Ce sens are să te zbați ca peștele pe uscat pentru ceva care nu merită efortul?

— Stai să o luăm altfel. Îți place berea?

— Nu știu de ce încerci să trivializezi discuția, Fred. Nu-mi aduce în discuție plăcerile simple ale vieții. Eu vorbesc aici despre lucruri serioase, fundamentale, și tu vorbești despre mărunțișuri.

— Dar hai să vorbim despre relațiile personale. Ți-ar face plăcere să te căsătorești? Să ai un copil?

— Nu.

— Înainte de emisiune mi-ai povestit că acum un an te-ai despărțit de prietena ta. Așa este?

— Da, Fred, și ți-am spus că nu mă simt confortabil să discut asta într-o emisiune văzută de zeci de milioane de telespectatori.

— Da, dar noi vrem să-ți înțelegem decizia. Nu aș vrea ca telespectatorii să rămână cu impresia că hotărârea ta este un capriciu ieftin, o pasiune trecătoare a tinereții, pe care mai târziu ai putea-o regreta.

— Sunt oameni care aleg celibatul, care aleg să trăiască după regulile unui ordin religios, și o duc foarte bine. Pot să fie și oameni care să aleagă transformarea la vârsta pe care o doresc.

— Așadar, George, tu ai fost dezamăgit în dragoste. Putem spune asta? Putem deduce așa ceva fără să discutăm lucruri cu care nu ai fi de acord? Dar părinții tăi ce spun despre asta?

Aici George oftează, ca şi cum ar trebui să relateze cu obiectivitate un eveniment neplăcut la care a fost martor fără voia lui.

— Părinții mei s-au despărțit acum zece ani, după ce tata a prins-o pe mama în pat cu cel mai bun prieten al lui. Mama nu a fost de acord că tata l-a bătut pe cel mai bun prieten al lui.

După o clipă de tăcere, Fred întreabă:

— Cum ai aflat de aceste lucruri?

— Ar fi fost greu să dormi în camera alăturată când tata l-a izbit de fereastră pe John, după ce înainte îi rupsese un braț. Să zicem că am auzit totul.

— Oh, ce poveste! Dar mai discuți cu ei acum?

— Când şi când. Câte un telefon de Crăciun. Nu ne vedem de Thanksgiving, dacă asta e întrebarea. Şi pentru transformarea mea pe modul *SAW* nu plătesc ei, ci eu. Am banii mei.

— Lucrezi?

— Da, lucrez cu timp redus pentru o companie media, la câteva străzi de aici.

— Mergi şi la şcoală?

— Da. Am avut paisprezece ore pe săptămână până semestrul trecut, când am renunțat.

— De ce?

— Nu avea sens. O să am timp să citesc ce am chef pe *SAW*. Nu mai vreau să termin colegiul.

— Eşti foarte hotărât să dai curs deciziei tale.

— Da.

— Şi ce te-a motivat să accepți invitația noastră în seara aceasta?

— Pentru că, în puținul timp pe care-l mai am, am decis să militez pentru drepturile celor care aleg să fie liberi. E vorba de libertatea noastră, de libertatea de a ne alege un destin neobişnuit.

— Nu ți-e frică de nimic?

— De ce mi-ar fi?

— Nu ți se pare ciudat că un om care vorbeşte de libertate va fi, literalmente, închis într-un sertar?

— Nu e aşa... Poți să te conectezi oriunde în lume. Costă prohibitiv de mult să călătoreşti, să ai vacanțe, e prea greu să beneficiezi de libertate aici, dar pe module, e atât de simplu.

— Îți mulțumesc, George, pentru prezența ta aici, în seara aceasta. Şi, te rog frumos, ai accepta să mai discutăm şi de *dincolo* într-un an sau doi?

— Sigur, Fred. Şi vă aştept pe toți *acolo*.

*

Pentru Robert e prea devreme. Are doar nouă ani. Nimic nu l-a pregătit vreodată pentru asta. Cu nasul cârn coborât în pământ şi cu pistruii înroşiți, ascultă ce i se spune. Vinny vorbeşte cu un oarecare efort:

— Va fi ca şi cum tata ar fi plecat din oraş. Vom putea vorbi la telefon, prin computer, ne vom putea scrie, îmi vei putea trimite fotografii şi videoclipuri.

— Dar nu vei fi aici.

Un oftat. Mâna tatălui pe obraz.

— Da, ai dreptate. Nu voi fi aici, spune Vinny. Asta va fi partea cea mai dificilă.

Un moment de tăcere, apoi Vinny continuă:

— Dar tata nu are de ales. Cum altfel aş mai putea să te văd crescând dacă nu aleg soluția aceasta? Ştii despre ce este vorba? E un lucru incredibil, aproape miraculos. Creierul omenesc conține toate informațiile care, de fapt, sunt ceea ce suntem. Şi aceste informații pot fi transferate

pe un soi de robot, un suport cibernetic, care se numeşte modul *SAW*. Iar acest modul se poate conecta la reţeaua de televiziune, poate să acceseze internetul, să caute în bazele de date, să vadă prin camerele care filmează la intersecţiile oraşului, practic, mintea omenească poate vedea, de dincolo de moarte, tot ceea ce ar fi văzut dacă ar fi fost de faţă. Am auzit la televizor oameni vorbind de *dincolo* şi par a fi foarte fericiţi.

Robert se uită la tatăl lui. Întreabă:

— Atunci, nu mai există moarte?

— Într-un fel, poţi spune asta.

— Dar oamenii care suferă un accident de maşină?

— Dacă mor în accidentul acela, nu mai pot fi salvaţi.

— Dar marinarii care se îneacă pe mare?

— Nici ei nu mai pot scăpa.

— Dar cei care sunt curentaţi atunci când lucrează la reţeaua electrică?

— Dacă este curent foarte puternic, pot muri din asta. Pot muri pe bune.

Robert spune:

— Atunci e mai bine că tu alegi să faci operaţia aceasta acum.

— Da, cred că e mai bine. Pentru că am să te pot vedea când vei avea optsprezece ani, am să te pot vedea când o să ai treizeci de ani şi când o să ai copii. O să mă poţi lua cu tine într-o cameră portabilă video, pot să văd ce vezi tu, pot să aud ce auzi tu. Am să pot fi cu tine, în buzunarul tău, dacă vrei asta.

— Ar fi frumos.

— Vezi? Asta e chiar mai bine. Acum, nu mă poţi lua aşa cum sunt.

Robert zâmbeşte.

— O să putem juca şah.

— Da, e adevărat.

— Dar n-o să mai putem juca tenis. Nici baseball.

— Dar vom juca tenis şi toate celelalte jocuri pe consola electronică, nu va fi o problemă. Nu mai ai nevoie de niciun alt prieten. Cu mine te vei putea juca oricând, voi fi acolo pentru tine. Nu va trebui să merg la muncă, ci voi avea timp să stau cu tine. O să am tot timpul din lume.

Robert îşi aşază fruntea pe gâtul lui. Stau îmbrăţişaţi, pe covor.

— Parcă e mai bine ca înainte, adică atunci când se murea.

— Nu-i aşa? zice Vincent. Dacă te gândeşti puţin, nu e deloc rău. Minunile astea tehnologice au apărut la timp. Ne-au salvat. Cel puţin pe mine mă vor salva.

*

Vinny o ţine în braţe, Elsa s-a cuibărit lângă el.

— Şi uite aşa trece încă o zi mizerabilă. Tratamentul acesta medical, după ce că îţi ia minţile, te mai face şi să te simţi oribil. Şi mai e şi morfina. Ştii cum te simţi? La ora asta parcă nu mai am creier. Parcă am o piatră în viscere.

Ea îl strânge în braţe. Vincent continuă:

— Am avut o discuţie cu Robert în seara asta.

Elsa îl priveşte:

— A înţeles?

— Da, sunt sigur că a înţeles că sunt nişte avantaje. Tata nu va mai fi acasă, în dormitor, dar va fi undeva, într-un depozit al administraţiei, printre alte circuite cibernetice similare. Administraţia ştie ce face, salvează cetăţenii americani, se îngrijeşte ca sufletele lor să nu se ducă în neantul cel fără de urmă. Cum să nu înţeleagă copilul una ca asta?

Elsa face un gest ca şi cum s-ar fi obişnuit cu astfel de cuvinte.

— Ce rece sună ceea ce spui.

— Cum ar putea să sune altfel? Acum te țin în brațe. În câteva zile nu voi mai putea să fac asta. Aş fi preferat să fiu aici pentru câteva luni în plus. Dar ştii ce se spune: cu acest tip de cancer nu există câteva luni în plus. O mizerie de situație. La treizeci şi nouă de ani mi se oferă o alternativă indecentă. Cum naiba am ajuns aici? Nu ştiu, pentru că nu a fost alegerea mea. Nu am ales eu asta. Singurul lucru pe care l-am ales eu a fost să nu pierd întregul război, ci să salvez ce se mai poate salva. Rudimentele mele de intelect.

— Ştiu că eşti frământat. Ştiu şi te înțeleg. Nu ştiu însă cum aş putea să-ți arăt cât de mult sunt alături de tine.

— Ai făcut-o deja. Ai fost alături de mine în perioada asta. Nu e puțin lucru.

— Mă bucur că am prins câteva vacanțe minunate împreună.

— Am prins o poveste de dragoste minunată împreună, şopteşte Vincent.

Un moment de linişte. Apoi ea spune:

— De ce nu poate dura îmbrățişarea asta pentru totdeauna?

— Va fi pentru totdeauna, pentru că peste trei sau patru decenii, când vei fi bătrână, vei veni pe un modul *SAW* şi tu, şi ne vom conecta şi vom fi împreună pentru totdeauna. Până ne vor cădea piesele componente.

Ea râde.

— Ai dreptate, spuse Vinny. Povestea asta o să aibă un final fericit.

*

Încăperea nu arată ca o cameră de spital, ci mai degrabă ca o cameră de hotel. Singura diferență e patul, unul dintre acele paturi mobile care poate fi deplasat cu ajutorul pupitrului de comandă. Într-un colț al camerei, suspendat de tavan, televizorul. La capul patului, un computer. Pe partea cealaltă, o vază cu flori artificiale şi, sub ea, un pahar cu suc de portocale.

Elsa îl ține de mână. Asistenta închide uşa rezervei. Spune:

— Notarul a sosit. Suntem gata să facem toate formalitățile.

Elsa se întoarce spre asistentă:

— Un notar? Ce treabă are notarul aici?

— E o cerință a legii. Având în vedere natura procedurii, trebuie consemnat că pacientul e pe deplin responsabil şi că înțelege ce se va întâmpla. Dacă procedura nu e urmată conform legii, Agenția poate fi făcută responsabilă.

— O să mă întrebe dacă am luat calmante? întreabă Vinny cu un zâmbet amar.

— Nu, pentru că se ataşează la documente şi fişa medicală, care conține medicamentația curentă. Practic, se declară în fața legii ce fel de medicamente s-au administrat. Dar nu vă îngrijorați. Sunt doar două semnături. Legea e concepută în aşa fel încât efortul de a trece prin hârtii să fie minim în astfel de momente...

— Poate trebuia să o facem mai devreme, spune Elsa.

Îl vede încruntându-se. Asistenta spune:

— Nu, trebuie făcută acum. Hârtia trebuie semnată azi, înaintea procedurii, înainte ca anestezistul să înceapă să lucreze.

Apoi, ca şi cum ar fi stânjenită de ceva:

— Din punct de vedere legal, abia după ce s-a semnat acea hârtie putem interveni intravenos cu anestezia. Nu

putem face nimic până ce acordul nu e semnat în ziua respectivă.

Vinny întreabă:

— Vi se întâmplă deseori ca cineva să se răzgândească în ultima clipă?

Asistenta spune:

— Da, se întâmplă, dar rareori. Mie mi s-a întâmplat o singură dată.

— Vincent, la ce te referi? spune Elsa.

— Am vrut să ştiu dacă înaintea condamnării la moarte există ezitări. E normal să întreb asta.

— Asta nu e o condamnare la moarte. E o soluție, spune Elsa.

Vinny dă din cap, ca şi cum ar aproba:

— Da, fireşte. Dar dacă nu aş fi disperat, crezi că aş recurge la aşa ceva?

Asistenta spune:

— De fapt, sunt oameni care se bucură. Abia aşteaptă. Mie mi se pare întrucâtva ciudat. Sunt oameni care aşteaptă cu interes acea lume de pe modulele *SAW*. Îşi construiesc nişte aşteptări şi vin la clinică cu inima plină de entuziasm. Am văzut şi asta.

Vinny întinde mâna după paharul cu suc de portocale. Spune:

— Nu vei auzi asta de la mine. Am venit aici de nevoie. Dacă nu aş face asta, ştiu că în câteva luni aş fi nimic.

Soarbe din pahar, apoi îl aşază din nou pe măsuță.

— Sunt aici pentru că vreau să evit acest nimic. Nu mă tem de demoni care mă vor tortura în iad, ci mă tem de ideea de nimic, de ideea că ar putea să existe acest nimic. Se spune că suntem datori cu o moarte şi ideea asta ne repugnă. Iar revolta noastră față de această repulsie ne motivează să ne încredințăm tehnologiei. Chiar dacă trecem printr-o suferință teribilă, moartea nu ne apare ca o

eliberare, ci ca un obstacol pe care, dacă am putea, l-am evita. Şi vrem să-l evităm. Suntem în stare să facem orice pentru a-l ocoli. Şi uite aşa s-au născut modulele *SAW*. Eu am ajuns aici dintr-un motiv foarte precis. Mi l-a spus medicul meu de mai multe ori, tratamentul pacienţilor cu acest tip de cancer cu chimioterapie intensivă nu induce remisiuni citogenetice persistente. Pe scurt, nu există altă cale.

Asistenta nu răspunde nimic. Elsa stă nemişcată pe scaun, lângă pat. Pare sculptată în piatră.

— Bună ziua, se auzi vocea unui bărbat tocmai intrat în încăpere. Sunt Noel, notarul dumneavoastră. Am să vă prezint pachetul de documente.

— Nu vă voi face greutăţi, spune Vinny. Nu mă interesează precauţiunile legale pe care şi le-a luat Agenţia. Probabil scrie acolo că dacă procedura eşuează, Elsa nu poate să-i dea în judecată. Dracu' să-i ia, hai să semnăm.

— Dacă doriţi, vă pot explica. Sunt la dispoziţia dumneavoastră.

— Prostii. În afară de prima pagină, mai am de semnat undeva?

— Da, în alte patru locuri.

— Parcă trebuia să fie numai două.

Noel se uită la Vincent cu oarecare mirare.

— Pot vedea actul dumneavoastră de identitate? Trebuie să notez seria pe formular. Şi trebuie apoi să autentific semnătura.

— Elsa, te rog dă-i domnului Noel actele mele.

Elsa desface poşeta şi îi întinde documentul. Noel trece cu un gest grăbit cartela de plastic prin scanerul portabil şi notează cifrele pe formular. Verifică semnăturile lui Vinny. Apoi spune:

— Suntem în regulă de acum. Totul e OK din punct de vedere legal.

— Gata de conservare, spuse Vinny. Sper că partea asta va fi mai plăcută decât chimioterapia.

— Mult succes, spuse Noel.

— Revin imediat, spune asistenta.

Ies amândoi din încăpere. Elsa se întoarce către patul pe care Vinny stătea cu privirea pierdută. Apoi se apleacă spre el şi îl îmbrăţişează. Îi şopteşte la ureche:

— Te iubesc.

— Nu e cazul să plângi, spune el. Ţinem legătura, nu-i aşa?

Ea îl strânge în braţe.

— E un sentiment groaznic. Nu-mi vine să cred. Nu ştiu dacă să mă bucur sau să plâng. Inima mi-e împărţită. Te iubesc şi nu-mi vine să cred că trecem prin asta.

Începe să plângă. Încearcă să se reţină şi spune:

— Disperarea s-a amestecat cu alinarea că nu vei dispărea în acel întuneric de unde nimic nu se mai întoarce. Am emoţii şi mi-e frică mai mult decât dacă ar fi vorba despre mine. Poate şi unde ştiu că ai suferit aşa de mult.

— E bine, spune Vinny. Şterge-ţi lacrimile. Vom fi împreună pentru totdeauna.

Se îmbrăţişează din nou. Vincent spune:

— Avem un copil minunat. Seamănă cu tine.

— Ba cu tine, spune ea.

Pe coridor se aud paşii asistentei. Vine însoţită de cineva.

3
Acolo

La început a fost cuvântul, şi Cuvântul s-a ivit din întuneric, ca şi cum aş fi simţit atingerea, dar nu era atingere, ca şi cum aş fi simţit căldura, dar nu era căldură

m-am uitat în jur, dar nu mai era vedere, lumina se simțea, dar nu se vedea

ştiam că sunt, dar nu mai erau lucrurile din jurul meu, ca şi cum încă eram, dar nu-mi puteam simți trupul, ca şi cum aş fi pierdut trupul, deşi aveam percepția lui, deşi mă pregăteam să simt durerea, atingerea, pulsul

au existat câteva clipe când nu am simțit timpul, era suspendat, încetinit, cabrat şi apoi lăsat liber, într-un altfel de ritm decât tic-tac tic-tac

apoi a fost ca şi cum aş fi vrut să deschid ochii, să deschid ochii

şi s-a văzut ca un fel de ecran, sau ca un fel de masă aşezată în fața mea şi pe care puteam atinge obiectele, ca şi cum mâinile mi-ar fi fost ochii minții şi cu ele aş fi putut muta obiecte care au formă, greutate, contur, asperități, sunt tangibile şi precis acolo

pe acel ecran mi-am căutat chipul, identitatea, ceea ce eram, ceea ce devenisem, şi am încercat să mă conectez la ceva dar nu am ştiut ce este, era ca un computer după al cărui număr de serie te uiți şi pe care nu-l găseşti nicăieri, şi am vrut să spun *numele meu este Vincent,* dar nu am avut voce, nici interlocutor, cui să spui când eşti încuiat într-o celulă solitară?

apoi numele a apărut în dreapta ecranului: *Vincent, welcome*, aşadar eram acolo, eram undeva înăuntru, şi nu mai puteam ieşi, nu mai exista ieşire, dar exista privirea

deodată am avut sentimentul *că sunt întreg, că nu-mi lipseşte nimic, că nu a fost nimic uitat în urmă, lăsat pe dinafară sau omis,* că acesta sunt eu, Vinny, aici sunt, mă regăsesc în întregime, nu-mi pasă dacă unii spun că ar fi numai o iluzie electromagnetică, sau dacă alții spun că e un păcat al sufletului, nu-mi pasă chiar de nimic, pentru că acum ştiu că voi trăi aici vreme de cel puțin opt sute de mii de ani, voi fi aici când multe lucruri se vor întâmpla, voi fi

aici la sfârşitul lumii, de parcă aş avea un loc în lojă la un spectacol senzațional

nu am sentimentul că mi-am pierdut trupul, sau că trupul meu şi-a pierdut intelectul, sau sufletul, sau cum l-or fi numind ei, nu am acel sentiment de despărțire, de amputare, de fragmentare, pentru simplul motiv că iluzia e atât de desăvârşită încât iată, o pot spune din interior, e un miracol al tehnologiei, asta e chiar realitatea, asta chiar există, şi asta e tot, nu-mi mai trebuie nimic

*

Un mesaj pe prompter: IDENTIFICARE. TEST. VINCENT CARSLEY. Dacă recepționezi acest mesaj accesează documentul acesta.

— Da, sunt aici.

Dacă recepționezi acest mesaj, accesează documentul acesta.

— Nu m-ați auzit? Sunt aici.

Dacă recepționezi acest mesaj, accesează documentul acesta.

— Dar ce se întâmplă? De ce nu mă auziți?

De parcă vocea ar răsuna în gol în interiorul unei celule goale.

Apasă a patra oară. Aşa se apasă, nu-i aşa?

Am recepționat confirmarea ta.

— Of. Mi se făcuse frică. Nu am fost sigur dacă merge.

Totul e în regulă. În prezent rulăm câteva teste de rutină. Suntem în măsură să confirmăm că modulul *Spring After Winter* numărul *0234-8901-3057-3495-2390* este perfect funcțional. Nivelul de conectivitate este 100%.

Nivelul de funcționalitate 100%. Nu sunt probleme de operare. Rulăm în prezent testele automate ale sistemului.

— Cu cine stau de vorbă?

Acesta este sistemul de operare al modulului. Te voi ghida la fiecare pas. Vom realiza împreună activarea şi înregistrarea.

— Ce este lumina aceasta albastră?

Aici este centrala de operare. De aici va porni procesul de activare şi înregistrare.

— Văd o lumină frumoasă. Văd dincolo, în depărtare, întunericul. Văd toate aceste lucruri aşezate în mod logic şi cursiv aici. Văd mai multe obiecte pe care le-aş putea deschide. Par a fi situate la îndemână, atât de aproape, dar nu ştiu ce sunt. Nu am nevoie de mână ca să le deschid. Le pot deschide, e suficient să vreau şi ele se deschid. Am acces. Nu am mai fost în încăperea aceasta. Nu am mai văzut vreodată aceste obiecte. Nu ştiu ce sunt aceste reprezentări.

Testul este încheiat. Sistemul de operare este funcțional 100%. Dacă vrei să accesezi comunicările în modul text, intră aici. Dacă vrei să accesezi comunicările în modul voce, intră aici. Dacă vrei să accesezi comunicările în modul imagine, intră aici. Dacă vrei să accesezi baza de date muzicală, intră aici. Pentru celelalte baze de date, aici.

— Da, mulțumesc. Le văd, sunt acolo. Se poate intra imediat. E ca şi cum mi-aş aminti ce uşor se accesează. O să am nevoie de timp să le învăț, dar nu e mare lucru. Chiar că nu e mare lucru.

Aici.

*

ştiu foarte bine ce se întâmplă: rămâi singur, cu toate capacităţile tale intacte, şi începi să vezi

gândurile îngheaţă undeva, şi asta înlocuieşte moartea, sau ceea ce ar fi trebuit să fie anihilarea completă, dacă poţi spune aşa, şi apoi te trezeşti *aici*, unde descoperi cu oarecare surprindere că poţi în continuare vedea, auzi, că amintirile ţi-au rămas intacte, că ştii ce se întâmplă cu tine, deşi nu te mai furnică degetele, cu acea plăcută amorţeală care, pe vremuri, îţi amintea că ai trup

asta nu mai e

s-a dus

dar e în schimb această forţă neaşteptată, puterea de a te concentra şi de a vedea sintetic lucrurile, ca şi cum toată capacitatea intelectului tău s-ar restrânge într-un singur punct şi ai putea să te laşi cu toată această uriaşă forţă în direcţia unui singur gând, ca o trezire într-o dimineaţă perfectă după o noapte în care te-ai odihnit

iată ceea ce au obţinut

această stare de lucruri pentru totdeauna

fără pauze, fără somn, fără uitare, o continuă stare alertă, o perpetuă luciditate paradisiacă, o intensitate a gândirii pe care, în viaţa reală, nu îţi aminteşti să fi avut-o

o dimineaţă de opt sute de mii de ani

şi nu e o iluzie

*

se făcea că răsare din valurile oceanului o insulă nelocuită

un colţ de paradis pe care te afli singur

unde nu-ţi va fi niciodată foame sau sete, unde nu există oboseală, nu ai nevoie de nimic şi unde totul pare

întârziat, ieşit din timp, fără ca asta să fie grav, fără ca nimeni să-ți reproşeze ceva pentru asta

şi simți că fiecare dintre clipele acestea sunt extensii ale unor clipe de altădată, că fiecare minut e câştigat, un minut victorios

priveşti insula de undeva de deasupra, dintr-o stare de levitație vecină cu imaterialitatea, dincolo de reprezentări şi atingeri

vezi în apropiere un pâlc de palmieri, umbra răcoroasă la marginea mării, nisipul fin, macerat de veacuri de trecere a mării

şi îți spui: dintotdeauna mi-am dorit să fiu aici

mi-am dorit să ajung aici

acesta era limanul cel mai fericit spre care m-aş fi putut îndrepta

locul unde nu există dinamică, aşteptări, evoluții, concretizări

adică timp în înțelesul uzual al cuvântului

paradisul a fost proiectat într-un ambient ideal unde timp nu este

*

Sunt literele. Pe lângă faptul că poți auzi vocea, într-un mod digital de percepție, poți să vezi şi literele. Ca o formă de contact simultan.

— Bună seara, poți citi mesajul acesta pe prompter?

— Da, confirm, aici sunt.

— Cine eşti tu? Eu sunt Vincent. Sunt nou *aici*. Nu am mai folosit asta. Acum învăț. E prima oară când folosesc softul de comunicare. Am folosit robotul de căutare. Prima

oară. Acum cinci minute. Am scris numele tău. Am venit *aici* de puțin timp. Acum te-am căutat şi mi-a dat repede opțiunea de căutare. Am folosit facilitatea de căutare. Nu ştiu dacă am nimerit bine.

— Numele meu este Raoul.

— Tu eşti Raoul Glassel?

— Chiar el.

— Încercam să dau de tine. Te-am găsit.

Un moment de ezitare. Probabil că Raoul înțelege că îl caută cineva care ştie foarte bine cine *a fost.* Transmite:

— Mă bucur că m-ai căutat. E plictiseală mare *aici.* Cine eşti tu, Vincent? Nu-mi amintesc numele tău.

— Am fost matematician. Am studiat fizica matematică. Am lucrat ca cercetător. Bolnav de cancer. Trei operații. Terapie chimică. Ineficientă. Am venit *aici* la 39 de ani. Acum două ore. Sau mai puțin. Nu ştiu. Nu am idee. Au rulat primele teste.

— Eu am fost fizician.

— Ştiu, am citit una dintre cărțile tale, cea despre fizica universului perceptibil, atunci când aveam şaptesprezece ani. Ai fost mereu pentru mine o sursă de inspirație. Cred că din pricina ta am studiat fizica universului. Mă bucur să te cunosc.

— Am venit aici acum cinci ani.

— Îmi aduc aminte! Ştirea a fost publicată în ziare. Cred că s-a anunțat şi la radio. Ce faci acum? Scrii ceva? Abia aştept să citesc. Totul e foarte rapid aici. Scrii ceva?

— Nu. Nu am mai lucrat demult. Aş vrea eu să mai lucrez.

— Dar nu ai aici, Raoul, tot timpul din lume?

— Ba da. Dar parcă nu mă pot aduna. Parcă îmi e mintea înceţoşată. Parcă mi-e greu să mă concentrez. Aş vrea să mă odihnesc, de s-ar putea. Asta aş vrea. Doar că nu mai ştiu de ce aş lucra.

— Modulul tău e în regulă? Oare e vreo defecțiune?

— Nu, Vincent, am rulat toate testele. Modulul e OK. Nu modulul ar fi problema.

— Şi atunci?

— E ceva de aici, dinăuntru. Eu.

— Cred că nu vrei să sugerezi că intelectul tău, al celui mai celebru fizician al zilelor noastre, ar avea vreo slăbiciune.

— Nu ştiu. Ştiu doar că nu mai pot lucra.

— N-aş vrea să te obosesc. Se poate ca intelectul să obosească dacă nu este localizat pe un suport biologic?

— Nu ştiu. Nu cred că *afară* ştie cineva ceva despre asta.

— Aş vrea să îți mai scriu, se poate?

— Sigur. Cu plăcere.

— N-ai să te deconectezi de exterior?

— Ba da, uneori fac asta. Încerc să mă concentrez.

— Şi atunci cum iau legătura cu tine?

— Îmi laşi un semnal şi te chem eu când pot. La revedere.

Legătura se întrerupe. Brusc.

Deci acesta este robotul de căutare. Butonul e albastru, e un fel de albastru. Conexiunile sunt rapide. Timpul e altfel. De fapt, nu mai există timp, există numai un fel de *acum* cu ramificații spre toate timpurile care au trecut pe aici vreodată.

*

Conexiunea. Aşteaptă conexiunea. A învățat cum să se conecteze. Programul video. Camera de luat vederi. Se află acolo, aşezată la rând, lângă celelalte fişiere, totul e în

ordine. Totul e clar. Apoi imaginea ei. Elsa. Elsa este acolo. Vinny apasă cu nerăbdare pe buton. Alege cuvintele. Boxele computerului. La ea se aud cuvinte.

— Eşti la fel de frumoasă.

Gestul ei cunoscut, îşi trece mâna prin păr. S-a aşezat în faţa camerei video. Bluza albastră, colierul cu imitaţii de perle. Aluniţa de pe gât. Zâmbeşte. Pare surprinsă. Parcă nu-i vine să creadă. Vincent spune mai departe:

— Eşti la fel cum mi te aminteam. Amintirea mea de ieri-dimineaţă.

— Vocea ta sună la fel. Asta e chiar incredibil. Le-a reuşit transferul. Şi au reuşit să reproducă şi vocea! Ce mă bucur că funcţionează!

Râde. Vinny se uită la buzele ei. Îşi aminteşte, şi de *aici* îşi aminteşte totul.

— Eu mă bucur că te pot vedea, că te mai pot vedea încă o dată.

— Ştii ceva? Mâine e înmormântarea ta.

Ea pufneşte în râs. O reacţie nervoasă. Vinny răspunde:

— Ştii ceva? Mi-ar plăcea s-o văd.

Un moment de linişte. Parcă i-a îngheţat zâmbetul. Se gândeşte la altceva. Spune:

— O să-l rog pe Robert să ia cu el camera video. Ne conectăm în direct de la crematoriu.

— Sigur. Lucrurile naturale nu sunt ruşinoase. Să vadă şi copilul că tata nu se teme să privească.

— E incredibil ce se întâmplă. Ieri-dimineaţa te-am lăsat la clinică, a durat exact cât au spus, iar acum avem legătura. Douăzeci şi patru de ore.

— Am rătăcit mult prin sistemul de operare, spune Vinny.

Ea se apropie de camera de luat vederi.

— Robert unde e? întreabă Vinny.

— În camera lui, răspunde Elsa. Vrei să-l chem?

— Da, sigur, se aude vocea lui din boxele computerului.

— Robert, vino aici.

O clipă de aşteptare.

— Vino, avem legătura cu tata.

— Legătura cu tata?

E cumva descumpănit, deşi se aştepta. Apoi spune:

— A, da, desigur.

Către cameră, făcând cu mâna:

— Salut! Mă vezi?

— Te văd foarte bine.

— Ce cămaşă am?

— Cea roşie, cu carouri verzi.

Robert zâmbeşte. Apoi întreabă:

— Te-a durut?

— A durut înainte, când a trebuit să trec prin toate operațiile acelea. Nu doare deloc. E chiar plăcut, pentru că scapi de efectele medicamentelor. Acum mă simt excelent.

Un moment de linişte. Robert priveşte mai departe spre cameră. Vincent continuă:

— Nu mai e niciun fel de durere, totul e neted şi perfect, totul e scufundat într-o pace de netulburat, în linişte şi absența oricărei suferințe, ceea ce pentru mine e o noutate.

— Cum e acolo, tata?

— Luminos şi liniştit. Văd înlăuntrul minții mele. În particular, printr-una dintre porți vă văd pe voi, acuma. O viziune de mare acurateţe, ca şi cum aş percepe direct cu creierul, pentru că această rețea foloseşte fibre optice de fidelitate superioară rezoluției ochiului uman. Pe scurt, pot spune că vă văd mai bine decât v-am văzut vreodată.

— Uau, zice Robert, şi întinde degetul spre camera video.

Vinny îi vede degetele de aproape. Îşi aduce aminte că au măsurat în joacă acum câteva luni: ca arie, palma lui

Robert era jumătate din palma tatălui. O măsură la timpul trecut.

— Şi se aude foarte bine, se aude foarte clar. Parcă pot auzi şi sunete pe care înainte nu le auzeam. În schimb, nu pot mirosi. Îmi aduc aminte mirosul de cafea, dar percepția asta nu mai există aici.

Şi, ca şi cum ar avea nevoie să adauge ceva, spune:

— Situația e uşor diferită.

*

Robert ține în palme camera de luat vederi. E rotundă, de mărimea unei portocale. Ceremonia de la crematoriu nu e un eveniment public şi de aceea Elsa a protejat conexiunea, transmisia de pe acea cameră e codificată. Doar Vincent are parola, şi acum el s-a conectat.

Pastorul nu a spus nimic interesant. Ceva despre accesul sufletului la glorie eternă. În tot acest timp, Robert a rămas nemişcat. Camera era îndreptată de jos, dinspre mâinile copilului, către fața pastorului. Pastorul privea înainte. Nu era clar dacă pastorul ştia că intelectul celui al cărui trup e înmormântat se află acolo şi ascultă. Dar putea să bănuiască şi singur. Probabil nu a văzut camera. Sau poate nu ştia ce e jucăria aceea.

Atunci când coşciugul e ridicat de pe masă, Vinny îi vede partea de jos. Apoi e lăsat pe un mic postament, aproape de nivelul solului. Camera trece pe deasupra coşciugului. Vinny aproape că nu-şi mai recunoaşte chipul. E foarte palid, livid, exsangvinat, ca şi cum cineva i-ar fi tras tot sângele din obraji. Calota craniană a fost repusă în poziție şi capul a fost acoperit cu o pânză neagră strânsă în jurul tâmplelor, ceva ce-i dă un aer de pălărie medievală sau

de bandană de pirat. Vinny îşi vede obrajii supți, bărbia căzută înăuntru. Picioarele, rigide, tind să se îndepărteze şi au fost fixate cu un suport de plastic. Robert se întoarce către dreapta şi imaginea îl urmează. A auzit pe cineva pe hol. Apoi se întoarce din nou spre coşciug. Da, din nou chipul acela care ar fi trebui să-i pară lui Vinny atât de familiar: fostul lui chip. De ce arată aşa de diferit?

Capacul cutiei. Se va pune capacul. O ultimă imagine. Prin dreptul camerei trece mâna Elsei. Aşa, Elsa e aici, aproape, foarte aproape. Doar că nu poate fi atinsă. E la fel de frumoasă ca ieri, ca întotdeauna. Da, fireşte că ştie cine priveşte scena, dar nu face niciun gest către cameră. Ca şi cum ar vrea să-l lase pe Vinny în pace la propria lui înmormântare.

Cine dintre prieteni au venit? Câțiva amici. Mark e acolo. Jack, partenerul de bowling şi de jocuri electronice. El n-ar trebui să fie trist deloc: se pot juca mai departe, dar acum din lumea virtuală, în limanul de dincolo. Nu ar trebui să fie nicio obstrucție tehnologică. Apoi Carl, colegul lui de la laborator, a venit cu soția. Camera nu trece peste chipurile lor, li se văd mâinile. Umărul cuiva. Trebuie să fie Mark. Se mută toți spre dreapta. Fac loc.

Coşciugul e ridicat şi aşezat pe suportul de metal care va intra în interiorul vetrei crematoriului. Acolo o să ardă trupul. Atunci Elsa îl ia de mână pe Robert. Mâna lui Robert tremură. Deodată, legătura se întrerupe.

Probabil că Robert a scăpat din mână obiectul de dimensiunea unei portocale.

*

Din nou emisiunea asta ciudată. Dezbateri despre lumea de dincolo. Acelaşi realizator, Fred, care citeşte ştirea, apoi comentează:

— În seara aceasta vom discuta despre un caz foarte interesant pentru lumea medicală. E vorba despre o naştere neobişnuită. Un copil care s-a născut cu inima în afara pieptului şi pentru care nicio intervenție chirurgicală nu e capabilă să rectifice acest defect. Nu avem imagini, pentru că agențiile de presă nu au primit permisiunea familiei de a le prezenta. Echipa de medici care a lucrat la acest caz nu a dorit să participe la realizarea emisiunii noastre. În orice caz, ceea ce ştim e faptul că familia a solicitat să aibă loc transferul pe un modul *SAW*. Aceasta este ştirea. La ora aceasta, Agenția studiază cererea. Nu ştim încă ce se va decide. Faptul însă e foarte curios, din următorul motiv. Dacă ceea ce Agenția transferă pe modul *SAW* este intelectul, atunci trebuie să o spunem: imediat după naştere intelectul copilului nu este suficient de dezvoltat pentru a accede modulul. Nu ar fi nimic de transferat. Nu ştim dacă se poate face şcoală pe *SAW*, şi cum ar putea fi înlocuite percepțiile, amintirile din copilărie, istoria personală, interacțiunile cu familia. Ce se poate aşadar transfera pe modul *SAW*? O simplă conştiință care nu are amintiri, care nu a învățat să vorbească, pentru care nu avem un teren comun de interacțiune? E o cerere cel puțin ciudată, nu-i aşa? În dezbaterea din seara aceasta...

Vinny schimbă canalul. Gata. Destul.

Starea vremii. Harta Americii de Nord, fluxurile de aer cald. Direcția de deplasare a norilor.

Deodată realiză că acest gen de informație este nerelevantă. De ce ar mai fi importantă *acum* starea vremii?

Vinny schimbă din nou canalul.

*

O altă cale de acces, o ieşire printr-unul dintre portalurile sistemului. O conexiune pe care o alegi ca şi cum ai merge printr-un coridor lipsit de lumină, unde singura atingere sunt nişte litere luminoase situate pe tavan, sau pe podea, depinde cum priveşti. Le alegi, ca şi cum ai apăsa butoanele unui elevator, apoi aştepţi câteva clipe. Ca şi cum ar fi o reclamă, expresia *Amazonia, ultimul colţ virgin al planetei.* Apoi, conexiunea devine activă. Vinny vede. Deodată, de *dincolo*, Vinny poate vedea, şi ochii lui recepţionează această imagine: un colţ de junglă amazoniană, filmat de pe o cameră de luat vederi cu rezoluţie excelentă, situată pe un fel de stâlp de emisie radio, la oarecare înălţime deasupra coroanei copacilor. O construcţie îndrăzneaţă, de metal, suspendată pe o mică pantă, deasupra junglei. Nu poate vedea ce se află în spate, probabil că asta e toată colina. Cât se vede, în depărtări, pădurea, un verde intens, primăvăratic, alert. Probabil e vânt, o uşoară înclinare a crengilor arată asta. Apoi, siluetele albastre ale unor păsări care şi-au făcut cuiburile în cei doi copaci din faţă. Frunze alungite, verde-închis, cu umbră deasă. Vinny încearcă să întoarcă imaginea spre cei doi copaci, dar controalele nu îl ascultă. Camera nu e mobilă. E fixă. Nu se poate mai aproape. Asta e tot ce se poate vedea. Deci mai există astfel de colţuri de lume? Iată că da. Unde o fi asta? Nu-şi aminteşte de la şcoală decât de un singur nume de oraş din junglă: Manaus. O fi departe de acolo? Amazonia e un întreg continent, unde oare e asta? Dar ce mai contează, imaginea e superbă. Vinny rămâne aici câteva clipe. În fond, are tot timpul din lume.

*

de aici se deschide legătura spre camera de luat vederi care dă spre parcul de acasă

afară e primăvară, lumină intensă, tropicală, vânt uşor dinspre ocean, se văd crengile palmierilor mişcându-se uşor

California

ne retragem de la portul de acces, un pas înapoi către serverul central, un scurt moment se vede albastru, apoi apar opțiunile, se poate alege camera de luat vederi care dă spre autostradă, ieşirea de la bulevardul MacArthur, o mare de maşini care grăbesc pe autostrada cu cele şapte benzi pe fiecare sens

nu am mai privit niciodată autostrada din unghiul acesta

e ca şi cum ai fi suspendat la treizeci de picioare deasupra autostrăzii

şi maşinile trec pe dedesubt cu şaptezeci de mile pe oră

o goană teribilă, fiecare merge undeva, un lucru pe care acum nu-l mai înțeleg foarte bine, pentru că timpul nu mai e o problemă

văzut de aici, din interiorul modulului, am atât de mult timp, încât mi-aş putea permite să stau ore în şir să privesc autostrada, dacă asta aş vrea

fireşte, nu e nimic interesant de văzut

nu e nimic interesant atunci când timpul tău este infinit

nu vrei să ai timp infinit, ci exact atâta timp cât este nevoie, dar marea dificultate e că atunci când e vorba despre lucruri importante nu ştii niciodată ce înseamnă *suficient de mult timp*

importanța lucrurilor depinde de timpul pe care îl ai la dispoziție

pe culoarul din stânga trece un automobil electric de ultimă generație, apoi un convertibil de mare viteză, apoi o

maşină de familie cu şase locuri, apoi un Mercedes-Benz adaptabil, apoi un alt automobil electric lesne de recunoscut, din gama General Motors 2035, fabricat în Australia, şi toate acestea în goană nebună, la douăzeci de picioare distanță unul de celălalt

oamenii vor să preîntâmpine tragediile, vor să se asigure că accidentele nu au loc, şi au ajuns până la îndrăzneala maximă, de unde se străduiesc să anuleze şi consecințele mortalității

imaginea autostrăzii e plictisitoare, cel puțin dacă o priveşti de aici, de sus, din ochiul rece al unei camere de luat vederi de maximă fidelitate

când te aflai acolo, jos, era o plăcere să conduci, să te amesteci în trafic, să te strecori printre toate maşinile acestea, să îți planifici traseul, să ajungi la timp, să câştigi cursa cu timpul

aici – e altfel

imaginile pe care le vezi acum, cu toată goana autostrăzii, par nemişcate, ca o veche fotografie, pentru că timpul e anulat, pentru că te-ai retras din sfera activă a lucrurilor într-un univers descriptiv, care se simte precum un cadru imobil, imperturbabil

imaginile acestea au devenit plăcerea intelectuală a unei minți cu luciditatea împinsă la extrem

închide imaginea

te retragi

din nou ecranul albastru

imobil

încerci să găseşti portul de acasă

acasă, computerul casei

conexiunea

cauți conexiunea

şi scrii parola, pe care ți-o aminteşti foarte bine

iată documentele, ai intrat, nici Robert şi nici mama lui nu sunt acasă, camera de luat vederi surprinde scările, totul e nemişcat, totul pare a fi părăsit

eşti în computerul casei, şi de acolo porneşti cafetiera, o vezi de la mare distanță, pentru că ceea ce vezi tu vine dinspre camera de luat vederi a computerului, ar mai fi şi camera digitală care e în birou, dar pe care nu ştii să o porneşti de aici, în schimb descoperi printre opțiuni una neaşteptata: aspiratorul

poți accesa din computerul casei aspiratorul

îi dai drumul

dacă ai putea râde *aici,* acum ar fi momentul, iată că poți folosi aspiratorul din lumea de dincolo, să nu mai zică nimeni că modulele *SAW* nu îşi au utilitatea lor

îl auzi duduind, tot prin căştile încorporate în computer, aspiratorul e perfect funcțional, pentru că telecomanda lui e conectată la computerul casei, tu ai făcut asta anul trecut, acum ai uitat de asta, te-ai jucat într-o seară cu acele conexiuni şi acum ai uitat

îl deplasezi către birou

îl vezi venind, vertical, cu forma lui stupidă, puțin aplecat pe spate

îl dai înapoi, îl laşi să meargă puțin către dreapta, apoi îl împingi către scaun, şi de acolo împinge puțin camera de luat vederi de pe masă

e încă în husa ei, dacă ar fi fost scoasă poate ar fi putut fi mutată cu totul

în orice caz, ai descoperit ceva util: că poți vedea, că poți fi prezent, că poți respira în propria ta casă, că poți fi o prezență

dar, fireşte, ştii cum se spune, nimic nu te pregăteşte pentru *asta*

*

au venit vremuri când trăim mai mult după moarte
decât înainte de ea

*

— Mă vezi de aici? întreabă Robert.

— Da, răspunde vocea electronică a lui Vinny din difuzorul camerei video.

Elsa se află la doi paşi în spate.

— Să nu mai scapi încă o dată camera, spune ea.

— Mama! Nu a fost vina mea! spune Robert, pe un ton nesigur.

Razele soarelui trec prin coroanele şirului de palmieri şi extind pe terenul de fotbal umbre alungite. La ora aceea a serii, terenul e plin de amatorii de ridicat zmeie. E un vânt plăcut, grație curenților dinspre ocean. Se simt şi aici, la zece mile de coastă.

— Țin eu camera, spune Elsa.

Eric se apropie. Are în mână un zmeu de folie de plastic, în formă de şoim.

— Ce ai acolo? întrebă Eric, arătând către camera video.

— E tata, răspunde Robert. Ne priveşte.

Eric se uită la Robert ca şi cum ar fi auzit ceva straniu. Apoi o ia la fugă spre teren, şi lasă zmeul pe iarbă. Va încerca să-l ridice, profitând de adierea brizei.

Robert e şi el pregătit. Zmeul albastru, în formă de rachetă intergalactică, pe care Vinny i l-a cumpărat vara trecută. Robert se întoarce către camera video pe care Elsa o ține în mână şi şopteşte:

— Mi-ar fi plăcut să fii aici...

*

Unde era canalul acela? De ce oare a simțit că-i lipseşte? Vinny accesează sigla atât de cunoscută. Emisiunea este, fireşte, la locul ei.

— Bine v-am regăsit la Programul de Seară, spuse Fred, cu veşnicul lui zâmbet. Iată că discuția despre finanțarea programului *Spring After Winter* a ajuns în plenul Senatului şi, aşa cum era de aşteptat, a provocat scântei. Problema cea mai delicată sunt datele pe care Biroul Național de Statistică le-a comunicat astăzi. Se pare că toate costurile aferente menținerii programului *SAW* cresc la o rată mult superioară celei anticipate acum şapte ani, atunci când a fost demarat programul şi când primul pachet al legislației a fost aprobat. Propunerea lansată de senatorul de Carolina de Nord, Geoffrey S. Young, a fost pregătirea unui pachet legislativ care să reglementeze dreptul muncii pentru persoanele de pe module. Senatorul Young a argumentat că legislația actuală are lipsuri. Mai precis, s-a spus că trebuie ca cei aflați pe modulele *SAW* să muncească.

Vinny priveşte şi, de-ar avea ochi, ar clipi. La televizor, Fred continuă, pe tonul cu care de obicei îşi spune glumele:

— Nici în viața de apoi nu te lasă fără să plăteşti chirie. Practic, pachetul de măsuri legislative Young ar obliga pe cei transferați pe modulele *SAW* să lucreze. În prezent, programul *SAW* este finanțat de la bugetul federal, într-o formula similară securității sociale. Dar senatorul Young a demonstrat că acest program devine prea scump şi că, pe termen lung, s-ar putea ajunge la o situație în care, de exemplu, patru sute de milioane de oameni ar trebui să muncească într-o economie competitivă pentru a menține

un miliard două sute de milioane de module *SAW.* Aşa ceva e absurd. Aşa că ne întrebăm: ce ar putea face oamenii de pe module pentru a-şi câştiga, vorba vine, dreptul la existenţă? Îl avem în direct pe domnul Richard Hocking, consilier al primăriei oraşului Lincoln, Nebraska. Bună seara, domnule consilier.

— Bună seara! Mă bucur să ne auzim!

— Am să intru direct în miezul problemei! Aşadar, ce i-aţi pune pe cei de pe modulele *SAW* să facă?

— Dacă decizia ar fi a mea, aş avea toată încrederea să le încredinţez toate actele primăriei. Oraşul are nevoie de mână de lucru, şi am aprecia ceva ajutor.

— Şi cum i-aţi plăti? Mai puţin sau mai mult ca pe cei vii?

— Comparabil. S-ar putea să găsim o formulă care să mulţumească pe toată lumea.

— Bine. Să zicem că e aşa. Dar dacă mâine unul dintre angajaţii voştri de pe un modul face o greşeală de pe urma căreia oraşul Lincoln are de plătit despăgubiri, ce faceţi?

— Ne-am putea asigura împotriva acestui tip de erori.

— Dacă e ceva neacoperit de polița de asigurare, ceva neaşteptat?

Fred zâmbeşte, bucuros că l-a încurcat pe interlocutor.

— Nu ştiu la ce te referi, Fred, se aude vocea de la capătul celălalt al firului.

— Exact! Nici noi nu ştim la ce ne referim! Pentru că nu ştim cum am putea pedepsi pe cineva de pe modul, care nu-şi face datoria. Un pachet de măsuri legislative trebuie să includă şi măsuri de acest fel, însoţite de penalităţi.

totul s-a cuantificat, gândi Vinny

cu toate senzaţionalele câştiguri ale tehnologiei, totul a revenit la meschinăria uzuală în care e scufundată condiţia

umană, cu întrebarea fundamentală – cine plăteşte pentru asta

intri într-un joc şi totdeauna e prea târziu pentru a fi acolo sau pentru a nu fi acolo

nu ştii cum ai ajuns şi nu ştii cum vei plăti pentru că ai ajuns

emisiunea merge mai departe şi tu rămâi cu sentimentul că privind – eşti dator

eşti dator înainte de a fi cheltuit ceva

dator cu trup şi fără trup, cu spirit şi fără spirit

activitatea creierului tău nu e gratis

nimic nu e gratis, şi cu cât timpul merge spre plus infinit, cu atât e mai scump, chiar şi timpul vieții tale se prelungeşte şi trece dincolo de orice costuri suportabile

vrei să discuți economie? – discută asta

— Dar cei de pe module pot să plătească daunele, se auzi vocea lui Richard Hocking.

— Sigur, au tot timpul din lume să plătească, spune Fred, şi se auzi cum cei din asistență hohotesc. Dar problema se pune aşa: cum îi putem obliga să plătească?

— Se va găsi o soluție.

— Să îi tăiem de la internet, nu-i aşa?

Se aud câteva hohote izolate în studioul de unde se transmite emisiunea.

— Le dăm pedepse în termeni de acces, aşa cum în viața reală legiuitorul a inventat un sistem care-l bagă la închisoare pe cel care nu respectă legile. E foarte corect, nu-i aşa?

— Nu ştiu, Fred. Eu sunt specialist în spații verzi şi în amenajarea teritoriului, spune dl Hocking.

— Ba da, hai să ne gândim împreună. Ei trebuie să plătească pentru a-şi menține programul *SAW.* Dacă nu muncesc, pedepse în termeni de acces. E perfect aşa,

senatorul Young are dreptate. Şi cu asta, ne-am rezolvat toate problemele, nu-i aşa? Repunem programul *SAW* pe baze rentabile şi va fi solvabil.

timpul nu e liniar, ci capabil de extensie

e vorba despre o axă cu distanțele marcate neomogen

asculți discuția despre costurile locurilor cibernetice de veci şi îți dai seama că ceva nu are sens, că s-a mers un pas prea departe, dar că nu mai există cale de întoarcere

ceea ce ai acum

e dincolo de punctul de echilibru

vrei să fii aici pentru că nu poți concepe aneantizarea

ai acceptat soluția asta pentru că altceva mai bun de atât nu există

nici nu-ți mai aminteşti cum era pe vremea când razele soarelui îți gâdilau nările şi te făceau să strănuți

şi asta nu era cu mult timp în urmă

Ce plictiseală. În lumea de *aici* nu se întâmplă acele lucruri alerte care în lumea de carne şi sânge te aruncă în fiecare zi de la disperare la bucurie, de la furie la îmbrățişări, de la calm la pasiune.

Acum e noapte şi tot ce poți face e să te uiți la emisiunile TV. Ce-ar fi cel mai interesant de văzut?

Vinny se întoarce din nou către emisiunile de ştiri. Mai precis, accesează documentul care deschide emisiunea de actualități de la ora 14:00 a postului public care emite din Seattle, statul Washington. O conexiune întâmplătoare.

— O dezbatere neobişnuită a avut loc astăzi în Senatul Statelor Unite. Discuția a fost lansată de senatorul republican de New York, David O'Calahan, care a ridicat următoarea problemă: Ce se întâmplă dacă preşedintele

Statelor Unite optează pentru transformarea pe un modul *SAW* câtă vreme mai este încă în funcție? Discuția a intervenit pe marginea analizării prevederilor costurilor de asigurare medicală ale membrilor administrației. Mai precis, eventualele costuri ale transferului unui oficial încă în funcție trebuie suportate de bugetul administrației sau de cel care solicită transformarea? Discuția, chiar dacă abstractă, a ridicat pentru prima oara o problemă de principiu: este posibil ca cineva care a fost declarat în mod legal decedat să ocupe în continuare o funcție? În prezent, persoanele al căror intelect este transferat pe un modul *SAW* sunt în mod oficial declarate decedate. Dar, de fapt, aşa cum se ştie, aceste persoane continuă să existe, chiar dacă sub forma unor entități abstracte. Care este, aşadar, consecința acestei situații pentru cadrul constituțional al Statelor Unite? Astăzi, este aşteptată o poziție oficială din partea administrației prezidențiale. Săptămâna trecută, purtătorul de cuvânt al Preşedinției Statelor Unite, Roy Steele-Olson, a arătat că din punct de vedere legal a venit momentul ca sistemul nostru juridic să admită, alături de persoanele vii şi de cele decedate, un al treilea statut, reglementat legal: o persoană al cărei intelect este păstrat pe un modul. Aşadar, persoanele de pe modul nu sunt nici vii, nici decedate, ci au un al treilea statut. Un asemenea statut reglementat legal ar putea conduce spre o dezbatere importantă: ce funcții publice pot fi ocupate de persoane din care nu a mai rămas decât intelectul?

— Trecem la altă ştire. Dăm legătura Vanessei, în studioul doi, pentru ştirile locale.

Un chip plăcut, prezentatoarea e foarte tânără, citeşte de pe prompter, ochii ei privesc direct în cameră:

— Săptămâna aceasta, directorul firmei Indie Investments Co, al cărei cartier general se află în Newport Beach, California, a trecut prin operația de transformare pe

un modul *SAW*. Înainte de această procedură, s-a asigurat că boardul directorilor aprobă faptul că el va conduce firma Indie şi după ce se va afla pe modulul *SAW*. Ar fi prima oară când o firmă care administrează un asemenea capital va fi administrată de o persoană care, în termenii clasici, ar fi în mod oficial decedată. Preşedintele Richardson a optat pentru transformare atunci când a aflat că este bolnav de o maladie incurabilă. Avea 47 de ani şi se afla în cel de-al nouălea an de mandat la conducerea firmei Indie Investments, pe care a propulsat-o în anul 2030 în topul primelor zece firme de investiții din California. Având în vedere excelentele lui performanțe economice, majoritatea membrilor boardului au fost bucuroşi să se asigure că Indie are toate şansele să repete şi în viitor aceste performanțe. Avem aici un fragment de interviu cu unul dintre reprezentanții firmei.

Camera arată acum un bărbat între două vârste, cu ochelari, respirând cu un aer de indefinită încredere. Spune:

— Am votat pentru menținerea lui Bob Richardson în poziția de preşedinte al boardului pentru că am avut şansa să lucrez cu el şi ştiu cât de temeinice sunt analizele lui, cât de bine cunoaşte piața de investiții şi cât de puternici suntem atunci când lucrăm împreună.

— Nu toți membrii boardului împărtăşesc aceeaşi părere, continuă Vanessa din studio. Iată, de pildă, opinia lui Ernest Bell, care ne-a declarat ieri:

— Din punct de vedere legal, nu există niciun fundament pentru păstrarea domnului Richardson ca preşedinte al boardului nostru. În mod oficial, domnul Richardson este decedat. Cred că a venit vremea ca Indie să aibă un nou preşedinte, şi ar fi extraordinar dacă domnul Richardson ar fi interesat să lucreze cu noi în calitate de consultant. E anormal ca o persoană decedată să conducă un fond de investiții. S-a spus aici că nu ar fi corect să se

facă o discriminare între cei vii şi cei de pe modulele *SAW*. Hai să admitem adevărul: atunci când cineva este pe un modul *SAW*, este decedat, legea o spune foarte clar. Nu mai există cale de întoarcere. Nu e totuna să fii viu şi să calculezi ce se petrece cu piaţa de capital, faţă de analiza rece din lumea de dincolo, unde percepţiile tale sunt cele ale unui exilat într-o cameră întunecată. Nu e în regulă deloc decizia boardului de a-l menţine pe preşedintele Richardson în funcţie. În plus, e o decizie riscantă în contextul pieţei competitive pe care operăm noi.

Vanessa continuă din studio:

— Se pare că Indie se îndreaptă către lungi dezbateri în interiorul boardului, dezbateri care au nu doar o interesantă componentă legală, ci şi una economică. Ne putem întreba: cât de bun trebuie să fie cineva în meseria lui pentru a fi solicitat să lucreze şi din lumea de dincolo?

*

Robert a descoperit cărţile lui J.R.R. Tolkien. Duminica aceasta, în cursul dimineţii, a văzut prima dată unul dintre episoadele filmului acela vechi, *Lord of the Rings.* Elsa i-a spus lui Vinny, foarte amuzată, că vreme de mai bine de trei ore nu s-a mişcat de lângă televizor. Apoi a asediat-o cu întrebări. O legendă veche de o sută de ani, asta e povestea cu inelul făurit în adâncurile Muntelui Doom.

Seara, după film, Robert a deschis camera de luat vederi de la el din dormitor şi a solicitat conexiunea.

— Tata, eşti acolo?

— Sigur, cheamă-mă când ai chef.

Cu oarecare nerăbdare, Robert spuse:

— Ai văzut că elfii din *Lord of the Rings* sunt nemuritori? Chiar dacă trupul lor moare, ei se întrupează în altceva. Se întorc mereu pe pământ.

— Da, e o poveste frumoasă.

— Dar nu au devenit oamenii la fel ca elfii, nemuritori?

Un moment de linişte. Apoi Vinny spuse:

— Nu m-am gândit niciodată la asta.

— Ba aşa este, pentru că modulele *SAW* asta fac. Oamenii devin nemuritori. Nu mai există moarte.

— Robert dragă, ceva tot mai există, pentru că altfel în seara asta aş fi acolo.

— Dar ai plecat şi te-ai întors, e ca şi cum te-ai fi întrupat, ca şi cum te-ai fi materializat în altceva. Precum vrăjitorul Gandalf.

— Asta nu e o poveste, ci o ajustare destul de complicată la o soluție tehnologică pentru care nimic nu ne-a pregătit.

— Dar oamenii au ajuns ca elfii. Ca făpturile nemuritoare care se întorc după ce trec prin moarte ca printr-o poartă.

Vinny nu mai spune nimic. Robert privea spre cameră cu entuziasm, convins că tatăl lui *este* acolo.

*

În fața camerei se vede acum doctorul McMahon. Nu zâmbeşte, ci verifică butoanele. Nu ştie că e privit. Atinge tastatura. Scrie ceva. Nu pare convins că îi funcționează conexiunea.

— Bună seara, Vincent. Alo, se aude?

— Da, bună seara.

— A, excelent. Deci merge. După cum ştii, în seara aceasta avem o verificare psihologică. Totul e în regulă?

— O verificare? Încă una?

— Da, întâlnirea noastră de data trecută a fost aşa-numita identificare, o cerinţă formală, prevăzută de lege, pe când aceasta e o verificare medicală. Scrie în documentul cu programarea. Acolo ai toate detaliile despre viitoarele tale întâlniri medicale. Dacă accesezi documentul, vei vedea că sunt însemnate vizitele medicale periodice.

— O să ne vedem des?

— Da, cel puţin o dată pe lună în primele trei luni. După aceea, ne mai vedem dacă soliciţi tu o consultaţie sau dacă eu consider că e nevoie să mai discutăm.

— OK. Nu mă aşteptam la asta. E bine aşa.

Doctorul priveşte spre cameră.

— Nu îţi mai aduci aminte discuţiile care au precedat transformarea? Sunt sigur că aceste lucruri se menţionează la instructaj.

— Sincer să fiu, am plecat cam grăbit de la voi. Mai ţii minte? Tocmai când venise vremea să mi se citească drepturile. Pentru mine instructajul a fost sumar...

— Da, ai dreptate, fiecare situaţie este diferită.

Un moment de linişte, după care medicul îşi ridică privirea de pe hârtii şi se uită din nou spre cameră. Spune:

— Fireşte, e vorba de o perioadă de adaptare, o perioadă de reaşezare a scopurilor şi a obiectivelor. Nu am nicio îndoială că vom trece toţi prin asta... Iată ce aş dori să discutăm astăzi... Te rog, povesteşte-mi ce ai dori să faci cu timpul tău *aici*, pe modulul *SAW*.

— Sunt în vacanţă, doctore, nu am niciun plan.

— Bine... Dar, te rog, spune-mi, ce îţi place să faci în vacanţă?

— Aş vrea să petrec mult timp cu familia mea, să discutăm când se întorc acasă, să facem excursii... Aşa erau vacanţele de altădată...

— Nu plănuieşti să mai lucrezi?

— În niciun caz. Asta e o vacanţă diferită şi definitivă.

— Aici, în dosarul tău, scrie că ai fost cercetător. Ce anume trebuia să faci?

— Da, descrierea formală a locului meu de muncă nu e cea mai bună reprezentare a ceea ce am făcut. Se numeşte „cercetător", dar munca mea adevărată era aceea de a citi, de a sintetiza, de a oferi informaţie complementară proiectelor majore care se aflau în curs de elaborare. Făceam parte dintr-o echipă multidisciplinară, eu eram unul dintre teoreticieni. Trebuia să urmăresc dezvoltările din domeniul fizicii matematice, a relativităţii generale şi a cosmologiei cuantice, precum şi din domeniile conexe studiului materiei condensate. Aceasta era aria mea de specialitate. Aveam de prezentat câte un raport săptămânal la întrunirile laboratorului nostru. Participam la seminar şi prezentam materiale. Muncă de cercetare brută. Lucram pentru un laborator care procesa date ştiinţifice sub contract. Noi aveam contract cu agenţiile naţionale medicale şi farmaceutice, precum şi cu *NASA*. De când am părăsit universitatea, am lucrat opt ani pentru ei. E o muncă dură, e salahoria din spatele cercetării. Lucrezi din greu ca să traduci tot ceea ce se obţine în plan teoretic, ca să transformi datele teoretice în viitoare invenţii. Şi chiar contribui cu ceva, faci parte dintr-o echipă care duce proiecte dificile la bun sfârşit.

Ca şi cum ar vrea să ispitească, doctorul întreabă:

— Şi nu ţi-ar face plăcere să lucrezi din nou? Ceva legat de fizica matematică?

— Nu, în niciun caz.

— De ce?

— M-am săturat. M-am uzat. Mă cam săturasem să fac asta. Cred că venise momentul să mă opresc.

— De ce spui asta? Ce-ai fi făcut?

— E o tradiție. Mulți dintre laboranți se retrag atunci când se apropie de patruzeci de ani şi merg să predea, unii la colegiu, alții la liceu, fiecare cum îşi doreşte. Rareori oamenii ies la pensie dintr-o astfel de muncă. Cercetătorii simt nevoia să se oprească. Nu poți alerga probe de sprint până la adânci bătrânețe. E bine la catedră, seamănă cu ceea ce făceai in cercetare, dar e mai puțin intens. Unii merg să lucreze în industrie. Companiile de aviație angajează oameni ca noi. Neîndoielnic, m-aş fi oprit din ritmul acela intens.

Medicul priveşte spre cameră cu ochii măriți, ca şi cum ar fi uimit. Întreabă:

— Mie mi se pare un domeniu fascinant.

— Este, dar problemele mele nu sunt legate de această specialitate. Deşi am câteva observații în ceea ce priveşte unele dezvoltări actuale. Ceea ce am simțit eu e că era prea intens. Ştii de ce au apărut asemenea locuri de muncă? Adică cercetători care completează echipe multidisciplinare, care lucrează sub contract cu marile agenții? Pentru că volumul de informație ştiințifică produs azi e enorm. Şi atunci companiile serioase, agențiile guvernamentale, institutele de cercetare, industria de apărare angajează oameni care nu fac nimic altceva decât să trieze informația ştiințifică şi să o adapteze creativ proiectelor în curs. Laboranții aceştia sunt plătiți să înțeleagă informația, sunt gata să o explice, să o traducă, să o transforme, să o adapteze pentru a sluji problemelor la care se lucrează.

— Şi asta e foarte interesant. Sunt sigur că laboratorul tău ar fi încântat dacă le-ai propune să faci acum acelaşi lucru pentru ei. Mă gândesc că nu e uşor să formezi un

specialist ca tine. Atâția ani de experiență, ani în care te-ai familiarizat cu atâtea proiecte...

Clatină din cap, ca şi cum n-ar fi de acord cu Vincent.

— Nici vorbă, doctore. Nu mai vreau să citesc nimic despre asta. Vreau să fiu liber şi să nu am program. Ştii ce înseamnă să încerci să decriptezi o lucrare de cercetare cu termen limită de două sau trei zile?

— Să ştii că te înțeleg. Şi eu am o agendă extrem de încărcată. Aşa că îmi dau seama...

— Şi nu te gândeşti că va veni o zi când te vei opri şi vei încerca să-ți tragi respirația?

Un moment de ezitare. Apoi răspunsul:

— Ba da. Mă gândesc la asta.

— Uite, eu am ajuns aici. Nu mai vreau să mai aud de fizică matematică, de ecuațiile fizicii matematice pe spații semiriemanniene, de nimic de acest fel. M-am săturat. M-am oprit. Şi, cum îți ziceam, m-aş fi oprit şi în viața reală, pentru că a fost prea mult. O prea lungă bătălie. Iar la capăt, boala prin care am trecut, a fost o experiență oribilă. Şi nu ştiu către ce alergam.

Doctorul îşi împreunează strâns palmele ca şi cum ar vrea să spună că se află în fața unui caz încheiat.

— Da, ai dreptate. Dar spune-mi, muzică asculți?

— Da, cât se poate de mult.

— Acum, pe fundal, ai muzică?

— Nu, nu am. E voie?

— Am pacienți care fac asta.

— Da, dar n-ar fi nepoliticos să vin la consultație ascultând muzică?

Doctorul zâmbeşte:

— La ce maniere sunt azi... Asta ar fi nimic.

— Cum aşa?

— Am şi pacienți care îmi taie legătura.

Vinny nu răspunde nimic. Doctorul continuă, zâmbind amar:

— E ca şi cum aş bate la uşa lor ca să văd dacă e vreo problemă şi dacă pot să-i ajut, iar ei mi-ar trânti uşa în nas. Dar tu nu ai face asta.

— Fireşte că nu.

— Bine, te rog frumos, hai să facem aşa. Dacă ai vreo problemă, vreo întrebare, vreo nelinişte, de orice natură, tehnică sau psihologică, te rog reţine numerele acestea. Mă poţi chema la orice oră. Răspund aproape imediat. Fireşte, nu în orele în care dorm. Dar dimineaţa, înainte de cafea, am timp să răspund la trei-patru întrebări. Lucrez continuu. Chiar şi atunci când mă pregătesc să intru în emisie la televiziune, ţin toate punţile de comunicare deschise cu pacienţii mei.

— Doctore, şi tu ai o viaţă cum aveam eu pe vremuri. Intensă, prea intensă.

— Da, dar îmi place ce fac.

— Bine, îţi promit că ţinem legătura. Dacă vrei, pot să te învăţ eu cum să încetineşti timpul.

— Te cred! Sunt sigur că m-ai putea învăţa.

Doctorul spune:

— Îmi place cum comunicăm. Ai multe şanse să reuşeşti o adaptare foarte frumoasă pe modul. M-aş bucura să fie aşa.

Închide dosarul, cu un aer mulţumit.

*

Vinny începe din nou să schimbe canalele de televiziune. Trece repede peste imaginile câtorva care nu-i spun nimic. Până când ajunge din nou la o emisiune de

ştiri, de data aceasta un punct de vedere diferit, buletinul de seară de la BBC, Londra. Un prezentator între două vârste, cu cămaşă pepit şi mustaţă tunsă scurt, citeşte notele de pe ecranul aflat pe masă, în faţa lui. Are un aer artificial, parcă demodat, din anii douăzeci.

— Pana de natură electromagnetică de ieri din Suedia a tras un semnal de alarmă pentru toţi cei interesaţi în securitatea facilităţilor unde sunt păstrate modulele de tip *SAW*. Centrul de lângă Stokholm a suferit ieri-seară o descărcare de natură electromagnetică venită, după cum a declarat un oficial al administraţiei suedeze, din interiorul sistemului. Pe scurt, o furtună electromagnetică de afară a indus o furtună înăuntru. Uriaşa instalaţie, care era concepută pentru a găzdui milioane de module *SAW* din cadrul programului european similar celui nord-american, a fost pe marginea colapsului. Suedia era considerată până ieri drept cea mai sigură locaţie pentru stocarea modulelor. De ieri, am învăţat cu toţii o lecţie tristă: nu e aşa. În fond, ce s-a întâmplat? Iată declaraţia oficială.

Pe ecran se află acum un oficial îmbrăcat într-un pardesiu de culoare închisă, înconjurat de jurnalişti care îşi acoperă reportofoanele şi camerele de luat vederi cu umbrele. E o mare de umbrele sub o ploaie cu picături mărunte, înghesuială, bodyguarzi şi oameni cu chipuri îngrijorate. Bărbatul spune:

— Din nefericire, în urma accidentului de ieri, putem confirma că datele de pe două mii de module au fost pierdute în mod irecuperabil. E o tragedie de mari proporţii.

— Ce măsuri veţi lua ca o astfel de tragedie să nu se mai repete?

— Adevărul e că noi am crezut până acum că sistemul nostru de protecţie ne asigură împotriva descărcărilor de energie. Am luat în calcul asemenea lucruri şi ne consideram protejaţi, dar se pare că administraţia noastră a

greşit. A fost o eroare monumentală, pentru care suntem pregătiți să ne cerem scuze public şi să acceptăm consecințele legale. Nu ne-am imaginat că am putea să ne confruntăm cu o descărcare electrică de zece ori mai mare decât cea mai pesimistă dintre previziunile noastre. Din pricina aceasta, un întreg bloc de stocare de date a fost ars. Pierderea a fost imediată şi ireversibilă. Întregul accident a durat sub două zecimi de secundă. Plănuim să concepem un nou sistem de protecție care să fie mult mai puternic şi mai bine izolat. Nu ne putem permite să ne jucăm cu aşa ceva.

Un alt ziarist întreabă:

— Cu ce anume din viața reală ați putea compara acest accident?

Oficialul se întoarce către el. Picăturile de ploaie îi curg pe față. E nedumerit. Accentul lui în engleză îi transformă frazele în ceva greu inteligibil. Răspunde:

— Ce vrei să spui?

— Cu ce am putea compara în viața reală moartea a două mii de oameni din pricina unei greşeli tehnice?

— Probabil cu prăbuşirea unui avion de mare capacitate din pricina unei greşeli tehnologice de concepție. Sau cu naufragiul Titanicului.

— Revenim în studio pentru a transmite alte ştiri din Londra. Astăzi, Scotland Yard a dat publicității un comunicat de presă prin care se relatează cum echipa de investigatori condusă de detectivul Scott Burnett a reuşit să identifice autorul uneia dintre cele mai ingenioase fraude bancare din istoria băncilor britanice. E vorba despre o deturnare de fonduri realizată de pe un modul *SAW*. Practic, autorul furtului se află pe un modul, ceea ce înseamnă că ne aflăm în fața celei mai mari sume deturnate de o persoană decedată. El a direcționat sumele către contul

personal al fostei sale iubite. Cum a fost posibil un asemenea lucru? Iată ce ne-a declarat detectivul Burnett:

— De când lucrez eu pentru Scotland Yard, de aproape două decenii, nu am mai întâlnit un caz atât de inteligent de fraudă. E vorba despre crearea unor conturi fictive care beneficiau de încasarea unor polițe de asigurări. Autorul escrocheriei a izbutit să se conecteze de pe un modul pe serverul unei bănci. A făcut asta rulând continuu un software de decriptare a codurilor, pe care l-a „adăpostit" în memoria proprie. Practic, şi-a folosit mintea omenească susținută de modul ca să spargă coduri. O minte obişnuită nu poate face asta, dar o minte care e susținută de un modul poate, pentru că are timp infinit şi o capacitate de calcul sporită. De cât e nevoie? De şapte ani ca să identifice o parolă? Nicio problemă, cineva aflat pe modul dispune de şapte ani, pentru că are o eternitate. Odată aflat pe server, odată aflat în posesia parolei de securitate, nu a fost nicio dificultate să falsifice nişte polițe, să le antedateze, să le încarce în sistem şi să oblige companiile de asigurări să le achite. O lovitură de geniu.

— Şi cum ați reuşit să-i dați de urmă, domnule detectiv?

— Serviciul de securitate al companiei de asigurări ne-a semnalat problema. Şi am avut nevoie de cei mai buni specialişti pe care i-am putut găsi ca să dăm de urma acestui om. La orice verificare în acte, totul arăta perfect. A fost nevoie de specialişti în cibernetică pentru a putea găsi urma conexiunilor şi pentru a proba alterările de acte. A fost dificil.

— Felicitări, domule Burnett!

— Ne aflăm din nou în studiourile BBC, Londra, unde am invitat pentru un scurt dialog pe unul dintre consilierii noştri în chestiuni legale, maestrul Richards-Lewitt. Bună

seara, aşadar ce părere aveţi despre acest caz şi despre relatarea pe care tocmai am urmărit-o?

— E, într-adevăr, o mare noutate pentru comunitatea legală. Sincer să fiu, nu cred că ne-am aşteptat la asta. Deşi, dacă reflectăm puţin, ar fi trebuit să anticipăm astfel de evoluţii. Cred că am putea afirma că încălcarea legii e o parte inevitabilă a condiţiei umane.

— O, asta nu e cam mult spus?

— Nu! Gândiţi-vă care sunt cele mai vechi texte scrise: nişte reguli, nişte legi, pentru că în zorii istoriei, oamenii scriau legi. Nevoia de reguli a fost însoţită imediat de încălcarea lor. Fiinţa umană face asta. E un fapt inevitabil. Modulele *SAW*, acel program demarat în Statele Unite şi extins aproape imediat în Japonia, Europa, India, Australia şi în alte naţiuni care posedă tehnologia de rigoare, au extins condiţia umană. Dar condiţia umană înseamnă, între altele, şi încălcarea legii. Omul nu se caracterizează doar prin inteligenţă, creativitate, capacitate de a învăţa, ci şi prin instinctul de a-şi folosi în mod creativ toate calităţile sale naturale pentru a încălca orice legi sunt în vigoare. Mai devreme sau mai târziu era inevitabil că vor apărea hoţi sau criminali de pe modulele *SAW*.

— Cum aşa? Cum ar putea o persoană redusă la un ansamblu de circuite integrate aflate într-un perpetuu cadru electromagnetic să comită crime?

— Nu s-a întâmplat încă, dar asta nu înseamnă că nu se poate întâmpla. Fireşte că se poate.

— Şi atunci ce e de făcut?

— Putem să fim siguri că nu avem cum preîntâmpina aceste încălcări ale legii. Ele vor avea loc. Problema e că nu-i clar deloc cum poţi pedepsi pe cineva care se află pe un modul *SAW*. Pedeapsa în legislaţiile moderne include închisoarea, amenda, în unele cazuri suspendarea anumitor drepturi, ca de pildă suspendarea licenţei de conducere sau

a celei de pescuit. Dar pentru cineva care este pe un modul *SAW*, ce să suspenzi? Ce închisoare să-i dai?

— Şi ce aţi recomanda dumneavoastră, în calitate de specialist?

— Aş recomanda tăierea conexiunilor internet şi a conectării la sistem. Ideea aceasta câştigă tot mai mult teren. Dar se naşte o altă problemă, cea a cuantificării pedepsei. E oare corect să se dea 15 ani pentru crimă? Asta e infim, pentru că dacă un modul poate „trăi" opt sute de mii de ani, cu posibilitatea teoretică de a permite transferul pe un alt modul pentru alte opt sute de mii de ani, şi asta la infinit, ce mai înseamnă oare cincisprezece ani? E ca o adiere de vânt în loc de pedeapsă. Deci, pentru a răspunde întrebării, cred că e crucial să se dea o pedeapsă fermă, probabil o sută de ani de deconectare de la internet pentru o infracţiune de acest ordin. Şi să se aibă în vedere şi închiderea completă a unui modul, în cazul unei crime grave.

— Asta e ca vechea condamnare la moarte.

— Da, vechea condamnare la moarte.

— Aşadar, vă pronunţaţi pentru?

— Da, dar pentru infracţiuni bine definite.

— Ca de exemplu ce, maestre Richards-Lewitt?

— De la genocid şi până la provocarea premeditată a unor catastrofe ecologice.

— Doar nu ne spuneţi că ne-am putea aştepta la aşa ceva din partea unor oameni a căror minte a fost transferată pe un fel de laptopuri! Doamne fereşte! Catastrofe ecologice! Genocid!

— Legiuitorul trebuie să prevadă un sistem complet de măsuri, un sistem în care fiecare infracţiune să-şi găsească un cadru legal bine definit. Or, deocamdată nu avem aşa ceva.

— Chiar aşa, ce se va întâmpla cu infractorul care a pus companiile de asigurări să plătească sute de mii de lire sterline fostei lui iubite?

— Nu ştiu. O să ajungă la tribunal şi judecătorul nu va şti cum să conducă procesul. Pentru că aşa ceva este nemaivăzut şi nemaiauzit.

— Mulțumim spectatorilor noştri pentru atenție. Dăm legătura în studioul şase, acolo de unde vom transmite ştirile sportive, starea vremii şi analiza furtunilor electromagnetice, pentru cei dintre dumneavoastră care urmăresc acest subiect.

*

— Hei, Raoul, eşti acolo? întreabă Vincent.

Un moment de linişte. Conexiunea a mai fost refuzată o dată, ieri-seară. Raoul e un om ciudat. Acum, însă, a acceptat legătura. Vinny continuă:

— Ai văzut ştirile? Ce părere ai?

— Despre ce anume?

— E ceva foarte ciudat. Oriunde schimb canalele pe televizor, văd numai ştiri despre module *SAW*. Parcă toată lumea ar fi interesată numai de asta.

— E normal, pentru că oamenii au aflat dintr-odată că nu mai există moarte. După ce asta le-a fost teama vreme de veacuri, iată-i deodată preocupați, dacă nu cumva obsedați de-a binelea de tema asta. Era o idee care până mai ieri nu exista deloc. Şi acum, deodată, se dezbate peste tot. Nu mai există moarte. Asta deschide noi posibilități şi noi perspective. Numai că ei nu au nici cea mai vagă idee cum e aici şi, în general, oamenii habar n-au ce ar face dacă dintr-odată li s-ar face cadou eternitatea.

— Ai auzit ştirea acela cu tipul care a escrocat nişte companii de asigurări şi le-a făcut să plătească fostei lui iubite sumele corespunzătoare unor asigurări false?

— Da, cred că am citit ştirea. E peste tot.

— Îți dai seama, Raoul?

— Ce să-mi dau seama?

— Un tip are o amantă, o iubită, sau o soție. Relația lor se bazează pe ceva fizic, pe o legătură sexuală, pe ceva care depinde oricum de faptul că persoanele respective s-au întâlnit atunci când au fost împreună. Şi acum, una dintre ele nu mai e în viață, dar legătura aceea cândva profundă, care includea şi latura sexuală, e suficient de puternică încât să motiveze una dintre persoane să fure pentru cealaltă din viața de apoi. Indiferent dacă fosta iubită îi mai e credincioasă sau nu. El fură pentru ea. Asta e fantastic.

— Şi de ce i-ar mai fi credincioasă?

Vinny are un moment de ezitare.

— Cum adică? La ce te referi?

— Fosta iubită nu mai are de ce să-i fie credincioasă, pentru că fostul ei partener de pe modulul *SAW* nu se mai întoarce. Nu ştii zicala? Mortul de la groapă nu se mai întoarce, parcă aşa era. În schimb mortul insistă să facă rost de bani. Interesantă idee.

Vinny nu mai spune nimic. Raoul reia:

— Să fim realişti. Odată ce legătura sexuală s-a rupt, ruptă rămâne. Nu mai ai ce revigora de pe lumea cealaltă, chiar dacă îi torni milioane în cont. Şi chiar aşa, la ce ți-ar mai servi? Să o faci fericită făcându-i cadou milioane de la asigurări? Ce-ți iese ție din această întreprindere hazardată? Oameni fără minte. Au transferat pe module şi oameni cu minte, şi oameni fără minte. Şi aflăm cu toții, încetul cu încetul, ce face omenirea cu nemurirea. Omul e o ființă atât de ticăloasă, încât poate perverti orice idee, indiferent cât de nobilă a fost intenția inițială.

Vinny mai citeşte încă o dată mesajul. Şi încă o dată.

— Nu ştiam că eşti aşa de sceptic.

— Evidenţele ne învaţă. Te rog nu-mi spune că-ţi propui să rămâi naiv şi în lumea de dincolo.

— Raoul, poţi să spui ce doreşti tu, dar să ştii... Nu am uitat ce înseamnă dragostea... Am avut o familie minunată.

— Te cred. Dar asta nu înseamnă că poţi fi atât de naiv încât să nu vezi că tipul care a furat din lumea de dincolo pentru fosta lui logodnică e un complet idiot.

— Bine, de acord. Crezi că ea i-a cerut asta?

— Şi ce dacă i-ar fi cerut? Cu ce era el obligat să dea curs acestei cereri? El e aici, prins într-o lagună de circuite integrate din care nu mai există ieşire şi de unde viaţa nu se mai vede la fel. Viaţa era interesantă câtă vreme existau exact acele lucruri care, în lumea reală, ne deranjau cel mai mult: digestia, somnul, relaţiile dintre oameni, munca, sexul. Când te muţi pe modul ştii ce devii? Renunţi la toate acestea şi ajungi la un gen de existenţă foarte puţin motivant.

— Nu, nu e aşa. Pe mine mă bucură să-mi văd copilul crescând.

— Da, de acord. O să-l „vezi”. Asta va dura zece ani. Interesant, nu-i vorba. Şi după aceea, ce faci cu restul de eternitate care îţi mai rămâne?

— Raoul, serios, nu ştiu de ce eşti aşa de frustrat.

— Nu sunt frustrat, ci lucid. Nu ştii care e problema?

— Serios, chiar nu am idee.

— Am să-ţi spun: nemurirea asta nu arată deloc aşa cum credeam eu. Nu am niciun obiectiv, niciun ţel personal, nu există niciun premiu în acest joc în care nu se dau premii. Aşa ar trebui să gândim... Condiţia umană poate fi redusă la reprezentarea sistemului efort-premiu şi în momentul în care te-ai mutat în acest paradis de circuite cibernetice nu mai rămâne nimic din ceea ce era acel sistem

de recompense pe care viața reală ți le dădea. Ştii ceva? M-ar bucura să-mi demonstrezi că nu am dreptate.

— Nu ştiu. Nu cred că pot. Trebuie să mă mai gândesc.

— Nu uita, spuse Raoul, că e o diferență de câțiva ani între noi. *Aici,* pe modul. Cinci ani de viață reală diferență pe scala eternității. Peste cinci ani s-ar putea să vezi lucrurile la fel.

— Ciudat e altceva. Au trimis un psihiatru să dialogheze cu mine, să mă verifice dacă sunt în regulă. După prima discuție m-a găsit „insuficient stabilizat". Asta şi-a notat în sistem. Îți dai seama? Probabil am fost prea sarcastic şi pentru ei asta o fi fost semn că sunt, cu expresia lui, insuficient stabilizat. Dar stând de vorbă cu tine, descopăr că eu sunt cel care pare mai optimist, deşi fiecare dintre cuvintele tale rezonează în mine şi îți dau dreptate de fiecare dată. Atunci, ce ar zice psihiatrul acela despre tine? Cum ar crede el că se vede lumea de la tine? Şi de ce se vede aşa, când tu ai fost unul dintre cei mai profunzi oameni ai timpului nostru?

— Te rog, mă deranjează flateria stridentă.

— Nu, nu e aşa, chiar cred asta.

— Crezi ce vrei, dar nu vreau să mi-o spui. Dacă îmi mai menționezi o singură dată, Vincent, ce strălucitor a fost Raoul Glasser cel viu, îți închid conexiunea.

— Bine, îți respect opțiunea. Ceea ce voiam să spun e că treptele prin care ai trecut tu mi se par a fi simptomatice. Nu pentru tine, ci pentru întreaga condiție umană.

— O să descoperi şi tu asta pas cu pas. Vei aluneca spre cea mai adâncă disperare şi spre cel mai acid cinism. Nu ai nevoie să stai de vorbă cu mine ca să pricepi asta şi singur.

— Te cred.

— Nu e vorba de nimic stricat pe modulul meu *SAW*. Nu am nimic şi nu am fost depresiv, ca să fi adus cu mine

pe modul depresia. Nu sunt influențat de situația politică mondială, oricât de deprimantă ar fi ea, şi nu cred că vina e a mea. Asta e situația în cea mai bună dintre lumi, în lumea în care s-au găsit toate leacurile, în afară de cel pentru cancer, şi în care s-au rezolvat toate problemele ciberneticii, inclusiv copierea memoriei umane. Ăştia suntem.

— Aveam de gând să mă uit la un meci de baschet. Începe într-un sfert de oră.

— Uită-te.

— Nu, nu mai am chef.

— Serios, uită-te.

— Raoul, ai chef de glume?

*

În decursul nopții, Vinny a accesat una dintre emisiunile de dezbateri televizate de la televiziunea australiană. Discuția avea loc într-unul dintre studiourile din Melbourne. Invitatul părea să fie un fel de psihiatru, care semăna ciudat de mult cu medicul McMahon. Spunea în emisiune:

— Da, aceasta e concluzia studiului meu. Am analizat datele statistice şi mi se par relevante. Oricât de tentantă ar fi perspectiva nemuririi, aşa cum se vede ea din viața de acum, adevărul e că, discutând cu pacienții noştri transferați pe module *SAW*, am descoperit ceva neaşteptat. Că majoritatea spiritelor transformate manifestă anumite tipare pe care le găsim în viața reală numai la persoanele care au simptomele unor boli psihice. Probabil că principalul motiv pentru care se întâmplă asta e faptul că devin frustrați. Viața pe un modul *SAW* e frustrantă. Am descoperit asta statistic. În Australia, acest coeficient e mai

bun decât în Uniunea Europeană, doar 82% de suflete se declară frustrate. Şi, de aici, apar tot felul de manifestări pe care le întâlnim fie în cazul depresiei clinice, fie în cazul schizofreniei. E ca şi cum am descoperi experimental că spiritul uman nu e clădit ca să suporte imortalitatea; la o viaţă prea lungă, spiritul uman se dezechilibrează. Avem în vedere un dezechilibru profund, până la demenţă. Nu ne place să descoperim asta. Pentru o clipă am avut sentimentul că am rezolvat problema morţii, că nemurirea e la două degete distanţă de noi. Şi, doar după numai câţiva ani, avem datele statistice în faţa noastră. Aşa cum v-am spus, iată ce descoperim.

*

— Hei, bătrâne, ce mai faci? Am vrut să văd cum îţi merge conexiunea.

Era Carl, vechiul lui coleg de la laborator.

— Minunat, sunt în vacanţă. Totul merge conform planului.

Imaginea lui Carl nu e dintre cele mai bune.

— Ce faci, Carl, noi nu aveam în laborator camere de luat vederi de mare fidelitate?

— Fireşte că nu. Economisim, ştii cum e.

— Ce faci, la ce lucrezi acum?

— Mda... Mi-au cerut o sinteză asupra geometriei deformărilor izomonodromice.

— La ce le trebuie un asemenea raport?

— Habar nu am. Vor o sinteză a tot ce s-a lucrat în direcţia asta în ultimii zece ani. Ştii ceva despre asta?

— Nu am citit mai mult decât definiţia. Mă întreb ce aplicaţii ar putea avea.

Carl ridică din umeri, apoi se apleacă spre cameră, ca şi cum ar spune un secret:

— Călătorii interstelare. Ştii, basmele pe care Agenția Spațială le livrează publicului larg.

— Ca să vezi. O să-l trimită ei pe Jack, şeful tău, pe Lună, cu ajutorul unei rachete de mare propulsie.

Carl pufneşte în râs. Aveau ei glumele lor, acolo, în laborator.

— Să-mi povesteşti ce se mai întâmplă, spune Vinny.

— Sigur că îți mai povestesc. Dar mai bine spune-mi, tu nu mai ai chef să lucrezi ceva?

— În niciun caz.

— De ce? Am avea nevoie în laboratorul nostru de cineva atât de experimentat ca tine. Eu, cel puțin, aş avea nevoie de ajutor. Cred că tu te-ai pricepe cel mai bine la tema asta.

— Nu ar avea niciun sens. Nu mai cred în asta.

— În ce anume? În munca noastră din cadrul laboratorului, pentru programul de cercetare?

— Ştii în ce nu mai cred? În felul cum geometria varietăților semiriemanniene s-a ramificat în multe subdomenii, unele dintre ele foarte îndepărtate de altele, şi cum explozia de informație din ultimele trei decenii a transformat teoria într-un labirint prin care ai nevoie de ghizi ca să te descurci. Teoria e prea alexandrină ca să mai stârnească entuziasmul cuiva ca mine, fascinat mai degrabă de începuturile eroice ale câte unui domeniu decât de lacerările ultime ale teoriei.

Carl rămâne nemişcat. Apoi răspunde, dând din cap ca şi cum nu i-ar fi venit să creadă ce aude:

— Nu mi-ai spus niciodată asta.

— N-am avut timp să stăm de vorbă. Adu-ți aminte cum a fost ultimul an.

— Că veni vorba de adus aminte. Mai am zece minute şi trebuie să merg la seminar. Trebuie să plec. Nu că mi-ar face plăcere. Ştii cum e.

— Ai grijă de tine, spune Vinny.

Carl închise primul conexiunea.

*

— Pe fluxul agenţiilor de presă a sosit următoarea ştire. Papa Benedict al XVII-lea a spus liderilor universităţilor catolice, întruniţi săptămâna aceasta la Padova, că valorile libertăţilor academice sunt importante, dar că nimic nu justifică promovarea, de la catedră, a unor puncte de vedere care contravin credinţei catolice. Sfântul Părinte a spus că educatorii din cadrul universităţilor catolice ar trebui să discute toate acele subiecte controversate ale timpurilor noastre, dar ar trebui să pună pe prim-plan valorile Bisericii şi ale credinţei. Astfel, a spus el, „educatorii au profunda responsabilitate de a conduce tinerii către adevăr". E important ca, de fiecare dată, „să reafirmăm semnificativa valoare a libertăţii academice", dar acest principiu nu trebuie folosit pentru a prezenta în forurile academice poziţii care contravin învăţăturilor Bisericii. Astfel de învăţături contrazic nu doar credinţa, ci şi misiunea fundamentală a universităţilor catolice. Benedict a spus, între altele: „Se încearcă azi acreditarea ideii că viziunea catolică asupra lumii contravine raţiunii şi progresului tehnologic. Nimic mai fals. Rolul nostru e să explicăm Scripturile, învăţăturile Bisericii şi dogma credinţei, şi să arătăm că ele sunt compatibile cu provocările lumii contemporane. Profesorii şi administratorii nu trebuie să se ferească de dezbateri, ci trebuie să le abordeze cu luciditate şi competenţă, pentru că

Biserica nu are de ce se teme. Pe termen lung, am ferma încredere că viziunea catolică va prevala şi îşi va demonstra soliditatea. Dar asta nu înseamnă că trebuie să cedăm fie şi un singur pas în ceea ce unii profesori sau administratori consideră, în mod greşit, că ar fi exercitarea libertăţii academice de expresie. Universităţile şi colegiile catolice nu pot fi folosite pentru a se expune puncte de vedere care contravin viziunii catolice şi, în niciun caz, să devină tribune ale ateismului manifest. Divergenţele în viziune slăbesc identitatea catolică şi conduc spre confuzie morală, intelectuală şi spirituală." Prezentarea a avut loc în faţa a patru sute de preşedinţi, rectori şi decani a trei sute de universităţi catolice din întreaga lume şi a fost considerată de comentatori drept reprezentativă pentru poziţia actuală a Bisericii.

*

Vinny o cunoscuse cu vreo doi ani înainte să o întâlnească pe Elsa. Reţinuse numele ei după căsătorie: Young. Un nume destul de comun, dar îşi amintea suficiente detalii biografice pentru a-i reconstitui drumul. S-a măritat la doi ani după ce a terminat colegiul şi locuia acum la Seattle. A plecat acolo cu soţul ei, care lucrează pentru forţele navale. Are doi copii. Asta se putea lesne afla din statisticile oficiale, dacă ai răbdare şi verifici totul. Are doi băieţi, cel mai mare de aceeaşi vârstă cu Robert.

Vinny a găsit adresa şi a încercat să se conecteze la camerele de luat vederi ale casei. S-a întrebat ce voia să vadă. Era simplă curiozitate, nimic altceva. La asta se gândea în timp ce nu reuşea să se conecteze. Sistemul de

securitate al casei era perfect protejat, nu i-a reuşit conexiunea.

A încercat toate trucurile pe care şi le-a putut aminti, dar nimic nu i-a mers. Familia Young folosea un software de protecție care făcea computerul casei de neatins.

A reuşit un singur lucru: să se conecteze la una dintre camerele de luat vederi administrate de municipalitate şi care se aflau în parc. Era una dintre acele camere mediocre instalate acolo pentru a filma meciurile echipelor de copii care aveau loc sâmbăta şi duminica dimineața. A verificat două săptămâni la rând şi în cea de-a treia duminică a văzut-o. Purta un hanorac galben şi ieşise în parc cu băieții. Mai luase puțin în greutate, dar chipul ei rămăsese acelaşi. Deşi au trecut atâția ani, Vinny şi-o aminteşte foarte bine.

Îi ştie adresa, îi ştie numerele de telefon, poşta electronică. Ce să facă acum, să-i scrie? Ce i-ar putea spune? Salut, sunt eu, te sun din lumea de dincolo, aş vrea să ne împăcăm, îmi pare rău că te-am părăsit fără explicații acum şaptesprezece ani. Pentru liniştea mea lăuntrică, aş vrea să vorbim, să te privesc de aproape, de pe o cameră de luat vederi cu rezoluție cât mai fină, să văd dacă eşti la fel de frumoasă pe cât îmi amintesc.

Nu, nu va face asta.

O imagine din parc. Ea, într-un hanorac de toamnă. Şi copiii care o duc spre terenul de joacă.

Deodată îşi aranjează părul, care acum e tăiat mai scurt decât în vremurile pe care şi le amintea Vinny, şi gestul acesta i se pare familiar, foarte cunoscut, foarte apropiat.

Îşi amintea şi asta.

Închise legătura şi se gândi că nu ştie dacă se va mai conecta curând la aceste camere de luat vederi din Seattle. Ce ar mai fi de văzut aici?

*

Vinny a găsit uşor adresa: omul fusese în viaţa precedentă desenator, un specialist în grafică asistată pe calculator. Începuse devreme, fusese unul dintre acei copii minune cărora încă din adolescenţă li se organizează expoziţii şi vând lucrări. Cunoscătorii de artă îi cunosc istoria.

De la primul schimb de mesaje, Vinny l-a rugat să-l deseneze. Să deseneze? Dar mai desenează? Ce mai înseamnă oare să practici arta *aici*? Da, mai lucrează, i-a răspuns, dar fără chef. Pictura are sens atunci când în spatele ei există speranţă, gândire şi imaginaţie, perspectivă şi proiecţie, spunea. Pictura e raţiune filtrată prin sentiment, imagine torsionată de inteligenţă şi viziune. Ce mai rămâne din toate acestea când eşti separat de trup?

— Ei, nici chiar aşa, i-a răspuns Vinny.

Apoi l-a rugat: ar putea oare să îi facă o serie de desene, cu proiecţia chipului lui, în timp? I-a explicat aşa:

— Nu împlinisem încă patruzeci de ani atunci când am trecut pe modul *SAW*. Nu ştiu cum mi-ar fi arătat chipul la patruzeci de ani. Nici la cincizeci. Crezi că m-ai putea ajuta să-mi văd trăsăturile evoluând în timp?

Nimic mai simplu, i-a răspuns. Există programe de computer pentru asta. Vinny i-a transmis câteva fotografii vechi, pe baza cărora se putea studia portretul. Va dura câteva minute, până când va scrie codul şi va introduce datele. O scurtă aşteptare, apoi Vinny primi seria de imagini.

La patruzeci de ani, Vinny avea un chip aproape surâzător, plin de energie, încă în formă, arătând ultimele trăsături ale tinereţii. La cincizeci de ani, colţurile ochiurilor s-au ridat şi obrajii s-au lăsat într-o expresie de blazare.

Oare n-o fi vreo greşeală? Parcă şi culoarea tenului s-a schimbat, pielea pare arsă de soare, pigmentul mai pronunțat. La şaizeci de ani, chipul e trecut, ochii şi-au pierdut strălucirea, fruntea e acoperită de riduri, iar sub bărbie s-au strâns falduri de piele cafenie, cu un aspect neplăcut. Vinny priveşte. La şaptezeci de ani, părul s-a rărit şi e complet alb, lăsând să se vadă o piele cu pete roşietice. Nasul a devenit tot mai coroiat, iar bărbia s-a înălțat, voluntară. La optzeci de ani, trăsăturile chipului sunt greu de recunoscut, parcă e o cu totul altă persoană. Ochii poartă expresia unei obsesii, a unei obstinații indefinite, revanşarde. La nouăzeci de ani, chipul pare o caricatură a ceea ce Vinny ştia că i-au fost cândva trăsăturile. I se face şi jenă să privească. Apoi, poate pentru că artistul şi-a luat joaca în serios şi a scris codurile complete ale proiecției temporale, iată chipul prezumtiv al lui Vinny la vârsta de o sută de ani, o hârcă respectabilă, deşi slăbită, mai mult nas şi sprâncene, cu clavicula ieşind proeminent de sub o guşă lăsată. Chelia lasă să se vadă tâmplele conturate apăsat, cu vinişoare albăstrii ivindu-se de sub pielea străvezie. Şi asta nu e tot. La o sută zece ani, chipul a devenit straniu, artificial şi Vinny e gata să protesteze, trăsăturile fantaste dau un aer de făptură venită de pe altă planetă. La o sută douăzeci de ani, artistul pare a lucra cu ipoteza că Vinny a beneficiat de implanturi dentare, şi de aceea maxilarul lui, deşi înclinat mai mult pe partea dreaptă, nu a cedat spre interior, deşi buzele descărnate lasă să se întrevadă un rânjet care nu spune nimic. La o sută treizeci de ani, chipul a colapsat sub greutatea propriilor trăsături, cu riduri care coboară în găvanele ochilor, cu nasul strâmbat de o deviație excesivă, cu pomeții obrajilor ieşind prin piele, de parcă ar fi din alabastru.

— Ajunge! Gata! spuse Vinny.

Documentele cu imagini se închid.

— Mulțumesc, spuse Vinny. Mulțumesc. Trebuia să fac asta. Trebuia să văd. Dacă n-aş fi văzut, n-aş fi fost împăcat niciodată.

— Dacă vrei, pot să-ți trimit codurile proiecției, i-a răspuns artistul.

— Nu, răspunse Vinny. Atât cât am văzut e suficient. Nu vreau să păstrez imaginile. Şi aşa, pe modul, ştii cum e, nu uităm nimic niciodată.

*

Din nou conectarea la fluxul agențiilor de ştiri. O ştire transmisă acum câteva minute de televiziunea publică din Los Angeles, California:

— Astăzi, Agenția Națională *Spring After Winter* a anunțat cu tristețe că a avut loc prima sinucidere pe un modul *SAW*. E vorba despre autodistrugerea modulului unei femei, al cărui nume nu a fost dat publicității, şi care lucrase în viața reală mai bine de două decenii ca informatician. Aşadar, un specialist în cibernetică. Doctorul Dennis McMahon ne-a declarat următoarele:

— Fosta mea pacientă a încărcat în mod deliberat un virus pe care l-a pregătit singură pe modulul *SAW* până a reuşit să paralizeze ansamblul de circuite. În paralel, a izolat modulul ei *SAW* aşa încât serviciul de protecție, deşi a fost alertat imediat de apariția avariei, nu a putut interveni. A fost, fără îndoială, o sinucidere.

— Care credeți că este, domnule doctor, cauza acestei tragedii?

— Observațiile noastre precedente ne conduceau către un diagnostic: depresie post-transformare. Nu e o depresie obişnuită, dintre cele care sunt înlăturate odată cu trecerea

timpului, ci e expresia agravată a unei depresii care îşi are rădăcinile în viaţa reală. Pur şi simplu, fondul depresiv al pacientei a fost prezervat de transformare, iar dorinţa de autodistrugere a apărut după ce pacienta s-a transferat pe modul. E un lucru tragic, pe care nu am reuşit să îl tratăm la timp. În viaţa reală, poate am fi recomandat medicaţie. Dar când pacientul se află pe acel ansamblu de circuite imersate într-un câmp electromagnetic? Ce se poate face? Ştim foarte puţine despre această condiţie şi despre manifestarea ei la pacienţii noştri aflaţi pe modulele *SAW.*

— Aceasta este ştirea de la sediul Agenţiei, dăm legătura în studio.

— Da, mulţumim, am preluat legătura în studio. O altă ştire legată de administrarea modulelor *SAW*. În după-amiaza aceasta, a fost dat publicităţii un comunicat din partea Agenţiei Naţionale *Spring After Winter.* Un premiu impresionant a fost pus la dispoziţia cercetătorului sau echipei de cercetători din domeniul biologiei sau ciberneticii care va reuşi să pună la punct un sistem care să recupereze pe un modul *SAW* intelectul unui pacient aflat în moarte cerebrală. În prezent, această operaţiune nu este posibilă. Pentru transferul pe un modul *SAW,* pacientul trebuie să aibă o activitate normală a creierului, altfel fluxul necesar transferului nu poate fi calibrat. În viziunea Agenţiei, aceasta este cea mai importantă problemă medicală a momentului, ne-a declarat purtătorul lor de cuvânt.

*

E trei noaptea, şi Vinny se conectează încă o dată la camera de luat vederi din sufrageria lui. Sunt momente când televiziunea îl plictiseşte. Îi place să privească

încăperea pe întuneric. E o imagine care îi dă o senzație de liniște. Uneori, camera e învăluită de razele de lună. Alteori, rămâne numai raza gălbuie a iluminatului public. În fotoliul acela, din colț, Vinny a petrecut multe seri citind, în vremurile bune, pe când își imagina că își omoară timpul, fără să-și dea seama *atunci* că aceia sunt cei mai buni ani ai vieții. Că o seară în care ai o jumătate de oră de pace și solitudine și ești viu și gândești e o neprețuită comoară. A și uitat. Apoi, inevitabil, veni rândul întrebării: de ce am făcut asta? De ce am optat să mă transfer pe un modul *SAW*? La ce e bună o asemenea veghe continuă, o noapte fără de zi și o zi fără de sfârșit? De ce am ales asta? Doar pentru că era o opțiune disponibilă? Am ales opțiunea cea mai ușoară. Oare așa e? Am ales un lucru comod și întrucâtva facil, fără să mă gândesc la consecințe. Iar una dintre urmări e această veghe perpetuă, această incredibilă trezie permanentă, dublată de luciditatea pe care ți-o dau impecabilele conexiuni ale modulelor *SAW*. Și, vai, cât de bine sunt făcute! Cât de intensă este această luciditate. Inevitabil, înainte de a închide conexiunea, privirea i se oprește pe ceasul din bucătărie, ale cărui indicatoare sunt reflectate auriu în întuneric. Un reflex mai vechi, să se uite la ceas. Se aude încet ticăitul. Cândva, era important. Acum, nu.

4
Mark

A trecut mai bine de un an de când Vincent e pe modulul *SAW*. De acum, nu mai are nicio ezitare atunci când se conectează la servere, camere de luat vederi, microfoane sau senzori. Totul a devenit reflex, gest automat, rapid, rece, rațional.

Camera de luat vederi arată încăperea lui Robert. Imaginea e de o claritate sporită, Elsa a schimbat camera cu

una nouă, de mare fidelitate. Pe cea veche a pus-o în bibliotecă, acolo unde a sugerat Vinny. Lângă raftul lui de cărți. Lângă fanionul echipei Anaheim Angels. Conexiunea e ideală. Vinny vede mai bine *acum* decât vedea *înainte.* Culoarea albastru e mai intensă decât de obicei. Probabil e ceva de la senzori. În casă sunt cu totul şapte camere de luat vederi şi nouă surse de captare a sunetului, toate conectate la computerul casei. Elsa are codurile şi a creat un port de legătură pentru Vinny.

Acum, el se conectează la imaginile din camera lui Robert, unde s-au strâns cinci băieți, colegi de-ai lui de şcoală, plus unul dintre prietenii lui din vecini, Eric. Desfac cadourile, aşezați pe covor. Unul dintre ei i-a adus un joc electronic, pe care şi-l trec de la unul la celălalt. Robert poartă o cămaşă roşie, în carouri. Aniversarea vârstei de unsprezece ani. Vinny se gândeşte că Robert şi-o va aminti totdeauna.

Vincent se conectează acum la camera de luat vederi din sufragerie. Elsa şi-a strâns părul la spate, iar ochelarii cu rame subțiri, argintii, îi dau un aer de distincție. Zâmbeşte, şi nu e doar un zâmbet politicos, e amuzament şi relaxare. Tensiunea de acum un an şi ceva pare rămasă în urmă. Vorbeşte cu mama lui Eric. Vinny o priveşte mai bine. Încearcă să orienteze mai bine camera. Da, aşa e, tristețea care îi lăsase urme pe chip în ultimii ani pare să fi dispărut.

Într-un colț al camerei se vede Art, tatăl unuia dintre băieți. Vinny şi-l aminteşte bine. Pe vremuri, au jucat tenis de câteva ori pe unul dintre terenurile din vecinătate. Art vorbeşte cu Mark. E destul de mult zgomot în casă. În microfon se aud vocile copiilor. Vinny îndreaptă camera spre ei, spre colțul de lângă fereastră. Nu, nu e niciun microfon în apropiere. Despre ce vorbesc oare?

Îl cunoaşte pe Mark de aproape şapte ani. Un coleg drăguț, aşa i-a spus Elsa. Vinny şi-a amintit că Elsa îi

devenise confidentă în perioada în care Mark a trecut printr-un complicat proces de divorţ. Se pare că fosta lui soţie începuse să bea şi Mark a ales să o părăsească. Nu au copii. Oare ce face Mark la petrecerea lui Robert?

Vinny îşi spune: a venit pentru Elsa.

Nu, nu a venit aici ca să bea Bloody Mary, nici ca să converseze cu Art despre starea vremii, a venit pentru Elsa.

În celălalt colţ e Carl, fostul lui coleg de la laborator. Cu soţia lui. Stau de vorbă între ei. Carl poartă un tricou cu emblema laboratorului şi bea cafea fără zahăr. Un matematician la o petrecere din weekend. Vinny s-a simţit totdeauna bine în compania lui. Dacă s-ar fi aflat în încăpere, i-ar fi făcut plăcere să stea de vorbă cu Carl.

Se aude soneria. Elsa, mişcându-se mai graţios ca niciodată, o atinge delicat pe umăr pe mama lui Eric şi se îndreaptă spre intrare. Vinny se conectează din nou la camera de luat vederi de lângă bucătărie, de unde poate vedea ce se întâmplă. Elsa deschide uşa şi vede un adolescent blond, purtând boneta unei firme de livrări la domiciliu. Ia pachetul şi semnează de primire. Mulţumeşte, apoi închide uşa. Se întoarce spre camera lui Robert şi îl strigă. Îi spune:

— Un pachet de la tata.

Robert vine spre sufragerie pe coridorul dinspre camera lui şi zice:

— Chiar mă aşteptam!

Nu mai are răbdare. Deschide pachetul. Spune:

— Aha!

Carl zâmbeşte şi clatină din cap, Art îi spune ceva. Mark îşi face de lucru cu paharul.

Robert dă la o parte ambalajul. Se vede cutia unui avion radiocomandat. Vinny ştia că asta îşi dorea el cel mai mult. Şi atunci, Robert face ceva neaşteptat. Se îndreaptă

spre camera de luat vederi de pe raft şi o atinge cu mâna. Spune:

— Mulțumesc, tata! Te iubesc, acolo unde eşti tu!...

Vinny se reconectează la camera pe care Robert tocmai o mângâiase. De acolo priveşte încăperea. Un moment de tăcere. Toate conversațiile s-au întrerupt, ca şi cum sufrageria s-ar fi umplut de o densă prezență.

Elsa se scuză şi pleacă spre dormitor. Retrasă acolo, deschide camera de luat vederi de lângă pat. Vinny se conectează. Are ea oare o lacrimă în colțul ochilor? Elsa spune spre cameră:

— Ştiu că eşti aici şi că mă auzi. Ştiu că ți-ai potrivit livrarea exact la ora asta. Aşa cum te cunosc eu, eşti prezent aici în fiecare clipă. Nu te-ai schimbat şi îmi place când faci asta.

Vinny răspunde, de la microfonul computerului:

— Da, m-ai prins. Am plătit avionul cu banii din fondul de pensie.

Elsa pufneşte în râs. Vinny continuă:

— Serios, plănuiam ca la pensie să călătoresc în Amazonia.

Elsa dă din cap, ca şi cum ar fi vrut să spună nu, nu se poate, ce idee. Vinny continuă:

— Dar nu e nicio pierdere, am văzut şi Amazonia. M-am conectat la o cameră de luat vederi din mijlocul junglei, am văzut nişte imagini extraordinare. Nu am pierdut nimic. Aşa că pot să-mi permit ca tot fondul de pensii să-l cheltuiesc pe jucării.

Elsa îşi şterge obrazul cu mâna, cu grijă, să nu se strice machiajul, apoi se ridică de pe pat. Spune:

— Mă duc la oaspeți. Vorbim diseară.

— Sigur, răspunde Vinny.

*

În cursul serii, Robert e la computer. Întreabă:

— Cum e *acolo*, de fapt, tata?

Vinny răspunde:

— Deocamdată, bucură-te de aniversarea ta. Când lansezi avionul?

Robert are deja un plan. Spune:

— Mama mi-a promis că mâine mergem în parc.

— Iei şi camera de luat vederi, cea rotundă?

— Da, sigur.

— Mulțumesc!

— Tata, voiam să te întreb: de ce nu se poate să ți se monteze modulul pe un soi de robot cu care să poți umbla unde doreşti tu?

Vinny răspunde, cu o oarecare ezitare:

— Aşa e legea. Au votat o lege de acest fel pe vremea când tu erai mic, prea mic ca să mergi la grădiniță. Pe vremea aceea, Senatul a considerat că ar fi mai bine ca modulele să fie protejate în facilități avute în grijă de guvern.

— E o prostie, spune Robert.

— Ştiu, dar gândeşte-te şi tu. La câte miliarde de oameni sunt pe pământ, asta ar mai lipsi, să ai şi roboți plimbându-se de colo-colo cu modulele unora care au avut probleme medicale incurabile.

Atunci Robert spune:

— Tata, când mă voi face mare, te voi extrage din baza de date, te voi fura şi te voi pune pe un procesor independent, ca să poți să călătoreşti liber. Şi vom pleca în lume. Noi doi.

Vinny nu mai răspunde nimic.

Apoi, Robert începe să vorbească din nou despre avion şi despre lansarea de mâine.

*

Vincent se întoarce pe ecranul principal. Vede din nou fundalul albastru, mat, care se află undeva la baza sistemului de pe modulul *SAW*. Se simte ca şi cum ar privi în gol. Nu există somn, nu există pauză. Îşi aminteşte continuu toate lucrurile pe care şi le amintea în viaţa reală, laolaltă cu toate episoadele pe care le-a trăit după aceea. Priveşte ecranul din faţa lui şi îşi aminteşte.

*

Deodată, cineva solicită legătura. Conexiune cerută pentru Vincent Carsley, de la Matt Chilvers. Vinny acceptă şi senzorii care activează simulatorul de voce trec pe *on.* Vinny vede codul transmisiei şi observă că adresa de la care se solicită conexiunea e un modul *SAW*. A învăţat să citească astfel de semne. Ştie când apelurile vin din partea cuiva din lumea reală sau din partea cuiva de *dincolo.* Dar Matt îi fusese coleg de liceu, ce s-a întâmplat oare?

— Matt, ce e cu tine? Eşti pe un modul *SAW*. Când ai ajuns aici?

O uşoară ezitare, ca o întârziere, ca o căutare de butoane.

— Bine te-am găsit. Recent, foarte recent.

Cu întârzierea caracteristică celor care abia acum se familiarizează cu butoanele, Matt continuă:

— De săptămâna trecută.

— Ce s-a întâmplat? Cum a fost?

— Cancer la colon. Mai multe intervenţii chirurgicale. Am avut un an oribil.

— Matt, cine ar fi crezut că din generația noastră noi vom fi primii care vom ajunge *aici*?

Un alt moment de tăcere. Vinny reintră primul în conexiune:

— Ştiu ce faci, cauți butoanele. Şi pentru mine a fost la fel de greu la început. Prima săptămână în paradis e mai grea, apoi te obişnuieşti.

Matt răspunde:

— Da, parcă nu reuşesc să reţin ce am de făcut.

— Trece, după câteva săptămâni o să te simți ca acasă.

— Chiar aşa. Cât de greu crezi că poate fi?

— Mai bine spune-mi altceva, Matt. Cum îți petreci timpul aici, în eternitate?

— Mă uit la televizor. Parcă e un vis, 24 de ore din 7 zile, continuu, toate canalele, la toate orele. Realitatea înseamnă televiziune.

— Eşti audiența perfectă. La ce te uiți? Baseball?

— Mă uit şi la baseball, dar nu mai e ca în liceu. Nu mă mai fascinează, Vinny, nu ştiu de ce. Acum mă uit la politică.

— Te interesează ce discută ăştia?

— Da, sunt câteva probleme serioase a căror soartă se va decide în perioada asta.

— Zi-mi şi mie, dar rezumatul, te rog. Şi eu urmăream ştirile cândva, dar acum o fac din ce în ce mai rar.

— Uite... În perioada asta se discută despre limitarea drepturilor de pescuit în Oceania şi nu au căzut de acord cu stabilirea plafoanelor pentru națiunile riverane. Asta e o chestiune importantă.

Vinny întreabă, cu toată sinceritatea:

— De ce e importantă?

— Pentru că la ritmul actual de poluare, combinat cu ritmul actual de exploatare a oceanului, mai avem vreo două decenii şi exterminăm fauna marină din Pacific.

— Şi de ce e importantă pentru tine problema asta? Tu eşti în siguranţă pe un modul inexpugnabil.

— Vinny, asta nu e o glumă bună. Fireşte că mă interesează.

— Dar eu nu glumesc. Chiar gândesc aşa. Noi suntem *aici,* ce ar mai fi de spus?

— Să nu-ţi pese de natură, de coabitarea ecologică în lumea de sub soare?

— Matt, te rog, să fim realişti. Cui îi mai pasă de asemenea lucruri când avem la îndemâna noastră nemurirea?

— Fireşte, ceea ce spui tu e cât se poate de entuziasmant, dar nu putem uita că noi, ca oameni, avem nişte obligaţii fundamentale.

— Nu ţi-ai revenit încă, scrie Vinny.

— Ce vrei să spui?

— Tu te auzi cum vorbeşti? „Noi, ca oameni." Oamenii nu stau pe nişte circuite integrate. Oamenii se scarpină când îi mănâncă şi transpiră când aleargă. Mai faci tu asta? Să admitem adevărul: nu te vei mai scărpina niciodată. Şi te mai interesează problemele de politică ecologică.

Un moment de linişte. Matt pare descumpănit. Apoi, ca şi cum s-ar fi aflat la începutul unei conversaţii, îl întreabă pe Vinny:

— Totul e în regulă la tine? Adică, vreau să spun, cu modulul tău?

— Da, totul e în regulă cu modulul meu. Ştiu la ce te gândeşti, pentru că şi eu am avut acelaşi gând atunci când am ajuns *aici.* Despre prietenii care vedeau lucrurile cu această claritate. M-am întrebat dacă e ceva în neregulă cu ei. Dacă ceva s-a stricat din punct de vedere tehnic... Nu aş dori să fiu nepoliticos. Nu sunt deloc blazat. Doar că am început să văd lucrurile altfel.

— De când eşti *aici*?

— Un an... O să vezi şi tu la ce concluzii ajungi după un an de zile... Atunci când am optat pentru transformare eram plin de speranță. Căutam o ieşire din impasul dat de boală... Ştii cum e... O maladie similară celei prin care ai trecut tu... Nici nu mai vreau să-mi aduc aminte... Şi gândul că voi putea să-mi văd copilul în perioada când creşte, să fiu alături de el, de *aici...* gândul acesta mi-a dat speranță. Mi-am zis, ce noroc cu modulele astea! În alte vremuri, s-ar fi terminat! Dar acum, iată, există o ieşire. Apoi ajungi *aici* şi descoperi că nu-ți mai pasă chiar de toate lucrurile de care ți-a păsat cândva. Motivația nu mai e aceeaşi. Nu-ți mai arde să fii activ, şi găseşti inexplicabilă orice formă de agitație, dacă nu cumva orice formă de acțiune. E ciudat, e foarte diferit. Poate şi pentru că percepi timpul altfel. Poate şi pentru claritatea asta pe care mintea ta o capătă.

— Ba să ştii că eu nu simt asta. Abia aştept să am timp pentru toate lucrurile de care nu am avut timp *înainte.*

— Nu ți-a trecut încă. Nu i-ai dat drumul încă. Ei vorbesc de stabilizare. Există o stabilizare pe termen scurt, fireşte. Dar nimeni nu a studiat şi nici nu a anticipat ce înseamnă stabilizarea aceasta pe termen lung, adică ce se întâmplă cu evoluția ființei umane atunci când timpul avut la dispoziție e virtual nesfârşit. Nu descrie nimeni ce se întâmplă cu stabilizarea la scala eternității. Nimeni nu s-a gândit cu adevărat ce-ar face dacă ar avea la dispoziție o eternitate în paradis. Cred că mintea umană operează numai la scala restrânsă a unui interval de timp bine definit.

— Cum poți să gândeşti aşa? Tu nu te mai bucuri de salvarea de care avem parte?

— Ai să vezi că vei trece şi tu prin toate stadiile acestea. Vei gândi toate aceste lucruri, fiecare pas al raționamentului, totul de la cap, fiecare idee. Mai bine povesteşte-mi mai departe despre lucrurile care te

pasionează şi la care te uiți la televizor. Asta ne-ar ajuta pe amândoi, nu crezi?

Matt răspunde, cu un ritm mai lent al comunicării decât cel care sosea spre el de la Vinny:

— Da, despre asta vorbeam... Uite... E vorba despre faptul că o parte din calota glaciară a Antarcticii s-a topit... Şi acum, unsprezece națiuni negociază drepturile de exploatare industrială a Antarcticii, în timp ce organizațiile ecologiste protestează. Şi se pare că Antarctica ascunde cele mai mari rezerve de cărbune, a căror origine probabilă sunt pădurile din carbonifer... Antarctica are uriaşe resurse şi acum se pune problema ale cui sunt. Douăzeci şi şase de națiuni au capacitatea de a exploata resursele de acolo, dar numai unsprezece au revendicat teritorii înainte de 2021.

— Matt, dragă, iartă-mă, uite încă o problemă de care nu-mi mai pasă. Teoria mea e simplă: suntem morți. Asta e tot. Această punere a problemei anulează şi conceptul de națiune şi pe cel de teritoriu şi pe cel de cărbune.

— Vinny, zău dacă te înțeleg. De ce m-ai mai pus să îți povestesc despre asta dacă imediat ce auzi conținutul informației de presă îmi spui că nu te interesează?

— Dă-ți un an distanță şi mă vei înțelege.

— Dar avem aşa de mult timp! Noi doi nu am mai apucat să vorbim din vremea colegiului, nu-i aşa? A trecut amar de vreme. Şi acum avem timp, asta mi se pare extrem de important, avem vreme să vorbim, să întoarcem problemele pe toate părțile. Spune-mi ce te-ar interesa, şi să ne bucurăm de discuția asta, de cea de-a doua şansă pe care o avem.

— Partea proastă e că nu putem face nicio diferență. Nu avem drept de vot, pentru că suntem oficial decedați, şi nu putem influența realitatea cu nimic. Să presupunem că eu sunt pentru exploatarea nelimitată a resurselor marine ale Pacificului, mergând până la stingerea totală a faunei şi

florei, şi că recunosc dreptul Norvegiei de a exploata integral Antarctica, în timp ce refuz să recunosc acelaşi drept Australiei şi Indiei. Foarte bine, şi cui îi pasă ce crede un laptop? Tu nu îți dai seama de asta? Nu te-ai obişnuit încă?

Din nou un moment de tăcere. Apoi Matt spune:

— Ai dreptate. Poate e prea devreme. Adică, pentru mine.

— O să vezi. Te vei gândi.

— Am venit de prea puțin timp pe un modul *SAW* ca să pot purta o discuție bine argumentată. O să mai discutăm despre asta...

— Sigur, Matt. Nici eu şi nici tu nu plecăm nicăieri... Ştii ceva? Singurul lucru care nu m-a plictisit absolut deloc e să privesc imagini ale naturii, jungla amazoniană, Islanda, Groenlanda, nordul Canadei, zone izolate, cât mai puțin atinse de om. Au rămas aşa de puține... Dacă vrei, pot să-ți dau câteva adrese de camere de luat vederi care transmit de acolo.

Prompterul clipeşte de câteva ori, apoi Matt răspunse:

— Da, ar fi interesant... Te rog, trimite-mi adresele...

*

Vinny se conectează la camera de luat vederi de pe telefonul mobil al Elsei. Elsa nu-şi va da seama niciodată că el poate să se conecteze. Nu vede nimic, pentru că telefonul se află în husă, iar husa se află în poşetă. În schimb, Vinny poate auzi tot. Probabil că sunt pe bancă, în parc. Ghiceşte locul. Probabil Robert se joacă câțiva paşi mai încolo. Cu cine e Elsa? Cu cine vorbeşte? Pare a fi Mark. Nu e clar. O voce masculină.

— Nu am avut timp să mă simt singură. A trecut mai bine de un an, dar nu am avut timp. Am avut mult de muncă. Ştii foarte bine.

Ce fel de discuție poartă Elsa? Cu cine vorbeşte aşa?

Trebuie să fie cu cineva care îi cunoaşte munca. Dar de ce vorbeşte despre lucruri atât de personale?

— Ar trebui să ai mai mult timp pentru tine, spune vocea bărbatului.

— Ştiu, răspunde ea.

Apoi, ca şi cum ar fi vorbit cu cineva de la distanță:

— Robert, nu acolo! Bara aceea e udă! Au udat iarba în partea aceea şi bara e udă!

Vocea aceea, de aproape, îi spune Elsei:

— Tot timpul tău e dedicat familiei. Dar eşti încă tânără. Sunt atâtea lucruri care îți plac, pe care le-ai putea face.

Ea nu răspunde. El continuă:

— Ştiu că te gândeşti încă la Vinny. Ştiu cât de mult e el încă prezent în viața voastră, a ta şi a lui Robert. A fost un om minunat.

— Da, a fost, răspunde ea.

Trebuie că e Mark. Vocea lui e distorsionată de recepția aceasta, dar stilul lui e inconfundabil. Laudele lui alunecoase, felul lui voalat de a se apropia de ceea ce urmăreşte. Nu poate fi nimeni altcineva decât Mark, pentru că Elsa nu ar purta această discuție cu altcineva.

Deodată, Elsa spune:

— Vinny nu va pleca de lângă noi niciodată.

Mark aşteptă o secundă, apoi îi răspunde:

— Dar nu trebuie să plece, în niciun caz! El a fost aşa de important pentru tine... Vincent rămâne ceea ce a fost.

Legătura se întrerupe, probabil că bateria telefonului s-a descărcat. Vinny revine în albastrul tangibil al desktopului.

*

— Hei, Raoul, văd că ai conexiunea închisă. M-am gândit să-ți las un mesaj mai lung. Ştiu că eşti iar cuprins de tristețe şi acum ştiu de unde vine. Îmi aduc aminte de o scenă de acum cinci ani. M-am dus odată cu Robert, băiatul meu, care pe vremea aceea nu mergea încă la şcoală, la o librărie din centrul Los Angelesului. Mi-am luat o cafea şi ne-am aşezat lângă rafturile cu cărți pentru copii. Făceam asta de multe ori, mergeam acolo şi stăteam ore în şir. Uneori răsfoiam reviste, omoram timpul de parcă aş fi avut nemăsurată vreme în față. Ce ştiam eu pe atunci ce avea să urmeze... Eram obosit, veneam de la laborator şi aveam nevoie de timpi morți, timpi în care mă odihneam. Asta era pe vremea în care lucram pentru laborator nişte sinteze de geometrie semiriemanniană... Şi într-una dintre acele după-amieze, în cea despre care aş vrea să-ți povestesc, am auzit la un moment dat un sunet de chitară. M-am îndreptat către secțiunea librăriei de unde auzisem muzica şi am văzut un interpret cu o chitară. Un tip trecut de patruzeci de ani, cu părul încărunțit înainte de vreme, cu o cămaşă cadrilată care atârna peste nişte blugi uzați. Mă rog, nu era chiar o ținută de scenă. Partea tristă e că nu asista nimeni la prezentarea lui de disc. Erau destui oameni în librărie, dar nimănui nu-i păsa de el. Robert m-a întrebat ce face omul acela şi i-am explicat. I-am spus că acesta e un artist fără audiență. Şi, atunci, el m-a întrebat ceva senzațional. M-a întrebat de ce mai cântă dacă nu are audiență. Nu am ştiut ce să-i răspund. Pentru că e clar, omul acela era interesat de muzică, era îndrăgostit de muzică, poate că trăia pentru asta, îi vedeai ochii, îl vedeai după cum ține

chitara, dar nu avea acea scânteie în plus care poate înfrânge reținerea şi trece dincolo de indiferența celor care ascultă. Era clar că încerca de multă vreme să scoată ceva pe piață şi, să fiu sincer, suna destul de bine, dar parcă avea un aer demodat, era cam ca noul val de folk de pe la 2020... Un produs artistic de nivel mediu. Pentru bătrâni ca noi, suna numai bine. Dar nu era de ajuns, nu avea nimic care să te intrige. Nu i-am cumpărat discul, pentru că n-aş cumpăra o carte sau un disc doar motivat de milă. M-am întors cu Robert la secțiunea de cărți pentru copii şi asta a fost tot.

Asta voiam să-ți spun azi. Am să revin. Sau atenționează-mă tu, când ai chef să-ți redeschizi conexiunea.

*

Vinny nu se poate conecta acasă la Mark. Ar vrea să-i vadă camera de zi, acolo unde priveşte la televizor. Locuința unui bărbat care trăieşte singur. Vinny îşi dă seama că nu ştie nimic despre Mark şi că l-a văzut, de fapt, de foarte puține ori. Nu şi-a făcut încă o impresie. Ar vrea să ştie mai multe despre el. Ce gusturi are, ce filme preferă, ce muzică ascultă.

Sau poate că nimic din toate aceste lucruri nu e important. Ar vrea oare Vinny să fie prieten cu Mark? Să ştie mai multe despre el? În niciun caz, îşi spune... Şi atunci, ce înseamnă curiozitatea aceasta?

*

A doua zi, imediat după ora prânzului, Vinny se conectează la sistemul de camere de luat vederi de la firma Elsei. Priveşte întreaga încăpere din colţul de sus al camerei. Elsa e la treizeci de paşi distanţă, lucrând la computer, cu două dosare deschise în faţă. Poartă una dintre fustele ei bleumarin, o bluză albă şi colierul cu imitaţii de perle. Mult mai aproape de camera de luat vederi de unde Vinny priveşte, se află Mark. Din unghiul acela, Vinny îl vede foarte bine. Îi recunoaşte profilul drept, trăsăturile suple. Ochii negri par a fi ai unui bărbat cu personalitate. Vinny îl vede ducând mâinile la frunte, ca şi cum s-ar gândi la ceva. Nu se poate concentra. Are de lucru, dar lui Mark gândurile nu i se adună. Deodată, Vinny îşi dă seama că Mark e un om împovărat cu tot felul de probleme personale, despre care el nu ştie nimic. Între ei doi este o mare diferenţă de nivel al concentrării: Mark e absent, are de terminat proiecte la birou şi mintea îi fuge la alte probleme, iar el, Vinny, are o stare ideală de funcţionare creierului, dublată de o perfectă capacitate de a opera.

Cei în viaţă au mintea mult mai împărţită decât cei aflaţi în paradis, se gândeşte Vinny.

Brusc, Mark se ridică de la masa de lucru, iese din cubiculul unde lucra şi se îndreaptă către automatul de cafea de pe hol. Trece pe lângă biroul Elsei fără a spune nimic. Elsa ridică privirea.

Vinny închide legătura.

*

Pe unul dintre canalele de ştiri care emit de la New York, un comentator în tricou şi jachetă sport vorbeşte liber,

ținând microfonul în mâna stângă, trădând o oarecare emoție:

— În seara aceasta a avut loc una dintre partidele de box care contau pentru precalificările competiției WBC. În cea de-a treia repriză a meciului dintre Ricky Gonzalez şi Juan Garcia Prado, una dintre lovituri l-a surprins pe Juan. Lovitura a fost extrem de puternică, un upercut venind dintr-un unghi oblic, care avea să pună o presiune uriaşă pe muşchii gâtului şi pe partea superioară a coloanei vertebrale.

Când spune asta, comentatorul arată direcția loviturii. Pentru o clipă, uită că are microfonul în mână şi face un gest de marionetă. Apoi continuă, spre cameră:

— Boxerul s-a prăvălit la podea şi arbitrul a început să numere. Dar Juan era inert şi nici vorbă să mai continue partida. În colțul neutru, Ricky a început să sară şi să se bucure. Imediat ce lupta a fost declarată închisă, medicul a venit în ring. După numai câteva clipe, medicul a făcut semne disperate către echipa de intervenție medicală. A fost un gest pe care nu l-am mai văzut în arenele sportive: a ridicat brațul drept deasupra capului şi, cu palma deschisă, a schițat o lovitură în creştetul capului. Ca şi cum cineva ar fi descris scalparea unei victime. Majoritatea celor de față au înțeles şi publicul a început să huiduie. Medicul a solicitat resuscitarea minimală a lui Juan Garcia Prado şi pregătirea lui pentru transformare, considerând că lovitura pe care a primit-o este letală. Din nefericire a avut dreptate, evaluarea lui medicală a fost corectă. Spectacolul play off-urilor s-a transformat într-o imagine a ororii, cu o audiență estimată la peste o sută şaizeci de milioane de spectatori. Echipa de intervenție nu a reuşit resuscitarea minimală, atât cât să permită o intervenție chirurgicală rapidă. Juan Garcia Prado a fost declarat decedat la şase minute după ce a fost numărat knocked out. Accidentul a devenit o tragedie

transmisă în direct. Cauza decesului va fi stabilită de echipa de medici legişti după efectuarea autopsiei, dar există suficiente elemente pentru a considera că acel scurt moment de neatenție care a permis recepționarea acelui foarte puternic upercut a fost cauza decesului. Din câte am înțeles eu, e foarte probabil să fie vorba de o fractură în zona cervicală. Gravitatea accidentării a făcut inutilă intervenția medicilor precum şi a echipei paramedicale a cărei sarcină era să pregătească potențialul pacient pentru transformarea pe un modul *SAW*. Reprezentanții WBC ne-au asigurat că toți boxerii lor semnează, înainte de a urca în ring, acordul de transfer pe module *SAW,* în caz de urgență medicală. Este una dintre condițiile de protecție incluse în contractul profesionist. Cu toate acestea, în această seară a fost prima oară când clauza ar fi putut să se aplice şi Juan ar fi putut ajunge din ring direct pe un modul *SAW.* Din nefericire, însă, el n-a mai putut fi salvat.

Spune toate acestea şi lasă microfonul în jos. Abia mai respiră. Ca şi cum ar fi alergat ca să spună povestea. Ca şi cum nu ar fi repetat înainte ce are de spus. Pe chipul lui se vede expresia şocului.

Pe fundal, se zăreşte strada, taxiurile trecând în goană, luminile unui bulevard la orele serii. Imaginea camerei nu e încadrată drept, de parcă operatorul ar fi montat-o în pripă.

*

În lumea reală, e aproape de miezul nopții. Vinny trece de la o conexiune la alta. În cele din urmă, accesează camera de luat vederi din sufrageria apartamentului. E întuneric şi îşi aminteşte întunericul acesta, cel de acasă: obişnuia să se aşeze seara în fotoliul din colțul încăperii şi

să bea un pahar de vin roşu. Îşi aminteşte de lumina trecută prin transperantele de la fereastra dinspre sud, aruncând un desen oblic pe peretele de deasupra canapelei.

Conectarea în seara aceasta a fost dificilă. Ca şi cum Elsa ar fi închis conexiunea din interior şi ar fi fost nevoie de efort ca să o redeschidă. Probabil Elsa a uitat. Sau Robert a încurcat ceva, din greşeală, apăsând butoanele. Vinny îi va trimite un mesaj Elsei mâine-dimineaţă.

Cu răbdare, Vinny se conectează la camera de luat vederi din dormitorul lui Robert. Uşa e închisă şi, ca de obicei, Robert doarme adânc. Nu l-ai putea trezi. Acum doarme pe burtă, pe jumătate dezvelit. Vinny vede părul deranjat şi crede că ghiceşte urme de transpiraţie. Dacă ar fi acolo, l-ar şterge pe frunte cu prosopul. Obişnuia să facă asta.

De acolo, Vinny încearcă să se conecteze la camera de luat vederi din dormitor, dar nu reuşeşte. Alt port închis. Ce se întâmplă oare cu reţeaua? Să fie greşită adresa? Se întoarce în computerul central şi îşi verifică parola pe un document oarecare. Fireşte că merge, îl poate accesa. De parcă cineva ar fi blocat trecerea spre camera de luat vederi din dormitor, după ce închisese şi accesul spre computerul central. Cel mai simplu ar fi să închidă programul video pentru toate camerele şi să reseteze întregul sistem de imagine. Ar dura mai puţin de un minut. Ceea ce şi face. Apoi transcrie din nou parola şi aşteaptă portul de acces către camera de luat vederi care îl interesează. Acum merge fără niciun fel de probleme.

Deşi e întuneric în cameră, Vinny vede că Elsa nu e singură. Elsa nu este singură.

Dă comanda *zoom* şi încearcă să privească mai bine. Fireşte. Nu e nicio greşeală. Se vede foarte clar.

Asta trebuie că era. Poate că ea a închis camera şi nu se aştepta ca sistemul să fie repornit. În semiîntuneric,

Vinny crede că îl recunoaşte pe Mark. Mâinile lui caută mâinile Elsei, care se apleacă asupra lui. Nu există niciun microfon în încăpere şi Vinny nu poate auzi nimic. Dar nu are nevoie. Nu vrea să vadă nimic. Se mai uită o dată, apoi închide camera.

Se gândeşte că Robert doarme în încăperea de alături. Dacă i-ar surprinde, ce i-ar explica oare Elsa? Şi ce o să facă Mark? Va petrece toată noaptea acolo, sau se va face nevăzut în zori? Vinny închide conexiunea. Şterge urmele. Nu vrea să arate că a fost aici.

*

Mark nu aştepta niciun apel, cel puțin nu la ora aceea, când avea în față nişte dosare importante. Vinny a fost sigur că la ora când a solicitat legătura, Mark se află la serviciu, la două birouri distanță de Elsa, în acea încăpere uriaşă, împărțită în cubicule. Vinny s-a identificat de la transmiterea apelului. Atunci când solicitările de conectare veneau din sistemul *SAW*, imaginea unei fotografii din vremurile plăcute ale existenței incarnate apărea pe ecranul computerului, în timp ce mesajul reproducea timbrul vocii persoanei de pe modul care doreşte să vorbească persoanei aflate încă în viață. Ca o conversație telefonică. Trucuri digitale.

Mark răspunde pe tonul lui oficial, ca şi cum ar fi răspuns un client. Ton plăcut şi formal, politicos, dar distant.

— Ştii ce voiam să-ți spun, Mark? Mulțumesc că eşti aşa de drăguț cu familia mea.

Vinny îi urmăreşte reacţia. Un fel de descumpănire, dublată de stupefacţie. Lasă să treacă un moment de tăcere, pentru că Mark nu are nicio reacţie, apoi continuă:

— Vreau să spun, faptul că ai venit la aniversarea lui Robert... A fost un gest care m-a emoţionat.

Mark dă din cap şi zâmbeşte, s-a relaxat, acum e în regulă, crede că ştie despre ce e vorba. De unde să ştie el că nu există niciun fel de emoţie pe modulele *SAW*, că sentimentele evoluează spre pietrificare? Asta e slăbiciunea oamenilor aflaţi încă în viaţă, cred în emoţii şi îşi imaginează că ele vor dăinui pentru totdeauna. Aiureli de fiinţă vie. Mark răspunde:

— Da, sigur, cu plăcere...

Vinny continuă, ştiind că vocea lui se aude doar în cască şi că aceasta e o conversaţie privată:

— Îmi pare rău că nu am avut ocazia să ne cunoaştem mai bine *înainte...* Mi-ar fi făcut plăcere să ieşim împreună undeva, la un joc de bowling, la o bere, ştii, ca băieţii...

Mark zâmbeşte într-un fel care lui Vinny i se păru artificial. Răspunde:

— Şi eu am auzit lucruri extraordinare despre tine.

— De unde ai auzit?

Vinny sesizează un scurt moment de stânjeneală. Alege să spună câte ceva, dar cu măsură:

— De la Elsa. Îmi povesteşte multe despre tine.

— Aveţi timp, voi, acolo, la serviciu?

Vinny are răbdare. Vocea lui pronunţă cuvintele rar, cu o dicţie perfectă, imperturbabilă. Interogaţiile sunt corect dozate, tonul e calm şi relaxat. Lui Mark îi tremură vocea atunci când răspunde:

— Nu, nu avem aşa de mult timp... Aici e mult de lucru...

Un sentiment de saturație. Vinny nu mai vrea să continue conversația. Ce era de văzut a văzut, şi acum i se face silă de minciună.

— Bine, Mark, la revedere. Ne mai auzim în curând.

Nici el nu ştia de ce i-a spus asta. A fost la fel ca atunci când a avut nevoie să-şi vadă evoluția chipului la diferite vârste. A vrut să vadă totul, să meargă până la cel din urmă detaliu.

*

ai vrea să închizi ochii, dar nu ai unde, pretutindeni acest desktop infinit

ai vrea să dormi ca să uiți, dar nu mai există somn

nu mai există nici uitare, îți vei aminti pentru totdeauna

nu e gelozie, pentru că gelozia e altceva

gelozia e o măsură a absenței posesiunii, teama că altcineva are ceea ce ar trebui să-ți aparțină

cum să existe gelozie atunci când nu mai ai nimic

nu mai poți avea niciodată nimic

nu eşti ridicol, precum un soț încornorat din lumea reală, pentru că nu mai eşti, iar acesta nu e un triunghi conjugal, pentru că nu mai eşti acolo ca să reprezinți cea de-a treia persoană

în schimb ai fost acolo şi ai văzut

asta doare, dar doare de dincolo de timp, deci nu mai e durere

nu e dramatic, pentru că nu poate fi nimic dramatic atâta vreme cât nu mai exişti dincolo de desktopul acesta albastru nesfârşit nemuritor impecabil

furia ta e mărginită de nişte hotare care nu au fost concepute pentru a-ți păstra echilibrul în fața unei astfel de situații

cu tot efortul de a părea calm

cu tot rolul pe care înveți să îl joci de dincolo de desktopul albastru

şi te ascunzi tot mai bine

cine ți-ar putea citi ochii acum?

*

Doctorul McMahon arată mai relaxat decât la ultima întâlnire. Aşa i se pare lui Vinny. I-a spus-o, iar medicul i-a explicat:

— Am renunțat la colaborarea cu televiziunea. Eram prea ocupat. Asta înseamnă în medie şase ore mai puțin de muncă în fiecare săptămână. Am calculat. Pentru un om aşa de ocupat ca mine, chiar că o să conteze.

— O să te odihneşti când o să vii pe modul, a zis Vinny.

— Detectez oare o urmă de zâmbet în remarca aceasta? făcu doctorul. Am noroc că am pacienți cu simțul umorului, asta îmi uşurează misiunea.

— La cât ne cunoaştem noi, doctore, a venit momentul să glumim, nu crezi? Chiar dacă lipseşte ingredientul principal, zâmbetul.

Cu un aer oficial, McMahon spuse:

— M-am uitat pe dosarul tău, pe transcrierea filelor log ale activității tale. Mi se pare că eşti mai activ, că ai descoperit noi şi substanțiale motivații. Asta cred că e de bine.

— Ce pot să-ți spună oare înregistrările log despre lucrurile la care mă gândesc eu?

— Îmi spun destule, pentru ca noi considerăm că cel mai mare pericol este depresia post-transformare. Să ştii că la ora asta se scrie o monografie despre asta, e un grup de cercetători la UCLA care studiază depresia post-transformare, o temă foarte interesantă, nu-i aşa? Au publicat câteva rezultate parțiale şi s-a stabilit că imobilitatea filelor log e un semn cert al depresiei.

— Dacă morții se mişcă, înseamnă că nu sunt deprimați. Dacă nu se mişcă, înseamnă că sunt covârşiți de tristețe. Nu ai nevoie de o monografie ca să explici asta.

— Nu, nu e o glumă. Pune problema cum vrei, eu mă uit la filele tale şi văd că te-ai conectat des la camerele de luat vederi. Ce ai făcut? Ai interacționat cu familia?

— O, da! A fost aniversarea fiului meu. A avut o petrecere, i-am trimis un cadou, chestiuni de familie. Nu te-ar interesa.

— Ba mă interesează, şi chiar mă bucură ceea ce-mi spui... Astea sunt semne de normalitate, că faci pe modulul *SAW* acele lucruri pe care le-ai fi făcut în lumea reală.

— Nu chiar toate, doctore, nu chiar toate...

— Semnele acestea sunt mai bune decât cele de data trecută. Acum o lună am remarcat o perioadă de stagnare, de imobilitate a conexiunilor. Spune-mi, ai apucat să faci câte ceva dintre lucrurile care ți-au plăcut? Ai văzut filme, ai călătorit?

— Ştii ce aş vrea, doctore? Mi-aş dori foarte mult să avem o camera cu conexiune la Machu Pichu. Mi-am dorit dintotdeauna să vizitez locurile astea. Adică, gândeşte-te aşa, te poți conecta la diverse camere în adâncul Amazoniei sau în Tibet, dar nu te poți conecta la Machu Pichu. Parcă lipseşte ceva.

— Ai dreptate! Uite, mi-am notat aici, şi voi retransmite administrației întrebarea ta. Mulțumesc pentru semnalare. Nu ştiam că nu au o cameră acolo.

— Dar de ce te interesează toate acestea? întrebă Vinny. Adică, din punct de vedere medical, de ce ai continuat monitorizarea mea? Mie îmi face plăcere să ne vedem şi să discutăm, dar, realmente, observ că mi-ai acordat mai multă atenție decât acorzi altor pacienți. Cărui fapt datorez această onoare?

McMahon răspunde:

— Nicio ființă umană nu poate exista fără un scop. Umanitatea noastră trece prin scopurile pe care ni le asumăm, ține de alegerile pe care le facem pentru a ne atinge țelul. În absența acestei ținte a călătoriei noastre, riscul de a ne rătăci în propriul labirint e atât de mare, încât nu mai rămâne nimic din noi. În absența capacității noastre de a ne consacra unei idei, nu mai suntem nimic. În absența opțiunii noastre de a ne dedica cu disciplină unui scop bine definit, umanitatea noastră profundă are de suferit, suntem sărăciți şi riscăm să ne adâncim într-o cădere cu potențial distructiv.

Vinny se gândeşte câteva clipe şi apoi spune:

— Dar ce treabă are acest scop nobil cu conectarea la diverse camere de luat vederi de pe glob?

— Are, pentru că cineva care nu mai are scopuri e paralizat, e imobilizat. Ştiu că e o imagine tristă sau neplăcută, dar dacă te-ai uita la statistici ai vedea că am dreptate.

— Aşadar morții nu evoluează conform planurilor administrației?

— E greu de spus. Nu ştiu. Toată lumea se aştepta să fie altfel. Ca modulele *SAW* să fie un prilej de bucurie. Asta studiez şi mă interesează la tine. M-ar interesa să îmi spui care sunt lucrurile care te bucură *acum.*

McMahon îşi scoase ochelarii şi îi puse pe masă. Vinny spuse:

— Să ştii că şi eu am crezut asta despre module. Dar nu e aşa... Să ştii că puterea omenească de a se adapta unor condiţii dintre cele mai bizare este infinită. Ai nevoie de ingeniozitate şi de imaginaţie, de spirit practic şi de răbdare, şi cu această combinaţie poţi face şi pe modulele *SAW* câte ceva. Dar nu mai e ce a fost. Nu e acelaşi lucru ca şi înainte.

McMahon zâmbi:

— Ştii ce am să consemnez în raportul meu? Că eşti perfect adaptat, că eşti unul dintre cazurile reuşite de transformare. Ai un profil perfect de activitate şi un tonus pozitiv.

— Mulţumesc! Venind de la tine, o iau drept un compliment.

— Nu glumesc, am vorbit foarte serios.

— Şi eu la fel. Şi ai grijă de tine, doctore, bucură-te de viaţă acum, bea şi fumează cât mai ai timp, pentru că va veni o vreme când cel mai trist lucru din lume va fi să te conectezi din greşeală la o cameră video care transmite activitatea dintr-un bar sâmbătă seara.

Doctorul clătină din cap, ca şi cum ar fi spus, ăsta e Vinny, îl recunosc...

*

Elsa se află în camera ei, în dormitor, şi vorbeşte către camera de luat vederi. Acea cameră pe care acum o închide în fiecare seară. Pentru că ştie că acolo s-ar putea afla Vincent, cel care nu doarme niciodată şi care vrea să fie prezent peste tot, la toate orele. Oare ştie ea cât de prezent este? E oare acesta un joc pe care ea îl pune la cale?

Vinny spune:

— Dar cum îți imaginezi că aş fi vreodată împotriva unui lucru atât de firesc, aşa cum este fericirea ta? Te rog, crede-mă, aş fi foarte împăcat dacă s-ar întâmpla aşa.

Elsa se uită în cameră. Parcă nu-i vine să creadă ce aude.

— Aşadar, nu ai avea nimic împotrivă dacă eu m-aş vedea cu altcineva?

— Nu, fireşte. Nu mi-am pierdut complet reperele logice.

Apoi adaugă:

— Dar cu o condiție.

O ezitare. Ea îşi dă la o parte o şuviță de păr, cu oarecare nerăbdare. Vincent spune:

— Aş vrea să ştiu că îmi spui adevărul, că am acces la întregul adevăr, la toate detaliile, atât în ceea ce priveşte cronologia, cât şi la natura relațiilor personale. Nu aş dori să mi se ascundă nimic şi aş fi sincer supărat să fiu mințit. Nu cred că aş merita asta. Nu aş vrea să mă minți.

Ea clipeşte mai des de obicei. E inevitabil să nu se gândească de acum că Vinny ar putea să ştie. Răspunde:

— Da, fireşte, înțeleg...

— Vezi tu, Elsa, noi am avut o relație minunată. Țin foarte mult la asta. Dacă vreun cuplu s-ar putea ajusta la această situație, cea în care ne aflăm noi acum, atunci suntem nişte buni candidați la o astfel de ajustare. Ce înseamnă să existe un cuplu ca acesta? Soția în viața reală, soțul pe circuite cibernetice, plutind într-un ambient electromagnetic... Soțul trebuie să înțeleagă... Şi el înțelege, dar pretinde ceva în schimb. Onestitate totală. Onestitate absolută.

Elsa îl ascultă şi zâmbeşte.

— Ai foarte multă dreptate, Vinny. Acum te recunosc. Acum îmi aduc aminte de ce mi-ai plăcut aşa de mult.

— De ce?

Vinny îi priveşte colţul buzelor. Le recunoaşte forma, senzuală şi familiară. Ea spune:

— Pentru înţelepciunea asta a ta, pentru felul cum poţi să mă înţelegi... E ceva incredibil... Nu mulţi bărbaţi ar privi lucrurile cu atâta îngăduinţă.

— Ba mie mi se pare foarte firesc şi nu cred că am mers prea departe cu ceea ce ţi-am cerut.

— Nu... Nu... Deşi ar mai fi o nuanţă care ar trebui discutată...

— Te ascult...

— Vinny, ce se întâmplă dacă intimitatea mea cu un alt bărbat ajunge la acel punct de la care am să simt că nu-ţi mai pot spune ţie anumite lucruri fără să îl trădez pe el? Ştii... E greu de explicat... Cum m-aş putea suporta pe mine dacă aş simţi că trebuie să aleg astfel... Între doi oameni... Când poţi avea secrete şi cu unul, şi cu celălalt.

— Ai dreptate, va fi dificil. Dar ştiu că vei avea la rândul tău înţelepciunea să alegi ceea ce e bine pentru tine, pentru mine şi pentru el.

— Fireşte, discuţia e doar teoretică. Nu am în minte nimic acum.

Un moment de linişte. Elsa continuă. Niciun muşchi nu îi tresare pe obraz. A ales aşadar să se joace mai departe. De fapt, tocmai a minţit. A spus că discuţia e doar teoretică. Ca şi cum nopţile acestea din urmă nu ar fi existat. Poate nu ştie că Vinny a văzut. Continuă:

— Nu există niciun bărbat în viaţa mea. Am vrut numai să aud ce părere ai tu.

Aşadar, a ales calea aceasta.

După un moment de ezitare, se aude vocea lui Vincent:

— Bine, de acord. Să ne mutăm acum la alt subiect, pentru că vreau să te mai rog ceva.

— Te ascult.

— Te rog, fă toate programările şi du-l pe Robert la un test medical complet.

Cu îngrijorare, ea spune:

— De ce? E ceva în neregulă? Ai observat ceva? Ai vreo bănuială?

— Nu, nu am nicio bănuială, dar mă tem că maladia care a apărut la mine în cel de-al patrulea deceniu al vieții ar putea să aibă cauze genetice. Am citit ceva despre asta. Cred că e foarte important ca Robert să fie monitorizat cu atenție încă de pe acum, să avem teste detaliate şi să aflăm din timp dacă apare ceva neobişnuit.

Elsa aranjează camera mai bine, o trage către ea. Pentru o clipă i se vede decolteul. Spune:

— Acum înțeleg. Ştii că ai dreptate? Asta e foarte important.

— Vrei să te ajut eu cu nişte date medicale şi cu nişte adrese? Am acces la tot felul de baze de date de aici, de pe modul.

— Da, te rog, ar fi foarte util.

— Bine, am să-ți trimit adresele chiar acum. Cred că sunt două clinici foarte bune pentru ceea ce vrem noi. Dă-le telefon şi programează-te la cea care se potriveşte cel mai bine pentru agenda ta.

— Va trebui să fie joi după-masa. Nu pot în nicio altă zi.

— Cum ştii tu. Dar, te rog, nu întârzia.

— Nu, nu. Ştii că poți să ai încredere în mine.

— Da, am încredere în tine.

Deodată ea spune:

— Te iubesc.

Obişnuia să o spună şi *înainte,* la telefon, în loc de la revedere. Nu a sunat nici forțat, nici fals. Dar a izbutit să-l surprindă pe Vinny. Ca şi cum s-ar fi aflat lângă ea, el îi răspunde:

— Şi eu te iubesc la fel de mult.

*

O nouă ştire, transmisă astăzi de agenţiile de presă: Agenţia care administrează programul *Spring After Winter* a înfiinţat echipe speciale a căror misiune va fi aceea de a răspunde eventualelor atacuri cibernetice, ca urmare a agresiunii comise în 2037 asupra portalurilor care administrează protecţia sistemelor *SAW*, a anunţat vineri, la Washington, un oficial din cadrul administraţiei. „Din păcate, nu este o discuţie abstractă. A fost o ameninţare foarte clară şi Agenţia i-a răspuns într-un mod foarte eficient şi rapid, găsind mijloace pentru a-şi consolida sistemele", a declarat oficialul sub acoperirea anonimatului. Potrivit sursei citate, această „experienţă foarte concretă" a condus la o schimbare importantă în gândirea Agenţiei, care a răspuns în principal prin crearea unui Centru de excelenţă pentru apărare cibernetică la Seattle, a cărui inaugurare oficială este prevăzută pentru 2039. Pentru a „gestiona consecinţele" atacurilor cibernetice asupra modulelor *SAW*, Agenţia a creat echipe pregătite să intervină imediat în centrele afectate, asemănătoare celor pe care Armata Statelor Unite le-a înfiinţat în cazul eventualelor atacuri chimice, biologice sau radiologice. Centrele au deocamdată echipe de protecţie, dar acest nou program prevede, practic, tratarea obiectivelor *SAW* drept obiective militare de interes naţional. Măsura e menită să suplimenteze finanţarea pentru protecţie, la un nivel compatibil cu finanţarea alocată cercetării şi menţinerii uriaşelor sisteme *SAW*.

De decenii întregi, paginile de internet ale guvernelor şi serverele armatei, marinei sau forţelor de aviaţie ale Statelor

Unite, precum şi ale băncilor şi ale altor instituţii au fost ţinta unor atacuri cibernetice. În decursul istoriei, continua ştirea, oficialii au acuzat India, China sau Rusia, de orchestrarea unor astfel de atacuri. În orice caz, din acest moment, Biroul Federal de Investigaţii a preluat printr-o nouă direcţie a sa protecţia cibernetică a sistemelor de module. Comunicatul de faţă e menit să asigure cetăţenii Statelor Unite de întreaga preocupare a administraţiei pentru protecţia acestei importante valori naţionale.

Ce ton are ştirea asta, îşi spuse Vinny. Ca şi cum ceva foarte grav s-ar fi întâmplat şi ei încearcă să acopere informaţia. Sună de parcă fundalul albastru, de desktop, ar începe să se învârtă în jurul unei axe imaginare.

*

În după-amiaza aceea, Vinny a reuşit în fine să reia legătura cu Raoul, care a ieşit pentru câteva ceasuri din izolare. Simţea nevoia să vorbească cu cineva. Nu putea să păstreze tăcerea. Ca şi cum revolta ar fi avut nevoie să fie descrisă. I-a spus totul.

Apoi, a adăugat:

— Ceea ce mă deranjează nu e că Mark i-a făcut curte fostei mele soţii vreme de luni de zile, ci faptul că mă mint şi acum de parcă aş fi acolo şi ar fi nevoie să mă mintă. E cam acelaşi gen de minciună pe care Elsa mi l-a spus despre primul ei prieten, de pe vremea când era în liceu. M-a minţit despre el şi n-aş fi bănuit că m-a minţit dacă n-aş fi aflat atunci când respectivul i-a trimis o felicitare de Crăciun, plină de tot felul de remarci aiuritoare despre vremurile minunate de altădată. Atunci am întrebat-o şi mi-a povestit câte ceva, cu aerul că n-ar fi fost nimic. Dar eu întrebasem

şi înainte, şi mi-a spus că nu a fost nimic. Cum nu a fost nimic, dacă este ceva? Aşa mă simt şi acum. Mă minte. Nu suport faptul că mă minte.

— Dar n-am mai discutat despre asta? Nu ți-am spus că odată ce ai ajuns să fii depus *aici* nu ar mai trebui să ai niciun fel de pretenții? De ce pretinzi să nu mai fii mințit? Nu ai înțeles că tu nu mai exişti, că eşti mort, şi că tot ceea ce-ți oferă tehnologia actuală nu e o prelungire a vieții, ci un soi de jumătate de iad amestecată cu o jumătate de purgatoriu? Eşti suficient de inteligent ca să înțelegi asta.

— Şi ce să fac?

— Nu te mai enerva. Gata, jocul e încheiat. Acceptă.

— Dar mama fiului meu mă minte.

— Eşti mort. Are tot dreptul să te mintă. Nu mai exişti. Nicio normă de etică umană nu se mai aplică situației în care ne aflăm noi.

După o clipă, Raoul adăugă:

— Imaginează-ți că suntem la o sută de mii de ani după momentul când ai murit. E ceva destul de plauzibil, ai văzut ce repede trece timpul *aici.*

— Imposibil. Sunt atât de prezent în casa aceea, în viața lor. Am ochi peste tot. Am toate camerele împânzite cu celule fotoelectrice şi camere de înaltă fidelitate. Văd tot. Informațiile ajung la mine, ajung în mintea mea, care a rămas aceeaşi ca atunci când eram viu. Sentimentele mele personale au înghețat în clipa când am plecat de acolo: dragostea a rămas dragoste, aversiunea a rămas aversiune. Nu pot percepe diferențele pe care mi le sugerezi tu pentru că, atunci când e vorba despre familia mea, nu gândesc rațional, aşa cum ar trebui pe un modul *SAW*, ci visceral. Acesta e cuvântul cel mai exact: visceral, deşi nu mai ai viscere, deşi nu mai ai sânge şi nici carne, revolta îți rămâne ardentă, ca şi cum le-ai avea. Nu mai ai trup, dar rămân părți ale gândirii tale care rezervă o zonă a universului

pentru trupul tău, cel care nu mai există. Imaginea trupului tău e furia aceasta. Asta e ceea ce ai devenit.

— Uite, asta nu e bine pentru tine. Înțeleg să acumulezi frustrări în viața reală, dar să vii pe un modul *SAW* ca să acumulezi frustrări, asta e prea mult. Ceea ce faci acum e contrar spiritului transformării. Mințile noastre vin aici ca să-şi găsească pacea, să lucreze, să fie active, să continue lucrurile pe care nu au avut vreme să le facă în timpul vieții reale. Dar tu nu faci asta. Nu pace ți-ai câştigat, ci suferință. Uită-te la tine.

— Am venit prea tânăr aici.

— Asta e adevărat.

— Şi nu am ales eu. Cancerul acela s-a declanşat foarte devreme.

— Da, dar acum trebuie să ai înțelepciunea de a depăşi momentul. Gândeşte-te la altceva.

— Nu, nu pot. Am douăzeci şi patru de ore pe zi ca să mă gândesc numai la asta.

— Ba reflectează la fizica matematică pe care o iubeai cândva.

Se gândeşte: ăsta e genul de glume pe care le face Raoul? Îi răspunde:

— Numai la asta nu aş putea reflecta când sunt într-o asemenea stare.

— Gândeşte-te la metricile care modelează geometria spațiului în apropierea unei stele. La curbele care modelează traiectoria unei comete care nu s-a stabilizat pe o conică închisă. Gândeşte-te la ceva fascinant, dar nu la ceva legat de natura umană.

— Raoul, îți arde de glume?

— Nu, sunt cât se poate de serios.

— Nu mă pot gândi decât la asta.

— Dacă am fi în viața reală, te-aş apuca de guler şi ți-aş trage o palmă, ca să îți revii. Ai nevoie de asta.

După o clipă, Raoul spuse:

— Dacă tot îmi spui de ştiri, ai auzit de ştirea cu boxerul acela care a murit în ring?

*

Asta e de neiertat, se gândi Vincent. E de neiertat faptul că Mark a izbutit să o convingă pe Elsa să mă mintă. Sunt sigur că are şi el partea lui de contribuţie. Ceea ce mă deranjează cel mai mult e aerul de sinceritate cu care ea mi se adresează atunci când mă minte şi mă asigură că nu are încă un partener. A spus asta, şi nu o singură dată. O repetă şi acum. Cât timp a trecut? Oare de câte zile deconectează camerele noaptea, cu aerul că o face din greşeală? În plus, măsurile de siguranţă pe care şi le-a luat pentru a se ascunde sunt naive şi minimale. Oare nu-şi aduce aminte că sunt un expert şi că trec de aceste dificultăţi minore fără niciun fel de problemă? E la fel de nepriceputǎ cu aspectele tehnice ca atunci când eram împreună, dar asta nu o poate absolvi de vina că a minţit cu seninătate. Ştie oare că ştiu? Şi atunci de unde aerul ăsta de ingenuitate, cu care enunţă lucruri neadevărate?

Asta nu se poate ierta.

Pe de altă parte, conchise Vinny, nu se poate imagina nicio pedeapsă pentru Elsa. În fond, e nevoie de ea ca să-l crească pe Robert. Iar dacă i s-ar întâmpla ei ceva rău, Robert ar suferi. E de neconceput ca Robert să sufere de pe urma înclinaţiilor ei către minciună.

Trebuie gândit altfel. Lucrurile trebuie tranşate cu Mark. În fond, el e agresorul. El a avut o familie, pe care nu a ştiut să şi-o păstreze, din motive care îl privesc pe el şi numai pe el. Ce vrea de la Elsa? Îi oferă Elsa ceea ce fosta

lui soție nu i-a oferit? Nu mai suntem la vârsta primei pasiuni, şi ei ar trebui s-o ştie cel mai bine. Şi ce e prostia asta, de a se strecura în casă după ce adoarme Robert, şi de a pleca în zori, înainte ca el să se trezească? Felul cum procedează jigneşte şi deranjează. Şi a găsit potrivit să repete eroarea aceasta de câteva ori.

Aşadar, da. Mark.

Mark.

Cu el trebuie încheiate socotelile.

Aici ar fi câteva posibilități, se gândi mai departe Vinny. O primă opțiune ar fi controlul jocului mecanic care trage săgeți. Partea dificilă e că trebuie o singură lovitură, şi aceea trebuie să fie letală. Ar fi nevoie de cineva care să monteze în joc cel puțin o săgeată cu vârf de metal. Jucăria aceea, care seamănă cu o arbaletă, se află acum în dulap şi nu are cine o ridica, pentru a o aşeza într-o poziție de unde să poată fi lovit Mark. Ar fi nevoie de nişte mâini care să monteze vârful ascuțit. Nu ar dori să-l implice pe Robert în treaba asta, pentru că ar putea exista consecințe legale. Poliția ar putea ancheta un asemenea eveniment. Un tăiş care i-ar tăia gâtul lui Mark, o săgeată care zboară şi i se înfige în ceafă, oricare dintre soluțiile acestea medievale, oricât de bine pregătite ar fi, oricât de bine calculată lovitura, ar conduce la o anchetă a poliției. Ar fi de preferat o crimă perfectă, una care să nu lase urme, să fie la fel de naturală ca adierea vântului la ceas de seară şi să nu poată fi probată de poliție. Şi să nu fie nimic care ar putea avea amprentele lui Robert pe obiect.

O altă idee ar fi folosirea avionului radiocomandat al lui Robert. Să presupunem, se gândi Vinny, atras de ideea aceasta, să presupunem că m-aş conecta la *chip*-ul avionului şi l-aş repezi în Mark. Se poate imagina o astfel de lovitură. Ar fi nevoie de un calcul atent pentru a determina viteza necesară. Sunt câțiva factori de risc: mai întâi, nu aş putea fi sigur că lovitura dată este letală, şi apoi nu aş dori

să-l transform pe cel care ține telecomanda într-un vinovat colateral. În plus, pentru conştiința unui copil, o asemenea scenă ar putea avea urmări. S-ar putea simți vinovat, pentru că ar putea crede că eroarea lui de pilotaj a condus la aplicarea acestei lovituri. Pedeapsa lui Mark ar trebui să vină de la un obiect care se autodistruge la impact, ceva care produce o moarte violentă fără a lăsa urme, şi care să nu fie ghidat de Robert. Şi nici de altcineva. Şi trebuie să se petreacă departe de ochii lui Robert, pentru a nu impresiona copilul mai mult decât e cazul. Un obiect care izbeşte şi apoi se aneantizează, şi care să nu aibă un *chip* care să poată fi analizat de poliție. Ceva de genul acesta. O stâncă prăvălindu-se din senin. Un fulger din senin. Un potop care să scufunde un singur om. O apocalipsă individuală.

Nicio opțiune care să includă otravă nu e de conceput. Pentru simplul motiv că cineva aflat pe un modul *SAW* nu are atâta acurateţe ca să poată direcționa substanțele periculoase către ținta dorită. Otrava ar putea ajunge şi la alte persoane. Aici nu trebuie un măcel, ci o lovitură de floretă, precisă şi subtilă, letală şi fără urme. Fireşte că e o mare diferență: eu am tot timpul din lume ca să mă gândesc la asta, în timp ce Mark, superficial şi neatent, habar nu are despre ce e vorba. Şi chiar dacă eu nu am mâini, pentru simplul motiv că sunt *aici* şi am atâta timp de reflecție, situația pare a fi egală. Fiecare dintre noi avem şanse egale.

*

singurul lucru care se înmagazinează dincolo de lumea văzută şi dincolo de lumea nevăzută este ranchiuna

în stilul vechi al morții, aşa cum era ea cunoscută de generația părinților tăi, ar fi trebuit să te bucuri de clipa

când vechea condiție umană ajungea la ultima ei scadență, pentru că atunci murea şi ranchiuna

acum, iată schimbarea: în timpul vieții ne încărcăm cu motive de a ne revanşa

rolul pe care-l juca moartea în vechile rosturi avea sens, pentru că termina odată pentru totdeauna cu excesele cuiva

pe când acum, dacă ajungi în paradis, dacă eşti într-adevăr tu cel care ajunge în paradis, porți cu tine lucrurile care te individualizează cel mai mult, adică frustrările şi ranchiuna

devin eterne, odată cu tine

contribuția ta la catedrala eternității sunt bătăliile tale pierdute

de *aici*, din această glorie imobilă, asemănătoare paradisului imaginat în evurile vechi, unde secundele trec dinspre tine spre tine, ți se pare că poți atinge timpul cu degetele

asperitățile lui au forma unor unduiri abia perceptibile, iar gustul lui seamănă cu gustul unei cireşe strivite de cerul gurii, pentru ca în scena imediat următoare să simți în locul ei vânt şi cenuşă şi apă, topite deopotrivă în culoarea albastru a unui desktop infinit, o culoare din care nu există ieşire, deşi ți se pare că ai putea călători purtat de ea până la marginea universului

*

Matt solicită conexiunea. După un moment de ezitare, Vinny acceptă. Apasă butonul cu un oarecare regret: mintea lui era acum preocupată cu altceva.

— Da, Matt, te ascult.

— Ai văzut ştirea asta, despre statisticile maladiilor?

— Nu ştiu la ce te referi. Nu am văzut nimic.

— E pe toate canalele TV, a apărut şi în bazele de date curente. E ceva incredibil.

— Te ascult.

— Se pare că azi sunt cu 18% mai multe cazuri de cancer în lume, raportat la întreaga populaţie, decât acum o generaţie. Unii statisticieni vorbesc despre o epidemie de cancer, de diverse forme, sub diverse înfăţişări.

Un moment de tăcere. Apoi, Vinny spune:

— Cine ştie ce date aveau acum o generaţie.

— Când? În 2007? Aveau toate datele pe care le avem şi noi acum, doar puteau să numere.

— Nu ştiu cât de relevant e. Nu ştiu dacă datele cuprind lumea a treia sau dacă sunt diferenţe de diagnostic între ceea ce se apreciază azi şi ceea ce se diagnostica acum trei decenii.

— Ba nu, dragă Vinny, e cât se poate de relevant. Asta e tot ce voiam să-ţi spun. Nu e nicio nuanţă în plus, nu avem niciun motiv să ne îndoim. M-am gândit la asta când am citit ştirea. Statistica e curată şi e pe bune, s-au folosit aceleaşi norme şi e un studiu cât se poate de bine documentat. Am să revin, dacă mai descopăr ceva.

— Mulţumesc că păstrezi un ochi pe ştiri şi pentru mine. Eu nu am întotdeauna răbdarea să le parcurg pe toate... La revedere...

Şi Vinny închide conexiunea, ca şi cum s-ar grăbi undeva.

*

Din nou e trecut de miezul nopții. Vinny veghează, ca întotdeauna, de la camerele de luat vederi răspândite prin apartament, după ce a resetat tăcut întregul sistem, aşa încât Elsa să nu-şi dea seama că el e prezent. Acum, deşi Elsa nu are nici cea mai mică idee, toate camerele de luat vederi sunt pornite, şi Vinny le-a protejat cu o parolă suplimentară, pentru ca nimeni din exterior să nu le acceseze. Ceea ce se petrece în casa aceea e doar problema lui.

Vinny îl vede pe Mark ieşind din dormitor. Păşeşte cu grijă, în partea aceea a holului podeaua scârțâie şi nu vrea să-l trezească pe Robert, care doarme în camera lui. A reuşit până acum să petreacă mai multe nopți cu Elsa fără ca Robert să-şi dea seama că el este în casă. Merge către bucătărie. Poartă halatul lui Vinny. Îşi strânge cordonul. Se îndreaptă cu familiaritate către raftul cu pahare şi îşi alege unul. Îl umple cu apă. Bea cu răbdare, ca şi cum el ar fi cel care ar avea *tot timpul din lume.* Se ridică de pe scaun şi merge spre computerul din sufragerie.

Vinny schimbă repede conexiunea, pentru ca nimeni să nu observe că a existat o legătură de pe o adresă cu indicativul unui modul *SAW* pe acel computer. Închide şi camera de deasupra computerului. E ca şi cum ar închide un ochi şi ar urmări scena numai cu jumătate din privire. Activează, fără ca în încăpere să se audă vreun click, camera de luat vederi de pe raftul bibliotecii. E acea cameră veche de pe care Vinny şi-a privit propria înmormântare.

Elsa nu s-a priceput niciodată prea bine la computere, şi din pricina asta nu-şi dă seama cât de amplu e sistemul de supraveghere pe care Vinny l-a instalat în casă.

Privindu-l acum, în semiîntuneric, cu părul ciufulit, cu aerul lui boem, superficial, Vinny înțelege de ce Elsa îl poate găsi atrăgător. Fireşte, asta nu e o scuză pentru toate minciunile pe care ea le-a turnat până acum.

Mark îşi accesează poşta electronică. Nu a activat filtrul, ceea ce îi permite lui Vinny să reintre în calculator, fără nicio cameră, prin conexiune directă în sistemul de operare. Şi Mark e un mare naiv, nu are idee că scrie ca şi cum cineva l-ar privi în fiecare clipă peste umăr. Pentru început îşi citeşte poşta electronică, în care a intrat cu parola *Scarborough1=.* Apoi, cu aceeaşi parolă, a accesat computerul de bord al maşinii pe care a parcat-o în faţa apartamentului. De acolo, Mark apasă butonul de reîncărcare a bateriei. A uitat să îl seteze înainte de a veni înăuntru. Mark nu e doar naiv, ci şi uituc. Şi-a adus aminte la miezul nopţii că trebuie să reîncarce bateria. Bine că a pus ştecărul în priză, în garaj, dar a uitat să apese butonul. Ce om superficial!

Apoi închide computerul, cu un gest plictisit, fără a bănui că în toată perioada aceasta cineva l-a urmărit în fiecare clipă şi i-a înregistrat fiecare mişcare. Îşi trece mâna peste obraz şi cască. Se freacă la ochi. Ar mai avea nevoie de câteva clipe de somn.

*

Din nou o cerere de conexiune de la Matt Chilvers. Îi spune:

— Hei, Vinny, ai văzut ultimele ştiri?

— Nu, nu am văzut nimic. Despre ce e vorba?

— Ieri-seară a fost o manifestaţie la New York, în Times Square, la care s-a cerut întreruperea programului *SAW*.

— Cum aşa? Ce e prostia asta? Nu am mai auzit despre aşa ceva.

— Ba da, asta au cerut.

— Dar e aberant. Există deja milioane de module activate până acum. Cine şi-ar mai imagina că acest program ar mai putea fi întrerupt vreodată?

— Da, dar manifestanții au vorbit despre efectul nefast al programului *SAW* asupra condiției umane. Au vorbit, au argumentat, oameni perfect civilizați...

— Iar retorica aia religioasă, împrumutată de la Vatican?

— Nu, de data asta nu. Cel puțin mie nu mi s-a părut că vorbesc ca popii. Sunt oameni care nu mai vor ca administrația Statelor Unite să se îngrijească de transferul minților omeneşti pe suport cibernetic. Găsesc asta degradant, înjositor, monstruos. Spun că toată energia cercetărilor ar trebui să se îndrepte spre eradicarea maladiilor incurabile. Spun că e absurd să mai existe maladii incurabile în vreme ce avem capacitatea tehnologică de a reproduce complexul minții omeneşti pe suport cibernetic.

— Ce prostie! Păi dacă nenorociții ăştia izbutesc să scoată o lege...

— ... n-au nicio şansă, sunt doar o minoritate zgomotoasă...

— ... bine, prin absurd, dacă izbutesc să treacă o lege prin care modulele *SAW* să nu mai fie legale, oamenii pot merge oricând în Europa şi pot să treacă spre locul de pace, verdeață şi procesoare sub administrarea vreunui guvern european care poate face treaba la fel de bine.

— Ai dreptate! La asta nu m-am gândit.

— Lumea crede că piața modulelor *SAW* se limitează doar la Statele Unite. Dar nu e aşa. În Olanda, chiar şi clinicile private pot face intervenția chirurgicală necesară transformării.

— Da, de asta am auzit!

— Aşa că stai liniştit, dragă Matt. Mulțumesc că mi-ai spus.

— E o prostie.

— Fireşte că e o prostie. De acum, în ceea ce priveşte modulele, drumul nu mai poate fi oprit.

*

Aşadar, parola de la maşina lui Mark este *Scarborough1=.* Vinny încearcă să se conecteze, dar un filtru îl opreşte să realizeze legătura. Ce să fie? Se află oare acolo un sistem antivirus care operează pe computerul de bord al automobilului? Da, asta trebuie că e. Ar trebui să se dezactiveze şi el, dar cu o altă parolă. Ce-ar fi dacă Mark foloseşte aceeaşi parolă pentru amândouă? Vinny solicită accesul în sistemul antivirus. Se gândeşte: să încercăm aşadar cu *Scarborough1=*. Un om leneş nu ar avea două parole diferite. Acces permis. Şi iată-l intrând cu aceeaşi parolă în două locuri. Nu s-ar fi aşteptat ca Mark să aibă atât de puține sisteme de protecție. Îşi spune, vezi ce se întâmplă cu oamenii ocupați?

Conexiunea s-a realizat. Maşina se află acum în plină funcțiune. Mark a plecat de la Elsa, ca de obicei, cu noaptea în cap. Vinny vede pe ecran toți parametrii: viteză, poziție pe şosea, unghiul de rotație a volanului.

Se află acum pe autostrada 5, conduce cu şaizeci de mile pe oră, deşi e destul de mult trafic. Pe ecran se vede că a apucat să-şi încarce bateria până la aproape optzeci la sută. Merge spre nord. Aşadar nu către birou, ci trece întâi pe acasă, probabil ca să se schimbe, şi apoi se va grăbi din nou spre autostradă. De aici graba aceasta, e într-o cursă contracronometru.

Vinny se uită să vadă la ce butoane are acces. Practic, aşa cum se află conectat acolo, are acces la întregul computer al maşinii şi, implicit, la toate comenzile. Direcție: 15 grade dreapta, viteza 45 de mile pe oră, panta: înclinare două grade. După câteva secunde, direcție: 0 grade, viteza 55 de mile pe oră, panta: fără înclinare. Vinny vede tot şi ar putea modifica aceste cifre, dacă ar dori. E suficient doar să scrii cifrele şi să apeşi *apply.* Dar Mark ar simți numaidecât în volan şi şi-ar putea da seama că Vinny e *acolo.* Apoi Mark accelerează, la niciun sfert de milă de un viraj, pe sub un pod de lângă o ieşire de pe autostradă. Vinny calculează repede, iar Mark conduce absent. Chiar se grăbeşte, e o nebunie să conduci aşa. Se află pe cel mai din dreapta culoar, ca şi cum s-ar pregăti să iasă pe următoarea rampă care părăseşte autostrada. Deodată, Vinny blochează frânele, îngheață volanul la un unghi de direcție oarecare, apoi apasă comanda *lock down,* aşa încât pentru câteva secunde bune maşina se va mişca rigid în direcția unor parametri fixați: direct înainte cu şaizeci de mile la oră. Pe ecran se vede imaginea piciorului de pod, construcție din fier-beton, deasupra se zăreşte pentru o clipă balustrada de metal, nu sunt pietoni în jur. Mark probabil mai are timp să forțeze de volan cu disperare, o secundă, cel mult două, dar asta nu se vede de aici. Vinny nu aude niciun zgomot de pe urma impactului, iar camera de luat vederi pierde legătura.

*

Se conectează în altă parte. Una dintre imaginile favorite. Jungla amazoniană, la ea acasă, în cea mai adâncă profunzime a pădurii. Vinny vede până departe infinita întindere amazoniană şi aude zgomotul dens făcut de stoluri

întregi de papagali în perioada prenupțială. Conexiunea cu camera de vederi din Amazonia pare trimisă de îngerii din ceruri: e uitare şi relaxare, ştergere a memoriei şi, de acum, ține şi loc de somn. Imaginea naturii exuberante suspendă conştiința şi îndoielile, dacă o mai fi loc de aşa ceva. Undeva, la vale, râul leneş curge cenuşiu. E unul dintre afluenții Amazonului, un râu cu debit impresionant, cam la fel cum e Colorado înainte să intre în Marele Canion, dar mult mai tulbure. În apropiere, sub stâlpul de retransmisie radio pe care e instalată camera, se vede un stol de papagali roşii care zboară de la un copac la altul, de-a lungul culoarelor unui labirint social de oarecare complexitate.

*

de acum, ceea ce trebuia făcut, a fost făcut

din paradis nu există iertare pentru minciună, pentru duplicitate

rememorezi la timpul prezent tot felul de scene trecute, aniversări trecute, seri de Crăciun, plimbări în parc, vizite la medic, duşul de seară, toate vin în mintea ta simultan, această formă a simultaneității care nu există decât *aici*

dar ce e agitația aceasta? la ce te gândeşti?

calm

ai la dispoziție o eternitate ca să nu te mai gândeşti la ce s-a întâmplat acum

*

Elsa s-a aşezat în faţa camerei şi se poate vedea că a plâns. Nu-şi dă seama, dar machiajul i-a curs pe obraz. Are sub ochiul drept o dungă albăstrie, drumul unei lacrimi.

— Totul e în regulă? întreabă Vinny, şi tonul egal al vocii lui electronice pare a fi reconfortant.

Dar nu şi pentru Elsa. Pe ea nimic nu o mai poate împăca. Vinny o cunoaşte, ştie că a plâns pe rupte.

— Ei, nici chiar aşa. Haide, spune-mi, ştii că voi fi alături de tine orice s-ar întâmpla. Şi nu uita, poate că ştiu cum să te ajut.

Ea spune:

— O, de data asta nu.

Ca şi cum între ei ar fi o distanţă pe care el nu o mai poate anula doar cu nişte cuvinte.

Cuvintele nu ajung. Cuvintele nu pot suplini prezenţa.

Ea nu-şi dă seama, dar asta a spus.

Vinny nu-şi aminteşte ca atunci când el a optat pentru transformare Elsa să fi plâns la fel.

— Hai, spune-mi.

— Mark a avut un accident pe autostradă. A intrat cu maşina într-un picior de pod şi a murit pe loc.

— Care Mark?

— Colegul meu de la birou...

— A, gata, mi-am adus aminte... Uitasem de el... Nu l-am mai văzut demult... Ce mai făcea? E tipul care a divorţat de soţie acum câţiva ani, nu-i aşa?

Elsa se uită în cameră, ca şi cum s-ar gândi la ceva.

— Da, el e.

— Şi tu de ce plângi aşa?

— Pentru că moartea a venit aşa de repede, şi a fost aşa de neaşteptată, încât nu au mai avut timp să îl transfere pe un modul. Îmi pare rău de el, acum e pierdut pentru totdeauna. Asta mi se pare atât de tragic.

Aici Vinny ezită o clipă, apoi spune:

— Dacă ar fi fost transferat pe un modul *SAW* imediat după accident, pe una dintre stațiile acelea mobile pe care le vedem din când în când la margine de autostradă, oare ar fi fost mai puțin tragic?

Ea se gândeşte înainte de a răspunde:

— Cred că da.

— Draga mea, te înşeli. Cred că e la fel de tragic şi dacă ajungi pe modul.

— Nu mi se pare, pentru că noi putem vorbi, tu ne poți vedea, ne poți transmite mesaje. Cât despre Mark, nimeni nu va mai auzi niciodată nimic de la el.

Vinny nu mai spune nimic. Deodată se aude soneria de la intrare şi Vinny accesează simultan şi camera din sufragerie.

Elsa deschide uşa şi vede pe unul dintre tinerii de la compania de livrări pe care Vinny obişnuia să o folosească. Îşi şterge obrazul şi, fără să-şi dea seama, întinde şi mai mult machiajul pe obraz. Mulțumeşte şi se întoarce în sufragerie cu un carton gigantic cu prăjituri.

— Sunt prăjiturile tale preferate, spune Vinny din difuzorul de pe bibliotecă.

Elsa zâmbeşte.

— Ai dreptate. Uitasem de ele.

— Da, dar eu sunt aici ca să-ți amintesc.

Apoi, după o clipă:

— Să-i laşi ceva şi lui Robert, când o veni de la şcoală. Nu le mânca singură pe toate.

Elsa se întoarce spre camera de luat vederi de unde bănuieşte că Vinny o priveşte şi face un gest familiar cu degetele, ca şi cum i-ar transmite un sărut. Altădată ar fi zâmbit, dacă el ar fi glumit despre prăjituri. Dar acum nu, zâmbetul acela i s-a stins repede, a durat numai o clipă.

*

E o zi frumoasă în parc, niciun nor pe cer, până în depărtări, o boltă strălucitoare, de albastru incandescent. Robert desface scaunul pliant de plastic şi îl aşază pe iarbă. Apoi scoate cu grijă camera video, cea rotundă, care pare a fi favorita lui Vincent, pentru calitatea imaginilor.

Robert scoate din cutie avionul primit cadou de ziua lui şi apasă butonul de pornire. Luminile se aprind. Apoi scoate din cutie telecomanda.

Elsa se aşază pe iarbă, lângă scaun, cu fruntea la câteva degete distanță de camera de luat vederi de unde Vinny priveşte lumea. Amândoi îl urmăresc din acelaşi unghi pe Robert, care pregăteşte avionul pentru decolare. Atunci când avionul se ridică spre cer, Vinny se gândeşte că probabil aşa arată fericirea, atât cât este ea posibilă de pe un modul *SAW*.

Într-un colț al ecranului, Vinny scrie: *clipă, rămâi.*

Dar această însemnare nu avea să fie văzută de nimeni.

*

pe vremea mea, copiii nu creşteau cu gândul că au nemurirea garantată, nu în acest sens atât de precis pe care îl au copiii de azi

ei ne-au văzut trecând pe modulele *SAW,* ne-au privit încheindu-ne socotelile şi mutându-ne în limanul dintre viață şi neant, de unde încercăm să ne întoarcem ca să prelungim ceea ce eram

bănuiam noi vreodată ce ar fi urmat?

ne-am fi imaginat noi vreodată?

am fost noi gata pentru asta?

*

E ciudat, se gândeşte Vinny, nimeni nu a verificat filele log, singurul loc unde s-ar putea vedea că a existat o conexiune de câteva secunde cu maşina lui Mark. Nimeni nu a verificat *unde* m-am conectat şi ce comenzi am dat de acolo. Nu poţi şterge filele log şi, dacă cineva ar verifica, ar fi stupefiat să afle asta. Ar fi o dovadă imediată şi de netăgăduit. Dar cine să se uite? McMahon, care are în grijă mii de pacienţi şi a cărui singură preocupare este să fii activ şi în lumea de dincolo? Parcă îl văd, săracul, cu întrebările lui caraghioase: *dacă ţi-ar fi oferită nemurirea, ce ai face cu ea?* Adevărul e că nici dincolo de lumea cu timp limitat nu ai timp să te gândeşti la astfel de întrebări. Adevărata profunzime nu stă în astfel de întrebări, ci în acţiune, în fapte, în gestul care separă apele de uscat, care face dreptate, care îţi îngăduie să vii de pe lumea cealaltă ca să pui lucrurile în ordine fără să te încarci inutil cu îndoieli şi regrete.

Iar dacă ar veni vorba despre dovezi, nu poate fi găsit nimic. Poliţia s-a străduit să se uite la computerul de bord al maşinii lui Mark, dar computerul acela a fost făcut pulbere la impactul cu piciorul podului. În memoria lui ar fi existat o secvenţă minusculă care a înregistrat conectarea din exterior cu parola care dădea acces la comenzile maşinii. Dar acolo nu mai e nicio urmă. Nimeni, se gândi Vinny, nu va avea vreodată vreo idee că între intensa mea activitate şi acel computer a existat vreo legătură. Pe scurt, iată o combinaţie ideală şi o crimă perfectă. Când mă gândesc că plănuiam să folosesc o arbaletă de jucărie şi săgeţi cu vârf de metal, îmi vine să râd. Ce copilărie. Fireşte că nu aşa se fac lucrurile. Soluţia a fost alta: monitorizarea atentă, aproape continuă, şi căutarea breşei în sistemul individual

de securitate. Cei slabi omit detaliile esențiale, aşa că nu a fost deloc greu să găsesc o lacună.

*

Vinny se gândi că pe vremuri întrebarea esențială era: cum voi fi atunci când va veni clipa de pe urmă? Voi fi lucid sau voi fi obosit? Voi fi plictisit sau mintea îmi va fi vie? În vechime, poeții au scris despre asta. Ceea ce înseamnă că nu e un lucru serios, pentru că în vremurile noastre niciun lucru despre care au scris poeții de altădată nu poate fi considerat serios.

Acum, şi ideea de tragedie s-a schimbat. Tragedia e acea succesiune de evenimente pe care le trăiesc cei care nu trec prin procesul reglementat de Agenție. Moartea naturală e singura tragedie, nu-i aşa? Tragedia e să *nu* ajungi în paradis.

Era intrigat când se gândea cât de neglijent a fost Mark. Ar fi trebuit să se aştepte că Vinny ştie şi că ei doi nu se pot ascunde. Ar fi trebuit să aibă intuiția că şi dacă s-ar fi protejat cu nişte coduri sofisticate, tot ar fi pierdut partida aceasta de şah, pentru că Vinny deținea supremația. Mark nu a crezut asta, pentru că l-a subestimat pe cel trecut *dincolo*. Mark credea că dacă e în viață, sănătos şi puternic, are totul.

Şi de aceea nu s-a protejat cu nimic.

*

Vinny se gândeşte: Moartea nu mai e ce era, pentru că trecem în prelungirile unei vremi de sânge şi carne, în care descoperim că am fi în stare să ne întoarcem cu eoni în urmă pentru a tranşa definitiv orice ofensă trecută, oricine ar fi fost acela care ne-a adus-o. Nu există uitare sau iertare. Putem deveni letali chiar şi atunci când suntem reduşi la câteva sinapse teoretice. Intelectul e compus din combinaţii şi dorinţă de revanşă, din dorinţa de a demonstra că poţi trece dincolo de limitele posibilului. Suntem ca nişte resorturi: frustrările ne comprimă, iar orgoliul ne dă drumul spre acţiune. Ne permitem să spunem asta, de *aici*, de *dincolo*.

Cândva îmi imaginam că dacă aş avea infinit de mult timp, aş putea să-l investesc în lucrurile care îmi plac, în acţiunile care mă atrag cel mai mult, atât de mult încât au devenit parte a naturii mele. Aşa credeam pe atunci. O minte înclinată spre iluzie ar putea fi sedusă de o asemenea utopie. Şi nici măcar nu e cea mai stranie dintre utopiile în care umanitatea a fost ispitită să creadă în ultimele veacuri. Au fost altele mult mai ilogice. E mai realist paradisul pe care îl promite Vaticanul?

Ceea ce nu ştiam pe atunci, pe când perspectiva paradisului de pe modulul *SAW* mi se părea tentantă, e că depinde de ce fel de timp este vorba. Un minut mediocru nu e egal cu un minut de inspiraţie, după cum niciun minut de blazare postumă nu poate fi egal cu un minut de vis din timpul vieţii, de pe vremea primei iubiri, să zicem. Timpul nu e o masă omogenă, nu este uniform distribuit, ci depinde de dinamica lăuntrică a celui mai puţin rezistent material de pe planetă: cel din care eram făcuţi în viaţa reală. Modulele *SAW* nu rezolvă problema asta, pentru că un minut aici e atât de intens, încât *doare,* deşi nu mai există durere. Ai învăţat răbdarea, dar starea de intensitate de aici e din ce în ce mai greu de suportat. Ai momente când ai striga, dacă ai

avea cum. Un minut aici e atât de lent, încât ți se pare că plictiseala cea mai aspră din vremurile de altădată e un nimic pe lângă pustiul acesta. Ai momente când vezi pustiul. Cine spunea că ai fi în paradis?

Acum ştim ce se întâmplă cu intelectul în condițiile vieții eterne: gândirea devine lucidă, rece, raționamentele devin pragmatice şi caustice, iar toate acestea par că se petrec în absența *umanității,* că au loc odată cu suspendarea ei integrală. Nu mai ai regrete, nici rețineri, şi tocmai de aceea singura instanță care mai poate judeca vreo faptă este propriul tău nucleu moral. Numai că, până la urmă, după ce trece suficient de mult timp pe un modul *SAW*, devii orgoliu pur, armă scăpată de sub control de la centura Creatorului.

Oare în absența acelei călduri a vieții, căldura trupului omenesc, cea de 99 de grade Fahrenheit, căldura despre care aminteau filozofii din vechime, ce mai este *umanitatea*? Ce mai rămâne din ea? Ce mai înseamnă ea?

*

Ceva mai târziu, Vinny se gândeşte: Cât despre soarta finală a Pământului, am avut o viziune. Acum ştiu că ultimul om nu va fi singur. Ultimul om va fi înconjurat de gigantice blocuri pline cu module *SAW*, cuprinzător monument static al memoriei fericirilor şi frustrărilor trecute, incluzând toate iluziile şi utopiile de după 2029 Anno Domini, reunite, recompuse, încorporate în ansambluri cibernetice care la vremea aceea se vor îngriji singure de buna lor stare şi nu vor mai avea nevoie de nimic viu pentru a exista de-a pururi. Ultimul om îşi va asigura singur ultima intervenție chirurgicală, a cărei finalitate va fi

eternizarea cibernetică. Ultimul om va privi fără tristețe ultimul apus văzut cu ochi vii şi nu va avea niciun regret. Împăcarea lui şi a tuturor va fi soluționată tehnologic, pentru că acumularea de baze de date e singurul răspuns pe care umanitatea îl poate da problemei eternității. Acumulăm baze de date pentru că ne place să ne amăgim cu ideea că nu uităm, că cineva, într-o altă eră, se va întoarce la aceste informații şi va fi interesat de exact aceleaşi lucruri ca şi noi. E o speranță care atârnă de un fir de ață, precum sticla cu un răvaş în ea, pe care o aruncau în mare naufragiații de pe insule pierdute în mijlocul oceanului.

Ultimul om va înțelege asta şi va apăsa pe buton, *go ahead,* dați-i drumul cu operația aceasta, cu eternizarea cea de pe urmă, pentru că omenirea a ajuns la gradul cel mai înalt de organizare şi structurare a materiei vii. Liniştitoare imagine a stingerii, nu-i aşa?

Nu mi-e teamă de singurătate, pentru că singurătatea nu există decât atunci când aştepți ceva de la cei din jur. Mă simțeam singur pe vremea când doream dragostea Elsei, sau când tânjeam, mai mult din orgoliu decât din pasiune, după recunoaşterea specialiştilor din domeniul în care lucram. Şi mă simțeam singur atunci când nu primeam ceea ce mi-aş fi dorit. Singurătatea nu e altceva decât cea mai subiectivă expresie a frustrărilor noastre.

Ne place să credem că cei puternici sunt singuri şi confundăm gândul acesta cu implicația contrară, că toți cei singuri ar trebui să fie puternici. Fireşte, e doar o eroare de raționament. Solitarii nu sunt puternici. Solitarii sunt, în felul lor, nişte înfrânți. Dar aici, în postumitatea activă, cea pe care eu o trăiesc, care îmi găzduieşte cea din urmă transformare şi care vede mintea mea crescând din ea însăşi, nu există solitudine pentru că, după ce te stabilizezi pe modul, nu mai vrei nimic de la cei din lumea pe care ai lăsat-o în urmă, şi vrei încă şi mai puțin de la cei care te

însoțesc aici, în universul cibernetic. Te amuză raționamentele complicate şi găseşti frumusețe în ciudățenii labirintice.

Toate problemele mele sunt rezolvate. Mântuirea e rezolvată (oare mai există altă mântuire decât aceasta, de pe modulul *SAW*?). Poftele trupului sunt rezolvate, căci foame nu ți-e, nici frig, şi nu doreşti nimic de la nimeni. Orgoliul e de mult satisfăcut, pentru că în toate chestiunile în care aveam de împărțit ceva cu alții, până la urmă am avut câştig de cauză... Aşadar, ce-mi mai rămâne? Am uitat oare ceva? A rămas vreo bătălie pe care nu am dat-o şi din care să nu ies victorios? Pentru ce să te mai bați pe plan etic, sau religios, sau intelectual, atunci când ai obținut tot ceea ce voiai să obții şi, mai cu seamă, când nu mai ai de dat socoteală nimănui vreodată? Pentru ce să te mai bați când existența ta iese de sub cuprinderea timpului omenesc? Ce mai rămâne de spus într-o astfel de extensie a timpului?

Căci oamenii de carne şi sânge sunt decenți (atunci când sunt decenți) numai pentru că au imaginea limitării vremii lor. Ideea că există un final al istoriei personale îi reține de la tot soiul de blestemății de care, altfel, ar fi oricând capabili. În vechime, când groaza de neant depăşea credința în orice basm sau cauză, decența era o măsură a groazei şi, în multe situații, singura ei stavilă. Numai teama de flăcările eterne putea induce o nuanță de decență într-un sistem biologic bazat pe axoni pervertibili.

Nopțile pe un modul *SAW* sunt la fel ca şi zilele. Clipele sunt de intensități egale, extinse, şi au un gust diferit de cel al clipelor *reale,* gust pe care încă mi-l amintesc, grație fidelității cu care mi-au replicat memoria. Indistincte unele de altele, oricare dintre aceste clipe conferă memoriei simultaneitate cu prezentul, făcând din trecut un episod concret, iar din iluzii, apariții perceptibile. Nu mai atingi, dar simți netezimea. Percepțiile vin cu amintirea atingerilor

de altădată, a mirosului, a durerii, a căldurii. Port cu mine toate aceste intense prezențe, deşi ele sunt de mult istorie.

5
Stele

Am primit anunțul despre noua inițiativă a Agenției Spațiale şi, imediat ce l-am citit, nu am avut nicio ezitare. Programul *Summerland* îşi propune să recruteze module *SAW* pentru explorările spațiale. Iată noutatea: modulele *SAW* vor călători spre stele. Între timp, deplasarea modulelor *SAW* din facilitățile fixe pentru scopuri de interes ştiințific şi de securitate a devenit legală, grație unei măsuri aprobate de Senat anul trecut, în octombrie 2043. Acum se caută voluntari pentru decolare. S-a descoperit că modulele *SAW* ar servi cauzei mai bine decât orice robot sau computer, pentru că pot decide şi explora ca un om, iar nu ca un automat. Iar dacă vrei să explorezi la mari depărtări, ai nevoie ca deciziile să fie luate de cineva din apropiere. Şi iată, astfel, aplicații imediate ale faptului că modulele *SAW* există. Nu mai contează că spiritele acestea aparțin unor oameni care în viața reală au fost bolnavi sau lipsiți de calități atletice, acum sunt potriviți pentru misiuni temerare. Reduşi la condiția lor cibernetică, vor funcționa fără probleme acolo unde datoria misiunilor lor îi va trimite. Persoanele aflate într-o prelungire a termenului vieții, adică acele rămăşițe umane considerate acum câțiva ani utile doar ca să îndeplinească slujbe de rutină pe care cei vii nu le mai vor, devin excelenți atleți ai explorărilor cosmice.

Parcă ieri asistam la propria mea înmormântare, privind totul din retina unei camere de luat vederi purtate în palme de fiul meu. Un sentiment bizar, pe care mi-l amintesc. Ca şi cum aş fi asistat, golit de sentimente, la propria mea disecție.

Fireşte că m-aş duce până la capătul universului cunoscut. De ce aş mai sta pe Pământ? Relaţia mea cu Robert a devenit mizerabilă, nu mai vrea să audă de mine. Problemele adolescenţei, s-ar putea spune. Sau cel puţin aşa am crezut la început. Nu mai comunicăm, puntea de legătură s-a rupt. Aş putea spune că va trece, dar deocamdată e un lucru greu de suportat. Iar Elsa e tot mai rece şi mai distantă. Nu îi mai pasă. Şi ea s-a schimbat foarte mult. A început să-şi arate vârsta.

Am ştiut de la început că programul *Summerland* mă interesează şi că îmi voi transmite cererea. Am fost sigur că vor primii sute de mii de cereri, dar după aceea am aflat că nu primiseră decât câteva sute. Bănuiam că vor tria pe bază de test al aptitudinilor, adică al inteligenţei, pentru că realmente nu ne-a mai rămas nimic altceva decât inteligenţa noastră în stare brută, materia primă cu care îşi propune să opereze Agenţia Spaţială.

Deşi, dacă stăm să ne gândim ce îşi doreşte un om obişnuit, poate c-ar fi fost de aşteptat să nu fie multe cereri de expediere în cosmos. Persoanele care trăiesc o prelungire a vieţii pe modulele *SAW* nu doresc să îşi expună preţioasele cutiuţe unor şocuri, iar NASA tocmai asta plănuieşte: să le expună unui risc major. Pe vremuri, când şi eu aveam un trup de carne şi sânge, îmi aduc aminte că înţelegeam ce voiau oamenii obişnuiţi: să aibă parte de sendvişuri şi bere, de meciuri de baseball şi baschet, de vin roşu seara, de acea plăcută senzaţie de ameţeală care înlocuieşte toate lipsurile pe care ni le descoperim. Beţiile noastre de altădată, născute din lipsuri şi imbecilităţi, ce dulci erau, şi ce ieftină compensaţie pentru toate celelalte înfrângeri. Şi acum modulele *SAW* gândesc aşa: o decolare? În niciun caz. Dacă NASA îmi zguduie preţiosul modul? Dacă acel câmp electromagnetic care trebuie să ocrotească în fiecare clipă acest compus cibernetic va fi alterat din pricina şocului

decolării? Riscul există. Cine să fie aşa de nebun încât să dea cu piciorul eternităţii expunându-se unui asemenea pericol?

Au trecut zece ani de când au izbutit, după eforturi colosale, să ducă primul om pe Marte, trecându-l prin suficient de multe chinuri cât să nu mai aibă nimeni chef de o asemenea aventură spaţială. A fost greu, a fost oribil. Mă amuză speranţele strămoşilor noştri de altădată, când oamenii, entuziasmaţi de efectele motivante ale războiului rece, odată ajunşi pe Lună, şi-au imaginat că specia umană va defila printre stele. Ei bine, nu, asta se dovedeşte a fi o treabă dificilă. Corpul uman are nevoie de un ajutor serios înainte de a trece prin supliciul călătoriilor interplanetare. Am citit câte ceva despre asta. Ar fi nevoie de nişte implanturi cibernetice şi chirurgicale înainte de astfel de călători. Nu suntem făcuţi, aşa cum venim pe lume, ca nişte primate slabe, să călătorim spre stele. Povestea asta parcă n-ar fi pentru noi. Locul nostru pare a fi jos, pe podeaua de pe mărgica albastră. Acolo, jos, în carne, în sânge, acolo e locul nostru. Suntem făcuţi din pământ, se spune, şi suntem legaţi de pământ.

Noroc că ne rămâne un rest de aventurieri, un rest dispus să îşi asume riscurile, un rest a cărui origine, în ceea ce mă priveşte, poate fi trasată către stră-stră-bunicul meu irlandez, din Limerick, care a trecut oceanul către o lume mai bună şi mai dreaptă. Din temeritatea lui de atunci s-a născut, probabil, la o distanţă de generaţii, îndrăzneala mea de azi. Resturile a ceea ce am fost au devenit un fel de computer ideal, perfect dezirabil pentru decolare către ţărmurile cele mai îndepărtate ale universului perceptibil. Iată-mă devenit unul dintre cele mai bune automate *SAW*. Am ajuns să fiu considerat, pe bază de concurs, candidatul cel mai bun pentru expediţia aceasta.

Procesul de selecție pentru programul interplanetar al NASA a demarat imediat după ce le-am trimis scrisoarea de intenție. Primul test pe care a trebuit să îl susțin avea să consiste într-o îndelungată serie de probleme de logică pe care a trebuit să le rezolv contratimp. A rezultat că noul meu coeficient de inteligență ar fi undeva în jur de 155, ceea ce cred că e mai ridicat decât cel pe care-l aveam *înainte*. Sunt mai inteligent în lumea de *dincolo*. Agenția spune că asta ar fi o regulă generală: independența de elementul biologic e un factor pozitiv pentru inteligența pură.

Fireşte, am fost încântat de această întorsătură a lucrurilor. Şi nu mă interesează un loc de explorare în apropiere de planeta mamă, am chef să plec cât mai departe de steaua aceasta, de Robert, de Elsa sau de oricine altcineva. Mă gândesc că poate aşa le-aş face un bine.

Am asistat cu interes la lansarea rachetei misiunii care a plecat spre Jupiter. A fost o rachetă mai mică decât de obicei, înzestrată în vârf cu o capsulă mai mică decât la lansările cu echipaj uman. Pentru că navele concepute pentru transportul unui echipaj uman trebuie să aibă suficient spațiu pentru hominizii de la bord, trebuie să poarte oxigenul şi mâncarea lor, să le elimine dejecțiile trupeşti, să lase loc pentru mica sală de baie în care se află celebrul tub unde exploratorii fac duş, în timp ce transportul modulelor *SAW* este mult mai simplu. În afară de generatorul de energie, nu ai nevoie de nimic.

Lansarea acelei rachete mi s-a părut că seamănă cu o slujbă funerară. În fond era totuna, se trimiteau în neant nişte cadavre, nu-i aşa? Şi noi veneam la rând. Cred că suntem a patra lansare din serie. Cu diverse destinații, maşinuțele *SAW* împânzesc universul.

O explozie de culori galben-celeste, un vuiet de tunet, o răscolire de gaze şi de reacții, şi gata, spre tării, iată prima explorare a planetei Jupiter, cu şase module *SAW* la bord.

Toate trimise în spațiu către Jupiter pe un suport extrem de mic, zic ei, ceva ce poate călători fără probleme prin centura de asteroizi, ceva ce nu ar trebui să aibă probleme în acea maree de gaz şi lichefieri ciudate, scufundându-se sub presiuni uriaşe, în care numai plutirea aduce o oarecare stabilitate. După ce vor fi explorat Jupiter, modulele vor fi îndreptate către Io, acolo unde vor participa la partea a doua a misiunii lor, şi vor începe să muncească pentru prima oară în viața lor de după viață la construirea unei baze habitabile de către oameni vii. Ce imagine. Morții merg înainte, construiesc baza pentru cei vii, ca să poată respira acolo fără probleme.

Iată de pe acum noul scenariu. Modulele *SAW* sunt trimise înainte, şi vor fi urmate la oarecare distanță de oameni adevărați, cu plămâni, cu nevoia de a mânca şi cu dorințe sexuale. Asta da, istorie contemporană. Vor veni acolo, în spațiu, aducând după ei toate problemele condiției umane, toate visurile, meschinăria, imaginația, slăbiciunile şi strălucirea speciei. Citeam ieri cât de dificil va fi să plănuieşti o asemenea călătorie pentru oameni. Sunt pline bazele de date cu informații despre asta. Una dintre problemele expedițiilor de lungă durată, aşa după cum se ştie încă de acum patru decenii, de când programele spațiale american şi rusesc au testat sexul în spațiu, e că acuplarea în absența gravitației e dificilă. În 1996, au experimentat-o prima oară în spațiu, mai precis au testat pozițiile sexuale în condiții de imponderabilitate. Înainte de asta, încercaseră prin simulare computerizată să vadă ce merge. Şi au descoperit că poziția misionarului, cea mai clasică şi cea mai simplă, cea responsabilă probabil pentru perpetuarea speciei umane, e imposibilă în condițiile imponderabilității; dacă gravitație nu e, nici orgasm nu e. Azi se ştie că majoritatea lucrurilor care se pot face pe pământ fără probleme au nevoie de asistență mecanică, de tot felul de

curele elastice, tuburi cu flux aerian, şi alte facilităţi care ar ajuta cuplurile să aibă relaţii sănătoase printre stele.

Cum să faci faţă singurătăţii în domeniile întunecate din spaţiu, unde sus şi jos nu există?

Nu e aşa că-i mult mai simplu să lucrezi cu module *SAW*? Modulele nu au nevoie de astfel de pregătiri. Ele tac, calculează repede şi n-au multe nevoi.

Aşa că iată-mă făcând parte din primul echipaj care merge spre planeta J-20 din sistemul stelar Alpha Centauri, cel mai apropiat de pământ, şi că ştim sigur că vom ajunge acolo în optzeci şi şase de ani. Pentru mine, asta e nimic. Vor trece ca o clipă. O clipă densă, dilatată centrifugal şi înnobilată de răbdare postumă.

Am avut un mare noroc. Partenerul meu în tot acest timp va fi senzaţionalul Raoul Glasell, omul-enciclopedie, care şi-a depus cererea de a pleca spre stele în aceeaşi zi ca şi mine. A fost ştirea care l-a scos din inerţie şi i-a redat energia şi entuziasmul.

Cred că şi dacă mi-aş pierde vremea jucând şah în toată această vreme cu el şi tot nu ne-am plictisi.

Am încercat să o conving pe Elsa să meargă cu mine. Aveam sentimentul că traversează o perioadă mizerabilă şi că a păstrat doliu după Mark mai mult decât după mine. Momentul de maximă emoţie (pentru ea, nu pentru mine, căci eu sunt protejat de asemenea asperităţi nenecesare) a fost acela în care am întrebat-o dacă regretă dispariţia lui Mark mai mult decât o regretă pe a mea. Asta se întâmpla la vreo trei luni după accidentul lui. Memoria mea a înregistrat totul, odată cu imaginile de maximă fidelitate.

— Ce vrei să spui? a spus ea înlăcrimată, în dreptul camerei de luat vederi.

— Nimic, am răspuns eu cu vocea mea perfectă, electronică, cea care nu tremura niciodată. Doar că te văd aşa de tristă şi aş vrea să ştiu cu ce te pot ajuta.

A spus:

— A fost un şoc. Am descoperit cât de traumatizantă poate fi moartea.

— Da, am continuat eu, dar cine era el pentru tine? Doar un coleg de birou. El nu contează. Nu-i aşa? Contează doar ceea ce eşti tu, o mamă perfectă pentru fiul meu, iubita mea de dintotdeauna.

Terminalul mă ajuta. Nuanțele vocii mele păreau tandre.

Acum câteva luni i-am spus:

— Ştii ceva, i-am spus. Mi-a venit o idee. De acum Robert e mare, are optsprezece ani. Nu crezi că ar trebui să vii şi tu alături de mine în programul *Spring After Winter*?

S-a uitat la mine înmărmurită. Nu cred că ideea asta i-a trecut vreodată prin cap. Am surprins-o. Părea o corabie lovită sub linia de plutire de o torpilă fotonică. Părea ultimul gheţar al Groenlandei topindu-se în mare. Dar nu era decât o brunetă minionă cu ochi frumoşi uitându-se la mine din lumea de *dincolo*.

— De unde ți-a venit ideea asta? m-a întrebat, ca şi cum aş fi jignit-o. Cine îți imaginezi că eşti? Ce crezi că e asta? O înmormântare a unui rege păgân care îşi ia nevasta după el în lumea de dincolo?

I-am spus ce plănuiam, înfățişând situația în modul cel mai rațional cu putință:

— Avem o şansă istorică. NASA va trimite un mic modul spațial cu două module *SAW* la bord spre Alpha Centauri. Din punct de vedere istoric, e vorba despre prima călătorie între sisteme solare diferite, e istorie în plină desfăşurare. Îmi cunosc drepturile, am voie să iau bagaj. Ar fi loc de încă un modul, dacă tu ai vrea. De fapt, capsulele acestea pot găzdui până la şase, dar misiunea noastră are un concept mai special şi e considerată mai riscantă. Ai vrea să vii cu mine?

Mă privi de parcă m-ar fi urât.

— Da, dar ar fi echivalent cu o sinucidere! Tu-mi ceri să solicit Agenției transformarea!

— Ei, nu o lua chiar aşa. Ştii că există oameni care cer asta... E adevărat, ar trebui să faci o cerere formală către Agenție, apoi modulul tău *SAW* ar fi transferat către NASA, care l-ar îmbarca alături de al meu. Le vom cere să aştearnă între noi un covor de cabluri. O să ne amuzăm între stele. Te-aş avea lângă mine, în deplină interconectivitate, cu tot intelectul tău feminin.

A răbufnit:

— Vinny, ceea ce spui tu e o monstruozitate. Îmi ceri să mă sinucid ca să ne conectăm pe o navă spațială! Cum de te-ai putut gândi la asta!

I-am spus:

— După câte am făcut pentru tine...

Privi în cameră, ca şi cum ar fi vrut să spună ceva ce nu s-a spus niciodată între noi:

— Da, chiar aşa, ce ai făcut tu pentru mine?

Privirea ei părea să sugereze că *ştie.* Că e dispusă să spună lucrurilor pe nume. Că niciodată nu a făcut-o, dar că acum ar vrea să discute.

Sau poate mi s-a părut.

Nu a continuat. Îi tremurau mâinile.

Am putut să atenuez tensiunea:

— Ba nu, nedrept ar fi să te las în urmă în timp ce eu mă deplasez spre Alpha Centauri cu cea mai mare viteză dezvoltată vreodată de un obiect construit de specia umană.

— Şi copilul? Să-mi las copilul să crească singur?

— Copilul tău a crescut şi nu mai ascultă de tine chiar deloc. Uită-te şi tu ce s-a întâmplat. Crezi că i-ar păsa? Eu unul cred că nu ți-ar observa plecarea decât atunci când ar remarca lipsa mâncării gătite din frigider. Iar dacă ai dori o despărțire frumoasă, i-aş putea explica eu că tatăl lui are

nevoie în eternitate de femeia lui mai mult decât ar avea nevoie Robert de mamă în decursul adolescenței. Gândește-te. La ce oră s-a întors ieri seară acasă? De mamă are el nevoie?

Un moment de tăcere. Nu se uită în cameră, ci în pământ.

— Vinny, nu te mai recunosc! Ce e cu tine? Sună așa de sarcastic tot ceea ce spui... Când ai devenit așa de egoist? Îmi aduc aminte că atunci când ai optat pentru transferul pe un modul *SAW,* gândul care te-a motivat cel mai mult a fost acela de a-l vedea pe Robert crescând. Recunoșteam în tine pe tatăl fiului meu. Erai bărbatul pe care l-am iubit și confirmai cu fiecare clipă că ești generos și plin de un devotament pe care nu l-am mai văzut la altcineva. Voiai să fii cu Robert atunci când crește. Voiai să fii alături de el în fiecare clipă, în fiecare etapă a vieții lui. Unde este acum dorința asta? Unde s-a dus? Și, dintr-odată, generozitatea aceea minunată e înlocuită de o vanitate care se adâncește tot mai mult.

Clătină din cap ca și cum ar fi spus nu, apoi îmi zise, pe un cu totul alt ton:

— Nici nu înțeleg de ce ai optat pentru o călătorie interstelară. Nici nu știu când ți-a venit ideea asta. Nu mi-ai spus când ai făcut cererea. Nu-mi place ideea asta deloc. Nu e deloc plăcută o despărțire de felul acesta.

Vocea mea se aude din difuzor cu același timbru ca întotdeauna:

— Gândește-te și altfel. Ce plăcere să ai acces la comanda unui modul interstelar, să-l poți manevra în spațiul acela întunecat dintre lumi. Ideea asta mi se pare senzațională. E ca și cum ai avea pentru eternitate mâinile pe volan.

— Da, dar îți lași copilul în urmă, și nu voiai să-l lași singur. Rațiunea ta de a fi era băiatul tău. Pentru el te-ai

bătut cu o maladie incurabilă, ai tras de timp, ai trecut prin trauma transferului.

— Copilul meu nu mai are deloc chef să vorbească cu mine. Motivele inițiale nu mai sunt valide. Atunci era altfel. Acum e o cu totul altă situație.

Se uită la mine cu tristețe.

— E un adolescent care creşte fără tată. Ar trebui să înțelegi.

I-am spus, ca şi cum nu aş fi ținut seama de argumentul ei, ca şi cum nimic nu m-ar putea întoarce din drum:

— Veți primi mesaje de la mine.

— Dar în timp ce te vei îndepărta de Pământ mesajele nu vor mai fi *în timp real,* aşa cum ar fi fost dacă modulul tău *SAW* ar fi rămas aici, aproape. Robert are nevoie de mine şi de tine aici. E de ajuns de rău că boala ta l-a despărțit de tine.

Se apropie de cameră şi îmi spune, ca şi cum mi-ar arunca în față ceva neplăcut:

— Când ți s-au schimbat aşa de mult opțiunile?

Ar trebui să-i spun. De luni de zile mă tot gândesc dacă să-i spun sau nu. Poate că acesta e cel mai bun moment. Iată adevărul:

— Am devenit lucid şi foarte pragmatic. Nu uita că sunt redus la intelect, nu uita că inteligența mea a crescut şi că pot calcula mutările vieții de parcă aş fi dotat cu darul previziunii. Ştii cum e aici, în viața de după viață? Aşa e. Totul e mai clar, totul se poate modela, reprezenta, calcula, raționa.

Nicio reacție. Nu i-a plăcut prea mult imaginea aceasta. Poate de aceea am simțit nevoia să diminuez nuanțele:

— Dar şi aşa te iubesc şi vreau să petrec o eternitate alături de tine. Ştii că modulul meu *SAW* e garantat pentru

opt sute de mii de ani? Îți dai seama? Ce să fac eu atâta vreme fără tine?

— Atunci ce naiba cauți într-o misiune spațială? Optzeci şi şase de ani numai la dus! Asta e mai mult decât durata vieților noastre reale!

— Mă atrage ca exercițiu intelectual, explorare, provocare şi şansă. Viitoarea misiune spre Alpha Centauri nu va mai fi prima, ci numai a doua sau a şaptea spre această destinație. Îmi place să merg acolo unde nu a mai mers nimeni niciodată. În fiecare bărbat e un potențial Cristofor Columb. Iar în mine e strămoşul Carsley trecând oceanul. La asta te-ai gândit?

Nu a agreat deloc ideea. Femeile sunt mai legate de pământ decât noi, bărbații.

Alpha Centauri e un sistem stelar triplu, format din două stele mari numite formal Alpha Centauri A şi Alpha Centauri B. Ele constituie împreună un aşa-numit sistem stelar binar, situat la o distanță de 4,36 ani-lumină de Pământ, distanță pe care noi o vom acoperi în optzeci şi şase de ani de partide de şah memorabile. Cea de-a treia stea din acel sistem e o pitică roşie numită Proxima Centauri, situată mai aproape de Pământ decât sistemul binar A-B, la 4,22 ani-lumină, dar care se dovedeşte a fi complet neinteresantă pentru specia umană, pentru că nu are planete. Ceea ce ne interesează e planeta J-20, care se învârte în ambientul sistemului binar şi insuflă intelectului nostru speranța că ar putea constitui un potențial habitat pentru oamenii viitorului. Şi modulele *SAW* ale viitorului.

De fapt, înțeleg că ar putea găzdui misiuni viitoare care ar putea transporta embrioni umani *in vitro* pregătiți pentru gestație artificială, naştere artificială şi viitoare colonizare într-o lume a viitorului, pe planete ale viitorului, vegheați pentru această misiune de module *SAW* garantate o eternitate. Frumos scenariu. Noi nu suntem decât

avangarda cibernetică a unei lumi cu probleme demografice şi resurse limitate.

Alpha Centauri A este cea mai mare stea din sistem, e ceva mai mare şi mai strălucitoare decât Soarele, iradiind în univers plăcuta lumină galben-portocaliu-alburie, pe care ne-o amintim din copilărie, pe când îndrăzneam să privim Soarele în faţă. Alpha Centauri B străluceşte cu nuanţe comparabile, dar are dimensiuni mai mici decât Soarele. Aşadar, cele două stele alunecă eliptic în jurul unui focar comun, venind periculos de aproape una de cealaltă, cam la distanţa dintre Soare şi Saturn, adică exact distanţa care s-a aşternut între mine şi Elsa după acea nefericită conversaţie. Suma celor două mase, adică Alpha Centauri A plus Alpha Centauri B este dublul masei Soarelui.

Pe harta galaxiei noastre, următoarea stea cea mai apropiată de Soare este aşa-numita stea a lui Barnard, la aproape şase ani-lumină de Pământ. Nu am nicio îndoială că înţeleapta conducere a Agenţiei Spaţiale va veni cât de curând cu o ofertă şi pentru această direcţie de deplasare, dar probabil că asta va cădea în sarcina altcuiva. Eu voi fi ocupat în lumea planetei J-20. Nimeni nu le poate face pe toate. Deşi, recunosc, mi-ar face plăcere să vizitez ambele sisteme.

Mă aştept ca J-20 să arate ca Antarctica de pe vremuri, adică un pustiu îngheţat, care ţi-ar putea îngheţa circuitele. Noroc că nu depindem de restricţii termice şi gândirea noastră poate tăia şi prin gheaţă. Modulele astea sunt ceva extraordinar, ne-au făcut imuni la grijile obişnuite, suntem inexpugnabili şi temerari până în vecinătatea nebuniei.

Imediat după toate aceste pregătiri am avut ceea ce trebuie că a fost cea mai dramatică dintre toate discuţiile mele cu Robert. Scurtă şi dramatică.

Am încercat să-i explic că tata pleacă de data aceasta pe bune, în acea cutie pe care o va vedea decolând în direct

la televizor, într-o transmisiune de la Cape Canaveral. Robert a ridicat din umeri şi mi-a închis conexiunea. Am rugat-o pe Elsa să-mi redeschidă legătura cu el. Dar ea mi-a răspuns altceva decât îi cerusem eu. Mi-a spus că se teme pentru el. Că pierde legătura cu el. Că are prieteni care iau droguri, aşa cum e vechiul lui amic Eric, şi că nu ştie ce să mai facă.

Bravo, şi eu ce pot să fac? Am să scriu un scurt mesaj către el, să-l citească atunci când va avea chef.

Am să-i spun cam aşa: Fiul meu, acesta e testamentul meu pentru tine. Pentru vremea când o să-ţi vină mintea la cap, pentru timpul când furiile adolescenţei vor rămâne în urmă şi vei fi dispus să asculţi. Prima dintre despărţirile noastre e fost realmente mizerabilă. Tu priveai din dreptul uşii un tată macerat de o boală incurabilă. Îmi aduc aminte privirea ta. Ştiu că n-a fost un spectacol plăcut. Am plecat de lângă tine plin de regrete şi cu sentimentul că am lăsat totul neterminat. De data aceasta plec fără regrete. Am descoperit uzul eternităţii. Postumitatea mi-a adus un cadou neaşteptat: o idee, o cauză, o provocare. De ce crezi că am fost ales să călătoresc printre stele? De ce crezi că am fost ales să merg până la capătul lumii? Pentru că eram cel care-şi dorea cel mai mult asta.

Oare o să înţeleagă ce-i spun?

Poate ar trebui să-i scriu că partenerul meu e senzaţionalul Raoul Glasell, enciclopedia fizicii contemporane, un om readus la viaţă de apariţia acestei căi de explorare a universului real. Nu ştiu dacă generaţiei lui Robert îi mai păsa de cărţile lui la fel de mult cât ne-a păsat nouă. Omul ăsta a sedus şi a fascinat o întreagă generaţie. Pe vremuri.

Dacă statisticile Agenţiei sunt corecte, suntem cel mai inteligent cuplu de călători galactici, într-un modul interstelar mai mic decât un automobil obişnuit, ca un

coşciug cu propulsie incredibilă, o minune a tehnicii. Şi ce strategii complicate poate folosi Raoul, în tot soiul de jocuri raționale! Ce raționamente! Ce robot perfect este el, consort ideal pentru lunga noapte prin care călătorim, în interiorul unei mingi de metal inexpugnabil...

Iată-mă, aşadar, călătorind spre zările unor lumi necunoscute, ducând cu mine o nepăsare de sorginte nouă, dublată de o memorie gigantică, nicicând falibilă, şi de o luciditate pe care o pot demonstra în fiecare clipă. Sunt perfect echipat pentru asta. Proiectul de a transforma un muribund în nemuritor a reuşit. Agenția se poate lăuda cu mine. Posterul meu şi al lui Raoul înfățişează două cutii ca două laptopuri identice puse unul peste celălalt, încastrate în cochilia protectoare a navei. Asta este, până la urmă, ruperea peceților din tării.

Sunt gata de aventură. Îmi place să mă conectez la camera de luat vederi din afara navei şi să privesc acest loc unde nu există sus şi jos, să am imaginea de ansamblu a călătoriei noastre într-o o coajă de nucă pe o mare liniştită, neagră precum smoala, în care totul pare în repaus. Am făcut multe repetiții pe simulator. Am învățat toate detaliile tehnice utile călătoriei. Nicio sfidare nu mă mai poate surprinde. Sunt gata.

Mulţumiri

Îi sunt dator mulțumiri dlui Mihail Bota pentru că mi-a povestit despre eforturile pe care cercetătorii le desfăşoară azi în direcția înțelegerii structurii creierului. Între altele, dl Bota mi-a semnalat cartea dlui Larry W. Swanson, *Brain Architecture: Understanding the Basic Plan*, Oxford University Press, 2002, pe care am citit-o cu interes şi curiozitate.

Vincent nemuritorul nu ar fi putut să apară fără sprijinul Curtea Veche Publishing şi mulțumesc dlui Grigore

Arsene pentru interesul editurii în proiectele mele literare. Redactarea cărții datorează mult dlui Răzvan Petrescu; dintre cărțile mele, cea de față datorează cel mai mult redactorului, atât în ceea ce privește prezentarea, cât și structura finală. De asemenea, mulțumesc dnei Cristiana Chiriac și întregii echipe de la Curtea Veche Publishing pentru tot ajutorul dat în perioada pregătirii pentru tipar a acestei cărți. E o onoare pentru mine să lucrez alături de dânșii. Mă bucur că două dintre romanele mele (amintind aici și *Miruna, o poveste*) apar în cadrul programului Curtea Veche Publishing dedicat literaturii române contemporane.

Bogdan Suceavă

1 septembrie 2008